

**MÜZE-TOPLUM İLETİŞİMİ: M.S.G.S.Ü. RESİM VE HEYKEL
MÜZESİ'NDE TÜRK RESİM SANATI ÜZERİNE
EĞİTİM PROGRAMLARI ÖNERİSİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
NALAN ÖRKİ ZAREMBA**

**SANAT ANASANAT DALI
MÜZECİLİK PROGRAMI**

Tez Danışmanı: Prof. Tomur ATAGÖK

İSTANBUL, 2005

ÖNSÖZ

“Müze-Toplum İletişimi: M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi’nde Türk Resim Sanatı Üzerine Eğitim Programları Önerisi” başlıklı tez; müze-toplum iletişiminin eğitim programlarıyla gerçekleştirilmesi üzerine kurgulanmıştır.

Tez konusunun seçilmesinin nedeni; iletişim disiplinindeki lisans ile müzecilik alanında yaptığım lisanüstü öğrenimini bütünleştirmek ve müze eğitimi konusunda uzmanlaşmaktır. Sanat kurumlarındaki çalışmalarım sırasında sergi yapımı, etkinlik planlama ve uygulama alanlarında kazandığım birikim, tez konusunun kurgulanmasında rol oynamıştır.

Tezin yazımına katkıları nedeniyle; Öğr. Gör. Sedat Göksu, Öğr. Gör. Zehra Erkün Oruçoğlu, Doç. Dr. Wieslaw Zaremba ile sanat ve müzecilik alanlarındaki birikimiyle tezimin gelişmesini yönlendiren Prof. Tomur Atagök’e teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul, 2005

Nalan Örki Zaremba

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	vii
TABLO LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
RESİM LİSTESİ	x
ÖZET	xi
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Giriş ve Çalışmanın Amacı	1
2. MÜZE-TOPLUM İLETİŞİMİ VE MÜZE EĞİTİMİ	5
2.1. Kuramsal İletişim Kavramları	5
2.1.1. İletişim nedir?	5
2.1.2. Kitle İletişimi Nedir?	7
2.1.3. Temel Kitle İletişim Modelleri	8
2.2. Türkiye’de Kitle İletişim Araçlarının Kültürlemedeki Rolü	11
2.3. İnternet: 21. y.y.’ın Yeni Kitle İletişim Aracı	16
2.4. İnternetin Avrupa ve A.B.D.’deki Müzelerde Kullanımı	17
2.4.1. Tate Britain, Tate Modern, Tate Liverpool, Tate St. Ives	17
2.4.2. The Center Pompidou	20
2.4.3. Guggenheim Museum New York, Bilbao, Venice, Berlin, Las Vegas	22
2.5. Yeni Bir Kavram: Müze İletişimi ve Müze İletişim Politikaları	24
2.5.1. Sergi Politikası	26
2.5.1.1. Müze Koleksiyonları ve Sergiler Kanalıyla Öğrenme	26
2.5.1.2. Nesne ve Bilgi Arasında Müzenin İletisi ve Sergi	27
2.5.1.3. Müzelerde Sergi Yönetimi	28
2.5.2. Tasarım Politikası	31
2.5.3. Eğitim Politikası	33
2.5.3.1. Müze Eğitimi Nedir?	34
2.5.3.2. Türkiye’de Gerçekleştirilen Müzecilik Eğitimi	36
2.5.4. Pazarlama Politikası	39
2.6. Değerlendirme	41

3. M.S.G.S.Ü. RESİM VE HEYKEL MÜZESİ’NİN KURUMSAL YAPISI	43
3.1. Tarihçe	43
3.2. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde İlk Sanat Koleksiyonlarının Oluşturulması ve Geliştirilmesi	46
3.3. Resim ve Heykel Müzesi’nin Günümüzdeki Yönetim Yapısı	48
3.4. Resim ve Heykel Müzeleri Derneği	49
3.5. Değerlendirme	52
4. M.S.G.S.Ü. RESİM VE HEYKEL MÜZESİ’NDE TÜRK RESİM SANATI ÜZERİNE EĞİTİM PROGRAMLARI ÖNERİSİ	53
4.1. Eğitim Programı Önerisinin İçeriği	53
4.2. Resim ve Heykel Müzesi’nin Web Sitesinin Eğitim Amaçlı Düzenlenmesi	66
5. SONUÇ	70
KAYNAKLAR	71
EKLER	75
Ek A 5226 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	76
Ek B M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği	79
Ek C M.S.G.S.Ü. Eğitim Programı Kapsamındaki Sanatçıların Yapıtları ve Biyografileri	88
Ek D Eczacıbaşı Sanal Müzesi, Bir Resim Yapıtı Nasıl Okunmalı?	118
Ek E Whitney Museum of Modern Art, Eğitim Programları	120
Ek F Guggenheim Museum, Eğitim Programları	123
ÖZGEÇMİŞ	131

KISALTMALAR

AAM	American Associations of Museums
A.Ü.	Ankara Üniversitesi
ÇOKAUM	Çocuk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi
İAM	İstanbul Arkeoloji Müzeleri
ICOM	The International Council of Museums (Uluslararası Müzeler Konseyi)
İ.D.G.S.A.	İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
İSMV	İstanbul Sanat Müzesi Vakfı
İKSV	İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı
M.S.G.S.Ü.	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
RTÜK	Radyo Televizyon Üst Kurulu
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
UNESCO	United Nations Education, Science and Culture Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
Y.T.Ü.	Yıldız Teknik Üniversitesi

RESİM LİSTESİ

- 1** M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi'nin Dış Cephesi
- 2** Eğitim Programları Önerisinde Yer Verilen Sanatçıların Yapıtlarının Resimleri
 - İbrahim Çallı (1882-1960)
 - Feyhaman Duran (1886-1970)
 - Mihri Müşfik (1887-1954)
 - Cemal Tollu (1899-1968)
 - Zeki Kocamemi (1900-1959)
 - Cevat Dereli (1900-1989)
 - Fikret Mualla
 - Ali Avni Çelebi (1904-1993)
 - Nurullah Berk (1906-1982)
 - Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911-1975)

ÖZET

Yaşamboyu eğitim kurumu olan müze aktif, canlı, katılımcı ve yaratıcı bir mekandır. Türkiye’de ise eğitim başarılı bir müzenin en temel işlevi olarak görülmez. Türkiye’de yönetim, koleksiyon yönetimi, iletişim ve eğitim politikalarının tümünü yazılı olarak oluşturan bir müzeye henüz rastlanmamıştır. Oysa, gelişmiş ülkelerdeki müzeler eğitim politikaları aracılığıyla kurumun niyetlerini saptar ve öncelikleri belirler. Politikaların yazılmasından sonra, planlar ve programlar oluşturulur ve uygulamalara başlanır. Tez çalışmasında araştırılan en temel problem, çağdaş müzeciliğin ana işlevleri olan iletişim ve eğitimin Türkiye’deki müzelerde çok zayıf kalmasıdır.

Tez çalışmasında, ICOM’un müzenin temel işlevleri olarak bildirdiği iletişim ve eğitim konuları irdelenmiştir. Müze yönetimi, koleksiyon yönetimi ve iletişim temel politikaları ile iletişim politikasının bir parçası olan sergi, tasarım, eğitim, pazarlama ve ziyaretçi politikaları araştırılmıştır. Müzecilik alanında son on yılda yeni bir kavram olan müze iletişimi irdelenmiştir. Türkiye’deki kitle iletişim araçlarının kültürlemedeki rolü ortaya konulmuştur. Dünyanın önde gelen müzelerinin iletişim ve eğitim etkinlikleri incelenmiştir.

Bu araştırmalardan sonra, Resim ve Heykel Müzesi’nde müze-toplum iletişiminin kurulabilmesi için Türk Resim Sanatı konulu eğitim programları oluşturulmuştur. Eğitim programlarının uygulanabilmesi için uzman müze eğitimcilerine gereksinim vardır.

Anahtar Sözcükler: Resim ve Heykel Müzesi, Türk Resim Sanatı, müze iletişimi, iletişim politikası, müze eğitimi, müze eğitim politikası, eğitim programları.

ABSTRACT

As a life-long education place museum is active, lively, participative and innovative. Education is not seen as a core function of a successful museum in Turkey. The museum, which has drawn up all the policies of management, collection management, communication and education, does not exist in Turkey. But the museums in the developed countries set out the intentions of the organisation and identify priorities by drawing up the education policy. Having developed the policies, action plans are formulated. The main problem in this thesis study is the core functions of education and communication in museums are neglected in Turkey.

In this thesis communication and educational function of the museum, which was stated by ICOM, is taken into consideration. Museum management, collection management and communication policies as well as exhibition, design, education and visitors' policies were studied. Museum communication was researched as an emerging concept of the last decade. The role of the mass communication means in cultural studies is brought up on the agenda. Educational and communication activities of the leading museums in Europe and The States are taken as sample programmes.

Having researched all the subjects stated above the educational programmes on Turkish Painting were formed in order to establish a healthy communication between the museums and the society. Museum education professionals are needed for action plans.

Key words: Painting and Sculpture Museum, Turkish Painting, museum communication, museum communication policies, museum education, educational policies, educational action plans.

1. GİRİŞ

1.1. Giriş ve Çalışmanın Amacı

Çağdaş müzeciliğin değişen ve gelişen işlevleri bağlamında; eğitim 1961 yılında, iletişim ise 1974 yılında ICOM'un müze tanımı kapsamına alınır.

Müze eğitimi ve iletişim konusunda Avrupa ile A.B.D.'de yapılan araştırmalar, 1990'lı yılların başında Türkiye'deki müzecilik ve sanat çevrelerinin gündeminde yer almaya başlar. 1989 yılında Prof. Tomur Atagök tarafından kurulan Y.T.Ü. Sanat ve Tasarım Fak. Sanat Anasanat Dalı Müzecilik Yüksek Lisans Programı, teorik ve uygulamalı müzecilik çalışmaları gerçekleştirir. 1997 yılında, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans eğitimi veren Müze Eğitimi Anabilim Dalı açılır.

Bu tezi benzerlerinden ayıran özelliklerden biri; yeni bir kavram olan “müze iletişimi”nin bilimsel anlamda araştırılmasıdır. İngiltere'deki University of Leicester Museum Studies bölüm başkanı Prof. Eileen Hooper-Greenhill ve pek çok akademisyen son on yıldan buyana müze iletişimi konusunda araştırmalar yapar.

Tezin en temel araştırma problemi; M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi'nin bina ve iç mekan sorunları nedeniyle, koleksiyonlarının korunamaması ve müzecilik işlevlerini yerine getirememesidir. Çağdaş müzeciliğin en önemli işlevi olan müze eğitiminin, Türkiye'nin tek güzel sanatlar üniversitesi olan M.S.G.S.Ü.'ye bağlı Resim ve Heykel Müzesi'nde yapılamayışı önemli bir sorun olarak ortaya çıkar.

Resim ve Heykel Müzesi; Türk sanatının ve sanat tarihinin yanısıra, toplumsal yaşama da damgasını vurmuş önemli bir kurumdur. 1937 yılında Atatürk'ün kurduğu ve o dönemdeki adıyla İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne bağlılığı Müze, tarihsel bir kimliğe sahiptir.

Müze; Dolmabahçe Sarayı kapsamında inşa edilen Veliht Dairesi'nde 1937 yılından günümüze değin faaliyetlerini sürdürür. Müze'nin restorasyonunun ekonomik kaynak bulunamadığı gerekçesiyle başlatılamayışı, mekanlar ile koleksiyonlar konusunda yoğunlaşan sorunları kronikleştirir. Türk resim-heykel sanatının en zengin koleksiyonları, olumsuz mekan koşullarından etkilenir ve yapıtlarda tahribat başlar.

1937 yılında kurulan Müze'nin ilk koleksiyonlarının oluşturulması, Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar geri gider. Sultan Abdülaziz döneminde saray yaverliği görevini yürüten Şeker Ahmet Paşa'nın girişimleriyle, Dolmabahçe Sarayı'nda bir sanat koleksiyonu oluşturulur. Aynı zamanda bir ressam olan Şeker Ahmet Paşa'nın bu çabaları, Osmanlı İmparatorluğu'nda ve daha sonra Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk sanat koleksiyonlarının oluşturulmasına yol açar. Dolmabahçe Sarayı'nda oluşturulan sözkonusu koleksiyon, M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi'ne tahsis edilir.

Son yıllarda, özel sektörün yatırım yaparak açılmasını sağladığı yeni müzeler, müzecilik alanına heyecan ve dinamizm getirir. Yeni müzeler kitle iletişim araçlarının etkili kullanımıyla, henüz açılmadan toplumla iletişim kurma başarısını göstermiştir.

İstanbul'da son yıllarda açılan ve açılma çalışmaları süren özel müzeler, kronolojik olarak aşağıda sıralanmıştır:

- Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi (1980),
- Yapı Kredi Bankası'nın şirketlerinden Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş.'ye bağlı Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi (1992),
- Rahmi M. Koç Müzesi (1994),
- Sanat, kültür ve iş dünyasının İSMV'ye bağlı olarak kurulan İstanbul Modern Sanat Müzesi'ni açma girişimi (1999),
- Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı tarafından kurulan İstanbul Müzesi girişimi,
- Eczacıbaşı Sanal Müzesi (1999),
- Garanti Bankası'na bağlı Osmanlı Bankası Müzesi (2001),
- Proje 4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi (2001),
- Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi (2002),
- Eczacıbaşı grubu tarafından kurulan İKSV'na bağlı İstanbul Modern (2004),
- Burhan Doğançay tarafından kurulan Burhan Doğançay Müzesi (2003),

- Suna ve İnan Kır    Vakfı'na bağlı M    Pera (2005),
- Bilgi   niversitesi'ne bağlı Santral İstanbul adıyla, yeni bir m    kurma girişimi (2005).

  zel m   lerin açılmasıyla birlikte, koleksiyonlarıyla ilgili bilgiler de g  n  ş  na çıkar. Kişisel koleksiyonların bağışıyla ilk yapıtlarına sahip olan   zel sanat m   leri, diğer yandan m   yadelere katılarak koleksiyonlarını geliştirmeye çalışırlar.

İstanbul Modern, 2005 yılında TMSF'nun d  zenlediği İktisat Bankası Koleksiyonu m   yadesinden, Fahr-El Nisa Zeid'in 20 yapıtı ile Sabri Berkel, Nurullah Berk, Nejat Melih Devrim, Adnan   oker, Burhan Doğan  ay ve Zeki Faik İzer'in b  y  k boy yapıtlarını almıştır. İstanbul Modern'de d  zenlenen koleksiyon sergilerinde diğer kurumların yanısıra, M.S.G.S.  . Resim ve Heykel M   esi'nden   d  n   alınan yapıtlar da bulunur.

Resim ve Heykel M   esi'nin koleksiyonları; sanat tarihindeki yeri ve sanatsal değerlerinin yanısıra,   ok y  ksek maddi değerlere sahiptir. 2005 yılı başında d  zenlenen bir m   yadede, Osman Hamdi'nin "Kaplumbağa Terbiyecisi" isimli yapıtı 5 Trilyon TL.'na M    Pera tarafından satın alınır. Resim ve Heykel M   esi'nin koleksiyonlarında Osman Hamdi'ye ait 18 yapıt bulunur. Resimlerden biri, Ankara Resim ve Heykel M   esi'nin koleksiyonundadır.   ok y  ksek ekonomik değerlere sahip olan Resim ve Heykel M   esi'ndeki ulusal servetin kurtarılması için, binanın ve iç mekan sorunlarının ivedilikle   z  lmesi gereklidir.

Tezde somut ve uygulanabilecek   neriler sunulurken, yanıtlanmak istenen sorular aşağıda sıralanır:

Yeni bir kavram olan m    iletişimi nedir? M    iletişimi, m   -toplum iletişiminin kurulmasında nasıl bir rol oynar?

M    iletişiminin sanat, koleksiyon politikaları, m    işletmeciliği ve m    eğitimi alanlarıyla ilişkisi ve etkileşimi nasıldır?

21.y.y.'ın kitle iletişim aracı olarak internetin ve yeni teknolojilerin m   -toplum iletişimindeki rol   nedir? İnternet, T  rkiye, A.B.D. ve Avrupa'nın   nde gelen sanat m   lerinde ne t  r uygulamalarda kullanılır?

Müze iletişim politikaları nasıl oluşturulur?

Müze eğitim politikaları nasıl oluşturulur?

Sergi yapımında ve koleksiyonların yorumlanmasında eğitim ve iletişim odaklı bir kurgu nasıl gerçekleştirilir?

Resim ve Heykel Müzesi ile koleksiyonlarının Türk Resim Sanatı ve sanat tarihindeki önemi nedir?

“M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi’nde Türk Resim Sanatı Üzerine Eğitim Programları Önerisi”nin içeriği nedir?

Resim ve Heykel Müzesi’nin çağdaş müzecilik anlayışı ve gereksinimleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması nasıl gerçekleştirilebilir?

2. MÜZE-TOPLUM İLETİŞİMİ VE MÜZE EĞİTİMİ

2.1. Kuramsal İletişim Kavramları

2.1.1. İletişim nedir?

Usluata'ya göre (1994:7), iletişim araştırmalarının öncülerinden olan Schramm, insan topluluğu ve davranışları ile ilgili her dalın iletişimle ilgilenmek zorunda olduğunu bildirir.

Erdoğan ve Alemdar (2002:17), iletişimin insanın ve toplumun varoloğunun temel koşulu olduğunu bildirir. İletişim, belli bir yer ve zamanda, insanın kendisiyle ve dışarıyla ilişkisinin oluşması, yürütülmesi ve gelişmesi için zorunludur. İletişim ilişkinin varoluşunu belirler, ilişkinin kendisi değildir.

İletişim ve kültür teorisyeni Fiske (1996), iletişimin, kültürün merkezinde yer aldığını bildirir. İletişimin bulunmadığı bir kültürün yaşaması olanaksızdır. İletişim araştırmaları, kültür araştırmalarını da içerir. Fiske, iletişim araştırmaları alanında iki temel okulun bulunduğunu belirtir. Birinci okul, özellikle toplumbilimlerinden, sosyoloji ile psikolojiden yararlanır, iletişim eylemleri üzerinde durur. İkinci okul, göstergebilim, dilbilim ve güzel sanatlardan yararlanır ve iletişim ürünleri üzerinde yoğunlaşır. Fiske'ye göre, her iki okulun temel özellikleri aşağıda belirtilir.

“...Birinci okul iletişimi, iletilerin aktarılması olarak görür. Gönderici ve alıcıların nasıl kodlama yaptığı ve koda ettiği, aktarıcılarının iletişim kanallarını ve araçlarını nasıl kullandığı ile ilgilenir. Etkililik ve doğruluk gibi konularla ilgilenir. İletişimi, bir kişinin diğerinin davranışını ya da zihinsel durumunu etkileme süreci olarak görür. Eğer etki niyet edilenden farklı ya da az biçimde gerçekleşmişse, bu okul iletişimin başarısızlığa uğradığını söyleme ve süreçte başarısızlığın ortaya çıktığı aşamaları arayıp bulma eğilimindedir.

İkinci okul iletişimi; anlamların üretimi ve değişimi olarak görür. Anlamların üretilmesinde iletilerin, ya da metinlerin insanlarla nasıl etkileştiği ile ilgilenir; yani metinlerin kültürümüz içindeki rolü üzerinde durur. Anlam üretme gibi terimler kullanır ve yanlış anlamaları iletişim başarısızlığının mutlak bir kanıtı olarak nitelemez. Yanlış anlamalar bu okula göre gönderici ve alıcılar arasındaki kültürel farklılıktan kaynaklanabilir. Bu okul için iletişim araştırması, metin ve kültür araştırmasıdır. Temel araştırma yöntemi göstergebilimdir” (Fiske, 1996).

Ülkemizde iletişim araştırmalarının gelişmesine katkıda bulunan öncü bilim adamları arasında; Prof. Dr. Ünsal Oskay, Dr. Hıfzı Topuz, Prof. Dr. Korkmaz Alemdar, Doç. Dr. İrfan Erdoğan ve Prof. Dr. Aydın Uğur bulunur.

Oskay (2001:9-13), Latince'deki *communis* sözcüğünden gelen batı dillerindeki *communication*'ın (iletişim) iletiyi gönderen *kaynak*, iletiyi alıp açımlayan *hedef-kitle* ve *ileti* olmak üzere üç ögeye dayandığını bildirir. Kaynak tek bir kişi, gazete, radyo ya da televizyon olabilir. Kaynak, hedeflenen kişilere ulaşmak için, iletinin taşıyacağı bilgi, duygu ya da haberi bir iletişim kanalıyla gönderilebilecek biçimde kodlar. Kodlama, iletişim sürecinde dolaşıma girdiğinde özünü ve biçimini koruyacak biçimde, sözcükler, resimler, simgeler seçilerek yapılır. İleti çok kısa, çarpıcı, dikkat çekici, akılda kolay kalacak biçimde kodlanmalıdır.

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. İrfan Erdoğan ve Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Korkmaz Alemdar ortak çalışmalarında, kitle iletişimi konusundaki yaklaşımların tarihsel ve eleştirel bir değerlendirmesini yapar.

Erdoğan ve Alemdar (2002:42), kitle iletişim alanındaki kuramsal yaklaşımların ve araştırma alanlarının, dilin yapısından toplumun yapısına kadar düşünülebilecek her konuyu içeren ve sosyal bilimlerin tümünü içine alan bir karektere sahip olduğunu savunur.

Yukarıda anılan araştırmacılara göre, sosyal bilimler içinde gelişen kitle iletişim kuram ve araştırmalarında iki yol izlenir: ilk yol, varolan toplumsal yapıyı ve kitle iletişimini geliştirmeye çalışan tutucu yaklaşımlar, ikincisi ise toplumsal yapı ile kitle iletişiminin varlığını ve doğasını soruşturan eleştirel yaklaşımlardır. Söz konusu iki yol, aşağıda belirtilen alanlarda kuramsal yaklaşımlar geliştirmiştir:

- retorik(belagat, söz söyleme sanatı),
- göstergebilim,
- fenomenoloji,
- sibernetik,
- psikolojik ve sosyo-psikolojik,
- sosyo-kültürel, sosyolojik ve makro-siyasal ve ekonomik yaklaşımlar.

Erdoğan ve Alemdar (2002:70), ilk eleştirel kitle iletişim araştırmalarının, 1920'lerin başında kurulan Frankfurt Okulu tarafından yapıldığını bildirir.

“...İki dünya savaşı arasında egemen olan pasif izleyici / kitleler anlayışı kapitalist ve faşist düzeni eleştiren Frankfurt okulu tarafından, farklı bir yorum tarzı içinde ele alındı. Frankfurt okulu kültür endüstrisi eleştiri geleneğini kurdu. Aynı dönemde çıkan Gramsci'nin egemenlik, kültür, sınıf ve mücadele anlayışı, 1970'lerde Stuart Hall ve benzeri eleştirel kültürel incelemeciler tarafından Marksist düşünceye değişiklikler getirerek kitle iletişimi incelemelerinde kullanılmaya başlandı” (Erdoğan ve Alemdar, 2002:70).

2.1.2. Kitle İletişimi Nedir?

Erdoğan (1997: 241) kitle iletişimini; yönetici sınıfların ya da egemen güçlerin tek yönlü olarak yukarıdan aşağıya, kitleye yönelik olarak yaptıkları iletişim biçiminde tanımlar. Kitle iletişimi, belli bir siyasal ve ekonomik sistemin pazarlanması ve satışlarıdır. Sözkonusu satış; enformasyon, eğlence, spor, film, açık oturum, çocuk programları vb. anlamlandırma örtüsüyle gerçekleştirilir.

Kitle iletişiminde, siyasal ve ekonomik güç sahiplerinin kitlelerle karşılıklı iletişimde bulunması sözkonusu değildir. Siyasal ve ekonomik güç sahipleri, kitlelere paketlenmiş enformasyonla yönetici amaçlarını iletirler. Kitle iletişimi; kitlelerarası iletişim değildir, kitlelerle olan kontrol amaçlı iletişimdir ve bu amaç gizli tutulur.

Erdoğan ve Alemdar'a göre (1990: 214) karmaşık söylemler içinde ayarlanmış olan kitle iletişim araçları, iletilerin ve işaretlerin üretimi için toplumsal, ekonomik ve teknik bakımlardan örgütlenmiştir. Kodlama sürecinde, tek başına anlamlı olmayan olaylara anlam verilir ve anlaşılır kılınır. Anlam verilen her olay inşa edilerek, belli ideolojik yapılar güç, zenginlik ve egemenlik türetecek biçimde vurgulanır. Bu süreç, kodlayıcılar için fark edilemez bir hale gelir. Olaylara verdiği anlamın etkililiğini, güvenilirliğini ve açıklayıcı gücünü uygulamak isteyen kodlayıcı, izleyicilerinin onayını alabilmek için kodlama repertuarının sözcük, söz, görüntü, sunuşlar, temsil, oyun vb. unsurlarının tümünü kullanır.

Erdoğan ve Alemdar (2002:19-31), büyük sermaye ve kullanım uzmanlığı gerektiren kitle iletişim araçlarını, basın (gazete, dergi, kitap), radyo, televizyon, sinema, uydu ve bilgisayar aracılığıyla ulaşılan internet biçiminde sıralar. Kitle iletişim örgütleri, kitle iletişim araçlarını kullanarak kitle iletişim ürünlerini üreten şirket ya da kurumlardır. Kitle iletişimin ürünleri, kitap, gazete, dergi, film, müzik ya da

televizyon programıdır. Kitle iletişiminin hedefi ise, okuyucu, izleyici, alıcı ve tüketici olarak nitelendirilen insanlardır. Bilginin kaydı ve tutulması tarihsel süreçte kitap kanalıyla gerçekleşirken, günümüzde ise bilgisayarlar bu bağlamda en değerli araçlar olmuştur.

“...İnternetin geliştirilmesi ve özel kullanıma sunulmasıyla birlikte, bilgisayar bir zamanlar mektup yoluyla yapılan ve zaman alan bir iletişimi elektronik mektup (e-mail) yoluyla dönüşüme uğrattı: Mekansal farklılığın getirdiği zamansal farklılığı birkaç saniye içine çökertti. Geleneksel mektup gönderme ve alma cyberspace içinde anlık bir ilişkiye dönüştü. Bunun yanında insanlar ve örgütlü yapılar arasında kayıtlı bilgi alışverişini dosya transferiyle kolaylaştırdı. Elbette en büyük faydayı ticari ilişkileri, örgütsel haberleşmeyi, endüstriyel ve yönetsel dosyalama, arama ve bulmayı anlık bir zamana indirgeyerek kolaylaştırdı.

Kitle iletişimiyle ilgili araç ve gereçlerin üretilmesi ve geliştirilmesi tesadüfi olmamıştır. Aksine, tarihsel bilgi birikimine dayanan yoğun laboratuvar araştırmalarının bir sonucudur. Telgraf, radyo, televizyon, iletişim uyduları, bilgisayar ve internet sistemleri ve benzerleri önce savaş iletişimi ile ilgili gereksinimleri karşılamak amaçlı olarak düşünülmüş, yaratılmış ve kullanılmıştır. Bu nedenle önce orduların ve devletin kontrolü ve kullanımı altındadır. Yasal düzenlemeleri ve örgütlenmeleri de bu şekillerde olmuştur.

...Kitle iletişimin istisnasız her aracı, ya devletin doğrudan ideolojik propaganda aygıtı ya da özel teşebbüsün mal ve bilinç yönetimi satışından kar sağladığı ticari ve ideolojik aygıt olmuştur” (Erdoğan ve Alemdar, 2002:30-31).

2.1.3. Temel Kitle İletişim Modelleri

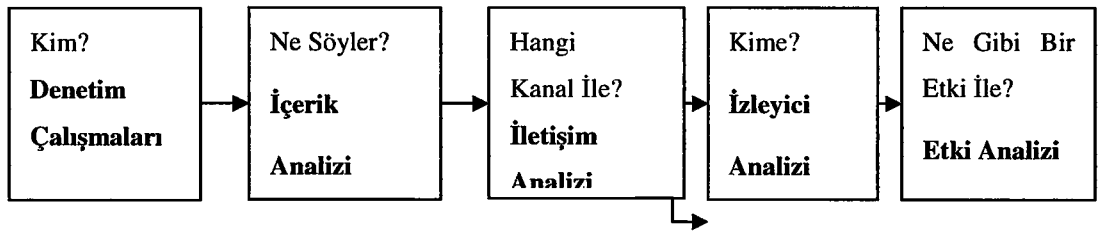
Laswell Modeli:

McQuail ve Windahl’a göre (1997), iletişimin ilk temel modellerinden olan Laswell formülü; iletişim sürecinin öğelerini aşağıdaki gibi gösterir.

Şekil 2.1.3.1. McQuail ve Windahl (1997), iletişim sürecinin öğelerini gösteren Laswell Formülü

Sosyolog Laswell, her soruya belirli bir analiz biçimi saptar.

Şekil 2.1.3.2. McQuail ve Windahl (1997), iletişim araştırması alanlarını gösteren Laswell Formülü.

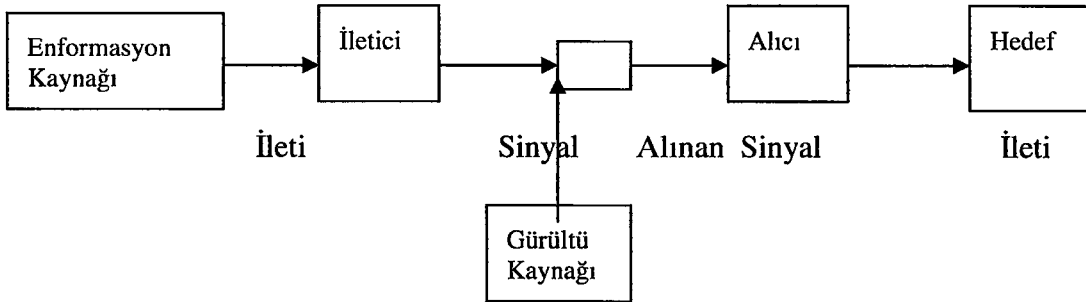
Laswell'in bu formülü, Amerika'nın egemen iletişim anlayışının temel taşı olarak nitelenir. Erdoğan ve Alemdar'a göre (2002), kitle iletişimindeki ilk araştırma; Harold Laswell'in 1927 yılında yazdığı *Dünya Savaşında Propaganda Teknikleri* (The Propaganda Techniques in the World War) yapıtıdır.

McQuail ve Windahl'a göre (1997), Lasswell Modeli'nde; iletinin alıcıyı etkilemek amacıyla gönderildiği ve iletişimin ikna etmeye yönelik bir süreç olduğu kabul edilir. Siyasal propaganda analizine çok uygun olan formül; "geri besleme" (feedback) ögesine yer verilmemesi nedeniyle eleştirilir.

Shannon ve Weaver Modeli: Enformasyon Teorisi

McQuail ve Windahl'a göre (1997), 1940'lı yılların sonunda Bell Telefon Laboratuvarı'nda çalışan matematikçi Claude Shannon ve Weaver (1949) tarafından geliştirilen modelde şu sorulara yanıt aranır: hangi iletişim kanalı en fazla sayıda sinyali iletir? İletilen sinyalin ne kadarı iletenden alıcıya giderken yolda gürültü nedeniyle yokolur?

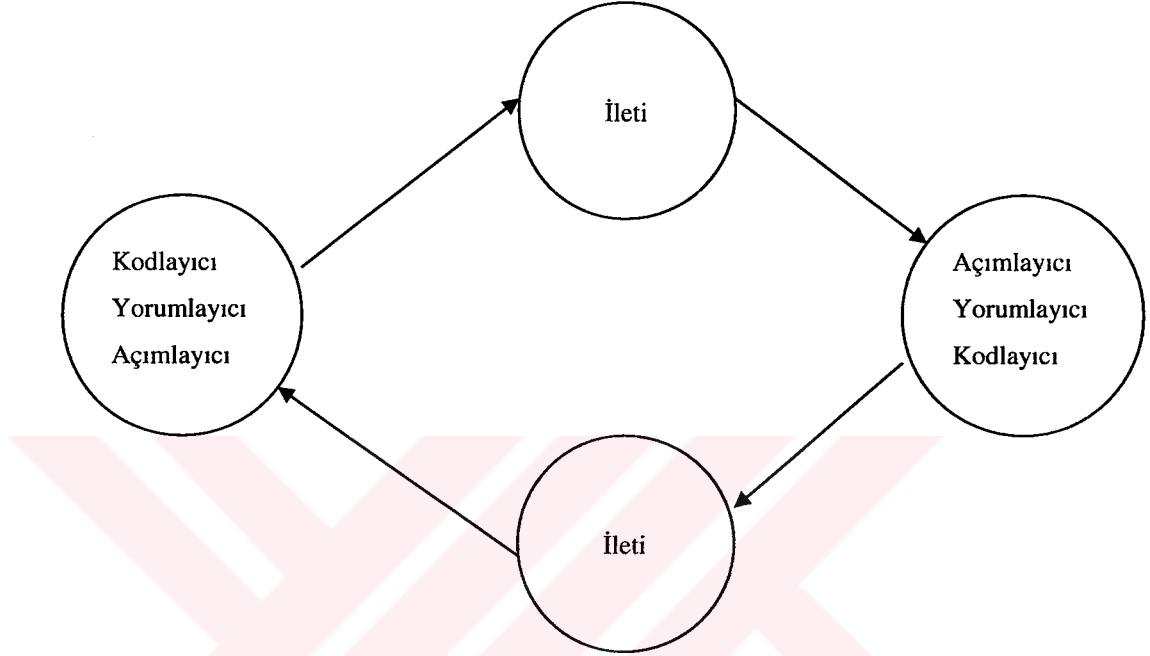
Süreçte; ileti / iletiler zinciri enformasyon kaynağı tarafından üretilir. İleti, ileten tarafından sinyallere dönüştürülür. Sinyaller alıcıya yönelen kanala uygun hale getirilir. Alıcı, sinyali ileti olarak yeniden oluşturur. Alınan ileti daha sonra hedefe ulaşır. Aynı anda aynı kanalda birden çok sinyalin olması durumunda, sinyal gürültüden etkilenebilir. Kaynak tarafından üretilen ve alıcı tarafından yeniden oluşturulan ileti, hedefe ulaştığında aynı anlamı taşımayabilir. Bu model de, geri beslemeden (feedback) yoksun olduğu için eleştirilir.

Şekil 2.1.3.3. McQuail ve Windahl'a göre (1997), Shannon ve Weaver (1949), iletişimi tek yönlü düz bir çizgisel süreç olarak tanımlar.

Schramm'ın Dairesel Modeli:

Schramm modelindeki kodlama; Shannon-Weaver'daki iletim işlevine benzer. Açıklama; alma anlamına gelir, yorumlama ise kaynak ve hedef tarafından gerçekleştirilir.

Şekil 2.1.3.4. McQuail ve Windahl'a göre (1997), Schramm'ın modelinde, konuşma sırasında her iki taraf aynı işlevi yerine getirir.

Katz-Lazarsfeld'in İki Aşamalı Kitle İletişim ve Kişisel Etki Modeli:

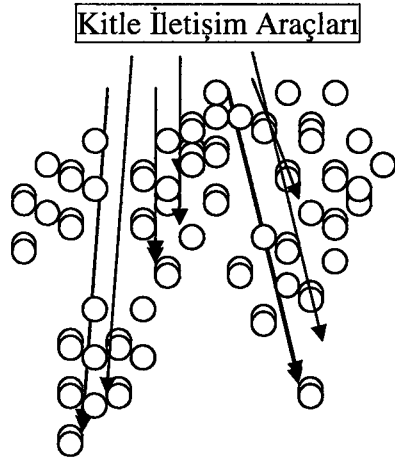
McQuail ve Windahl'a göre (1997), 1940 yılında A.B.D. başkanlık seçimleri kampanyasında kitle iletişiminin etkilerinin araştırılmasıyla, Katz-Lazarsfeld'in iki aşamalı kitle iletişim ve kişisel etki modeli doğar.

Bireyler, diğer insanlarla iletişimde bulunan toplumsal grupların üyeleridir. Kitle iletişimin iletisine tepki ve yanıt, anında ve doğrudan gerçekleşmez, toplumsal ilişkiler aracılığıyla aktarılır. Bir yanda; alımlama ve ilgi, diğer yanda etki / enformasyon girişimini kabul ya da reddetme süreci sözkonusudur. Alımlama; yanıt verme anlamına gelmez.

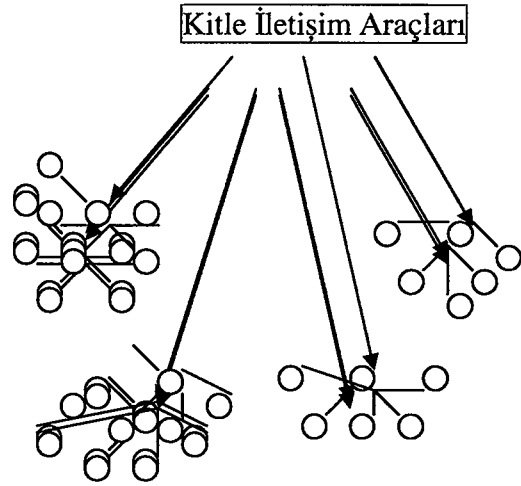
Kitle iletişim kampanyaları karşısında eşit olmayan bireylerin, iletişim süreci içinde farklı rolleri vardır. Etkin rol üstlenen fikir öncüleri; kitle iletişimini daha çok kullanır. Bu kişiler, diğer bireylere göre daha çok toplumsaldır. Diğer bireyler üzerindeki etkileri nedeniyle, kaynak ya da rehber rolü üstlenirler. Bu modele göre

kitle iletişimi; karmaşık toplumsal ilişkiler ağına girdi sağlar, diğer düşünce, bilgi ve güç kaynaklarıyla ortak hareket eder.

Geleneksel Kitle İletişim Modeli

İki Basamaklı Akış Modeli

○ Kitleyi oluşturan izole edilmiş bireyler

○ Fikir öncüsü

○ Fikir öncüsü ile ilişki kuran bireyler

Şekil 2.1.3.5. McQuail ve Windahl'a göre (1997), Katz-Lazarsfeld'in (1955) Kitle İletişim Araçlarının Etkilerinin Karşılaştırılması.

2.2. Türkiye’de Kitle İletişim Araçlarının Kültürlemedeki Rolü

Kültür ve iletişimin ilişkisi, canlıların yaşayabilmek için oksijene duyduğu gereksinim gibidir. Kültürün yaşayabilmesi, iletişimle olanaklıdır

Güvenç (1997:54), Tylor’un 1971 yılında yaptığı kültür kuramının ana savını dile getiren tanımının benimsendiğini bildirir: kültür ya da uygarlık, toplumun üyesi olarak, insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek, ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bütündür.

Güvenç’e (1997:85) göre, kültürleme; toplumların bireylere belli bir kültürü iletmesi, kazandırması, insanı eğiterek yaratması, onu denetleyerek kültürel birlik ve beraberliği sağlaması, bu yolla da toplumsal barış ve huzuru sağlama sürecidir. Doğumla başlayan kültürleme sürecinin etkisi, 20-25 yaşlarından sonra giderek azalmakla birlikte, yaşam boyu sürer. Okul öncesi dönemde aileyle başlayan ve eğitimle hızlanan süreç, bireye kişilik yapısını kazandıran bir kültürleme sürecidir. Erich Fromm’a göre, davranışların ardında yatan şey, biyo-psikolojik (nörolojik,

sinirsel) örgütlenme, toplumsal etkiler ve bireyin genetik yapısının bileşkesidir. Toplumlar, kültürleme süreciyle bu bileşkeleri uyumlu hale getirmeye çalışırlar. Bireysel farklılıklar tümüyle yokedilemez.

Ülkemizde, geniş kitlelere ulaşan televizyonun kültürlemedeki rolünün belirlenmesi bağlamında, TRT ve özel televizyon kanallarının programlarındaki içerik irdelenir.

Tez yazarının araştırmasına göre, günümüzde TRT, özel televizyonlar ve uydu üzerinden yayın yapan yabancı ülkelerin televizyonlarıyla birlikte 50'nin üzerinde kanal; anten, çanak anten ve kablolu televizyon sistemi aracılığıyla izlenir. Türkiye'den yayın yapan özel kanallar arasında NTV, CNNTürk, ATV, Kanal D, CNBC-e, Show TV, Star, Kanal 1, Kanal 7, TGRT, Haber Türk, TV 8, Lig TV, Dizi TV, Cine 5, Supermovies, Yeşilçam TV, Starmax, Viva, Sine Klasik, Fenerbahçe TV, Dream TV, STV, One TV, Metro TV, Fashion TV, Sky Türk bulunur. Uydu aracılığıyla Türkiye'den izlenebilen kanallar arasında Discovery Channel, TVE, ZDF, DW, Technology Channel, Supersport, Euronews, CNN Intl', BBC Prime, BBC World, TV Polonia, MBC 4, Canal 33, The Movie Channel, NBC / CNBC Europe, VoA, Eurosport, RTP Planet, RTL ve Arte Français yer alır.

TRT Türkiye'de kamu yararına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek üzere, devlet tarafından 1964 yılında özel yasayla kurulur. Özerk kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulan TRT'nin özerkliği, 1972 yılındaki anayasa değişikliğiyle kaldırılır. Aynı tarihte tarafsız bir kamu iktisadi teşekkülü olarak yeniden yapılandırılan TRT, günümüzde TRT 1, 2, 3, 4, TRTTürk, TRTİnt, TRTGap kanallarıyla yayınlarını sürdürür. 1990'lı yıllara değin radyo ve televizyon yayınları devlet kontrolündeki TRT tarafından gerçekleştirilirken, bu tarihlerden itibaren özel televizyon ve radyo yayınları başlar.

Tez yazarının araştırmaları sonucunda, TRT ve özel televizyonlar arasında kültür, sanat ve eğitim programlarını en çok yayınlayan kanal, TRT2 olarak ortaya çıkar. TRT'nin web sitesinde yer alan Haziran 2005'deki yayın akışına dayanılarak; TRT2'deki kültür, sanat ve eğitim programları aşağıdaki gibidir:

- “Sanat Gündemi”, haftaiçi hergün, günde iki kez gündüz kuşağında yayınlanır.
- Kültür ve sanat haberlerinin yer aldığı “Ayrıntı”, haftaiçi hergün sabah kuşağında yayınlanır.

- “Kent ve Kültür”, haftaiçi hergün yayınlanır.
- “Edebiyat Yarım Küre”; yazar Selim İleri tarafından hazırlanır, her pazartesi günü yayınlanır.
- “Sinemamıza Hayat Verenler”, her pazartesi günü prime time kuşağında yayınlanır.
- “Sanat Yarım Küre”; yazar Enis Batur’un sunuculuğunu yaptığı programda, kültür sanat dünyasındaki olaylar konunun uzmanları tarafından tarti ılır. Program, her salı ve  ar amba günleri yayınlanır.
- “Bir Dünyadır Tiyatro”, her  ar amba günü yayınlanır.
- “Sinema7”, her cuma günü prime time kuşağında yayınlanır.
- “Okudukça” her cuma günü prime time kuşağında yayınlanır.
- TRT2’de sık sık klasik müzik konserleri ve belgeseller yer alır.

Özel TV kanallarının internet sitelerinde yer alan yayın akış programları karşılaştırmalı olarak irdelendiğinde aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkar.

Haber kanalları olan CNNTürk, NTV ve Haber Türk’de; kültür ve sanat programlarının yanısıra, eğitici nitelikteki belgeseller yayınlanır.    kültür ve sanat programının yayınlandığı NTV’yi, iki programla CNNTürk ve bir programla Haber Türk izler. Kanalların ana ve ara haber bültenlerinde, kültür ve sanat dünyasından önemli olaylara yer verilir.

Haziran 2005’deki yayın akışlarına dayanarak, CNNTürk ve NTV’deki kültür ve sanata yönelik programlar aşağıda sıralanır:

- CNNTürk: kültür ve sanat gündemine ilişkin haber ve röportajların yayınlandığı “Afi ”; prime time ve gece ku aklarında haftaiçi hergün iki kez yayınlanır.
- CNNTürk: tasarım dünyasına yönelik haber ve rop rtajların sunulduğu “Design 360”, her pazar günü yayınlanır.
- NTV; Bir sohbet programı olan “Be   ayı”nda zaman zaman kültür ve sanat dünyasından konuklarla stüdyo sohbetleri yapılır, hafta içi hergün gündüz kuşağında yayınlanır.

- NTV; kültür ve sanat haberleriyle repörtajların sunulduğu “Gece ve Gündüz”, prime time ve gece kuşaklarında haftaiçi her gün iki kez yayınlanır.
- NTV; sinema dünyasına yönelik haber ve repörtajların yayınlandığı “Lifestyle-Sinema”, her cuma prime time kuşağında yayınlanır.
- NTV; tasarım dünyasının işlendiği “Tasarım”, her pazar gündüz kuşağında yayınlanır.
- Haber Türk; zaman zaman kültür ve sanat dünyasından konuklarla sohbetlerin yapıldığı “Kırmızı Siyah”, her Pazartesi günü prime time kuşağında yayınlanır.

Haziran 2005’deki yayın akışları incelenen ATV, Kanal D, Show TV, Star kanallarında, yerli diziler, magazin programları ve bu programların arasında yayımlanan reklamların ağırlıkta olduğu görülür. Sözkonusu kanallarda, kültür ve sanat programlarının yer almadığı saptanır. Kültür ve sanat etkinliklerine, haberler ve bazı programların kapsamında zaman zaman yer verilir.

Doğan Yayın Holding’e bağlı Radikal Gazetesi’nin köşe yazarı Perihan Mağden, popüler kültür ürünleri olan televizyon dizilerini, magazin programlarını ve reklamları en çok eleştiren kişiler arasındadır. Mağden (29 Aralık 2004 ve 17 Mart 2005), yine Doğan Yayın Holding bünyesindeki Kanal D’de yayımlanan “Gelinim Olur musun?” programını ve “A Takımı” programını üretilen Savaş Ay’ı eleştirir.

Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ferhunde Öktem’e göre (Hürriyet Gazetesi, 28 Nisan 2005), televizyonda yayınlanan şiddet ve cinsellik içerikli programlar, bireylerde duyarsızlaşma ve güven kaybına yol açar. Mafya ilişkilerinin konu edildiği Kurtlar Vadisi adlı dizinin aile ve çocuklarda kültür şoku yarattığını bildiren Öktem, çocukların ve gençlerin sorunlarını çözerken şiddeti örnek aldığına dikkat çeker.

Oskay’a göre (2001:80), gündelik hayatın tekdüze işleyişiyle yorulan birey, eğlendirici haber ve programlarla zaman geçirmeyi yeğlerken, gerçeklerden kaçır (realiteden kaçış eğilimi).

Tez yazarının araştırmalarına göre, 2005 yılında, evlilik odaklı yarışma programları, televole ve mafya ilişkilerini anlatan diziler hakkında TBMM Dilekçe Komisyonu'na    ayda 23 bin şikayet dilekçesi ulaşır.

RTÜK'e bağlı İzleme ve Değerlendirme Dairesi'nde kurulan özel bir komisyon tarafından, Mayıs 2005 dönemine kadar yayınlanan evlilik odaklı yarışma programları ve diziler izlenir. Komisyonun raporuna göre, 3984 sayılı RTÜK Kanunu'nda yer alan yayın ilkeleri gereği, bazı kanalların programlarına çeşitli cezalar verilir. Hukuk sürecinin yavaş işlemesinin sözkonusu yaptırımların gücünü zayıflatığına dikkat çekilir. Özel televizyon kanallarına verilen çeşitli cezalar aşağıda belirtilir.

Show TV'nin Bir Prens Aranıyor, Gel Yeniden, Biz Evleniyoruz programlarında yaşananları ekrana getiren Pazar S rprizi, Pazar Keyfi programlarına uyarı cezası,

16 şubat, 2, 3, 10 ve 11 Mart 2005 tarihlerinde Sabah Sabah Seda Sayan programı nedeniyle, Kanal D'ye 3 kez programı durdurma yaptırımı,

Digitürk XTV'de yayımlanan Size Anne Diyebilir miyim? programına uyarı cezası,

Kanal D'deki Beyaz Atlı Prens ve Sahte Gelin programlarına uyarı cezası,

ATV'de yayımlanan Bizim Evde Ne Oluyor?, Gelinim Olur musun? programlarının yarışmacılarını konuk eden Atv'deki G lbence ve A Takımı'na uyarı cezası,

Show TV'ye, Serap Ezgü ile Biz Bize programında konukların tartışmaları ve hakaretleri nedeniyle uyarı cezası,

Show TV'ye Objektif programındaki argo ve hakaret niteliği taşıyan ifadeler nedeniyle uyarı cezası,

Star TV'ye İbo Show (İbrahim Tatlıses) programındaki sözler nedeniyle uyarı cezası verilir.

2.3. İnternet: 21. y.y.'ın Yeni Kitle İletişim Aracı

21.y.y.'ın yeni kitle iletişim aracı olan internet; kültür, sanat ve eğitim alanlarında sayısız olanaklar sunar. İnternet ortamındaki elektronik bilgi kaynakları, müzecilik alanındaki bilimsel araştırmalar için güvenilir kaynak ve veri sağlar. Eğitim ve araştırma alanında internet ortamında sunulan bazı olanaklar aşağıda belirtilir:

- *Leicester University Musuem Studies* bölümü, internet üzerinden uzaktan eğitim (distance learning) sistemiyle master ve doktora programlarını yürütür.
- *ICOM*'un web sitesinde, müzecilik alanında tüm dünyada yapılan çalışmalar ve etkinliklerle ilgili bilgi sunulur.
- *Science Direct*'in internet sitesi, Amerika ve Kanada'daki müzecilik tezlerine ulaşılmasını sağlar.
- *Museum and Society* dergisinin 2003 ve 2004 sayılarına internet ortamında erişilebilir. Dergi, akademisyenlerin ve müze uzmanlarının müzelerle ilgili yeni makalelerini biraraya getirmek amacıyla 2003 yılından itibaren yayınlanır. Derginin editörlüğünü Keele University'den Gordon Fyfe, Lancaster University'den Kevin Hetherington ve University of Leicester'dan Susan Pearce yapar.

Müze-toplum iletişimi bağlamında, internet üzerinden sunulan müze hizmetleri aşağıda sıralanır:

- Müze katalogları müzeyi ziyaret eden izleyicilere ücret karşılığında satılırken, internet aracılığıyla bilgiye ulaşmak daha hızlı, kolay ve ekonomiktir.
- Müzeler; web siteleri aracılığıyla sanal ortamda izleyiciyle doğrudan iletişim kurar. Sözkonusu iletişim, engeller olmaksızın sınırlar ötesine taşınır. Avustralya ile Türkiye'deki müze izleyicisine bilgiye ulaşmada eşit olanaklar sunulur.
- Müze izleyicisi, giriş ve sergi biletlerini internette dilediği saatte satın alabilir. Düzenlenen anketlerde görüşlerini belirtebilir. Sanat ve sergileri tartışabileceği sanat forumuna katılabilir, izleyici defterine yorumlarını yazabilir. Geridönüş formunu doldurup müze yetkililerine göndererek

koleksiyonlar ve sergilerle ilgili bilgi alabilir.

- İzleyicinin yukarıda belirtilen biçimlerde müzeye yaptığı geridönüş (feedback), müze yönetimine izleyici profilini sunar. Günümüz çağdaş sanat müzelerinde internet ortamında anketler yapılır. Bu bağlamda izleyici, müze ofislerinde gerçekleştirilen danışma, halkla ilişkiler ve bilet satış hizmetlerini, internetten doğrudan alabilme olanağına sahiptir. Müze işletmesi ise; izleyiciye yönelik bu hizmetlerin bir bölümünü internetten gerçekleştirerek, insan, zaman ve para kaynaklarını en verimli biçimde kullanır.
- İnternet ortamındaki bilgi, sürekli olarak güncellenir. Yenilikler, izleyiciye iletilir, müzelerin yıllık programları internetten izlenebilir. İzleyiciye ücretsiz olarak gönderilen e-mail bültenleriyle güncel bilgi sunulurken, sürekli ve sağlıklı iletişim kurulur.

Web sitelerindeki bilgi sürekli olarak güncellenirken, geçmişe ilişkin bilgi genellikle silinir. Güncel bilgi; sitenin bellek gücü ve kapasitesi oranında yer alır. Geçmişe yönelik araştırmalarda; bu durum internetin bir dezavantajı olarak ortaya çıkar.

2.4. İnternetin Avrupa ve A.B.D.’deki Müzelerde Kullanımı

2.4.1. Tate Britain, Tate Modern, Tate Liverpool, Tate St. Ives

Müzenin Tanıtımı:

Tate Britain, Tate Modern, Tate Liverpool, Tate St Ives yaklaşık toplam 65 bin yapıttan oluşan koleksiyonlara sahiptir. J.M.W. Turner’ın tüm dünyadaki en geniş koleksiyonu The Tate’de bulunur.

Tate Britain; 1500 yılından günümüze değin dünyada Britanya sanatına ait en geniş koleksiyonların yer aldığı ulusal bir müzedir. Koleksiyonlarda yapıtları bulunan sanatçılar arasında; Blake, Constable, Epstein, Gainsborough, Gilbert and George, Hatoum, Hirst, Hockney, Hodgkin, Hogarth, Moore, Rossetti, Sickert, Spencer, Stubbs ve Turner yer alır. Müze; Britanya sanatının gelişmesini, anlaşılmasını ve sevilmesini sağlayan uluslararası bir merkezdir.

Tate Modern; eski Bankside Enerji İstasyonu binasında kurulan Britanya’nın yeni ve ulusal sanat müzesidir. 1900 yılından günümüze kadar Tate koleksiyonlarındaki modern sanat yapıtlarının sergilendiği Müze’de, Dalí, Picasso, Matisse, Rothko ve

Warhol'un yanısıra, Dorothy Cross, Gilbert & George ve Susan Hiller gibi çağdaş sanatçıların yapıtları da yer alır.

Tate Liverpool; ulusal modern ve çağdaş sanat koleksiyonlarına sahip olan, İngiltere'nin Londra dışındaki en büyük modern sanat müzesidir. Tarihi Albert limanlarının bir parçası olan gümrük deposu, müzeye dönüştürülmüştür.

Tate St Ives: Cornwall kıyılarında kurulmuş modern ve çağdaş sanat müzesidir.

Tate Online: Koleksiyonlar ve Sergiler

Tate Online; Tate Britain, Tate Modern, Tate Liverpool ve Tate St Ives'in ortak internet sitesidir. Ayrıntılı bilgilerin yer aldığı interaktif site, etkili bir iletişim aracıdır. Tate müzelerinin internet sitesini her yıl 4 milyon dolayında izleyici ziyaret eder. Tate'in geniş izleyici kitlesi arasında; çocuklar, aileler, öğrenciler, öğretmenler, yetişkinler, farklı düzeylerde sanat ve sanat tarihi bilgisine sahip olan toplum grupları bulunur.

Koleksiyonlarda yer alan toplam 65 bin eser müze mekanlarının yanısıra, *Tate Online*'da sergilenir. The Tate müzelerine yeni kazandırılan eserler, *New Acquisitions* başlığı altında alfabetik olarak duyurulur. *Insight* bölümünde, gezici sergiler ile Turner Koleksiyonu'nun sergilendiği ülkeler ve yapıtların özellikleri slaytlarla açıklanır. *Insight* bölümünün amacı; digital bir bilgi kaynağının geliştirilmesi ve bu yolla en geniş izleyici kitlesinin Tate koleksiyonlarına ulaşmasının sağlanmasıdır.

İzleyicilerle İletişim:

Tate Glossary'de; sanatçı grupları, sanat akımları, teknikler, araçlar ve diğer konuları içeren 300 terim, illüstrasyonlarla birlikte alfabetik olarak yer alır. Duyma ve konuşma engelli izleyiciler için, bazı terimler yazılı metinlerin yanısıra video filmleriyle açıklanır. Turner Koleksiyonu hakkında *Tate Online*'da ayrıntılı bir tanıtıma yer verilir. İnternet üzerindeki *Tate Shop Online*'da sergilerin katalogları satılır.

Feedback (geridönüş) bölümünde *görüşünüz nedir?* başlığı altında, izleyicilerin sanat ve sergiler hakkında tartışabileceği bir *sanat forum*, yorumların iletebileceği *izleyici defteri*, Tate koleksiyonları ve sergilerle ilgili sorular için *geridönüş formu* bulunur.

Introduction (tanıtım) bölümünde; ücretsiz e-mail bültenleri, basın bültenleri, iş olanakları sunulur, copyright politikasıyla ilgili bilgi verilir.

Eğitim Etkinlikleri:

Web sitesinde, *support us* (bizi destekleyin) başlığı altındaki “Trust and Foundations” bölümünde; Tate’in dört müzesinde gerçekleştirilen eğitim programlarıyla her yıl 400 bin kişiye hizmet verildiği bildirilir.

Tate Britain, Tate Modern, Tate Liverpool, Tate St. Ives müzelerinde yapılan eğitim etkinlikleri aşağıdaki biçimde sınıflandırılır:

- Galerilerde eğitim,
- Tanıtımlar; Pzt., çrş.10.30 / 12.00 / 14.00, en çok 20 kişi için,1 saat sürer.
- Atölye çalışmaları, Salı, prş., 10.00 / 13.00, en çok 20 kişi için, 2 saat sürer.
- Koleksiyon sergilerine yönelik atölye çalışmaları,
- Atölyede taslak çalışmaları,
- Yazı atölyesi,
- Okul öncesi 3-5 yaş grubu çocuklara atölye çalışmaları, en çok 15 kişi için,
- Özel eğitim atölyeleri; öğrenme, duyma ve davranış güçlükleri çeken, fiziksel engelli, otistik vb. çocuklar için düzenlenir.

İnteraktif bir yapıya sahip olan *Learn Online* (Online öğrenim) ve *Learn in the Galleries* (Galerilerde Öğrenim) olmak üzere iki bölümden oluşur.

Online Öğrenim’deki “Tate Kids”(Tate Çocuklar); çocuklar ve aileleri için online öğretici ve yaratıcı etkinlikler sunar.

“Memento Mori”; birbirini izleyen keyifli ve öğretici interaktif oyunlardan oluşur. Sanat eserlerinde kitap, mum, saat, istiridye kabuğu gibi resmedilen 9 objeyi bulma oyununa dayanır. Her doğru yanıt, oyunu oynayanı bir sonraki sanat eserine götürür. Bu oyundaki tüm soruları doğru yanıtlayan kişi, ikinci oyunu oynamaya başlar ve yine aynı nesnelere ilişkin soyut sorulara yanıt verir. Üçüncü oyunda, ışıklı bir panonun üstünde soru işaretleri yer alır. Oyuncu, bir zar yuvarlar, zar soru işaretlerine gelirse, ekranda sorular belirir. (Soru; Francis Picabia’nın yapıtının ismi nedir? (Yanıt; Bir Doktorun Portresi).

Oyunun sonunda izleyiciye teşekkür edilir ve Tate Modern'i ziyaret etmesi için davet edilir. İzleyici, internet sitesinde oynadığı bu sanal oyunu gerçek versiyonuyla gerçek mekanda oynaması için Tate Modern'e davet edilir. Memento Mori, Tate Modern'de 2004 yılının sonuna kadar sergilenen "Still Life, Object, Real Life" sergisinin internet ortamında ve müze mekanında oynanan bir etkinliğidir.

"Sanat Dedektifi" (Art Detective); bu interaktif oyunda, Tate Britain'daki gizemli bir nesne saklıdır. Oyuncu, Tate'in sanat dedektifi olarak bu gizemli nesneyi bulmaya davet edilir. Oyuncu; "ben neyim, beni kim yarattı?, benim karnım nerede?, ben nasıl yaratıldım?" sorularından birini seçer. Bir heykeltıraşın heykeli yaratma süreci konu edilirken, yontulan taş ve yontu aleti hakkında sorular sorulur. Yaratma süreciyle ilgili bilgi verilir.

Araştırma:

Tate Research (Tate Araştırma); Tate'in koleksiyonların korunmasında ve sanat alanında önde gelen araştırma merkezlerinden biridir. Araştırma; sergi yapımı, eğitim yayınları, yorumlama metinlerinin yazımı, sanat yapıtlarının elde edilmesi, onarımı ve korunması çalışmalarının merkezinde bulunur. Araştırma; müze politikalarının geliştirilmesi, Tate'in izleyici kitlesinin kavranması ve yeni hizmetlerin planlanmasında anahtar rol oynar. Araştırma programı; diğer müze ve akademik kurumlarla işbirliği yapmayı, yaratıcı projeleri özendirerek çeşitli etkinlikleri desteklemeyi amaçlar.

Tate Papers; Tate'in koleksiyonları ve programlarıyla ilgili bilgilerin yılda iki kez yayınlandığı online bir gazetedir. Gazete; sanatçılar, Tate koleksiyonlarındaki sanat yapıtları, arşivler, sanat teorisi, görsel kültür, koruma ve müzecilik konularında Tate'de yapılan araştırmaları izleyiciye yansıtmayı hedefler.

2.4.2. The Center Pompidou

Müze'nin Tanıtımı:

The Center Pompidou'nun başkanı ve yönetim direktörü beş yıl süreliğine atanır. Müze, salı günleri dışında hergün 11.00'den 22.00'ye değin açıktır.

Müze'de iki temel bölüm bulunur:

- *National Museum for Modern Art / Center for Industrial Creation MNAM /CCI* (Ulusal Modern Sanat Müzesi / Endüstriyel Yaratı Merkezi)

- *Cultural development division* DDC (Kültürel Gelişme Bölümü). Ayrıca, kütüphane ile Akustik & Müzik Araştırma ve Koordinasyon Enstitüsü olmak üzere iki işlevsel yönetim birimi ile onlara bağlı organizasyonlar vardır.

The Pompidou Center'in üst düzey yönetimi; başkan, genel direktör, Ulusal Modern Sanat Müzesi / Endüstriyel Yaratı Merkezi direktörü, Kültürel Gelişme birimi direktörü, kütüphane okuyucu danışma direktörü, Akustik & Müzik Araştırma ve Koordinasyon Enstitüsü direktörü, yayınlr direktörü, izleyici eğitimi etkinlikleri direktörü, iletişim direktörü, güvenlik direktörü, prodüksiyon direktörü, hukuk ve finans direktörü ile bilgi sistemleri direktrnden oluşur. Her direktöre bağlı bir birim bulunur.

Koleksiyonlar ve Sergiler:

Ulusal Modern Sanat Müzesi / Endüstriyel Yaratı Merkezi'nin koleksiyonlarında; resim, heykel, grafik sanatlar, fotoğraf, yeni medya, enstalasyon, deneysel sinema, mimari ve tasarım kategorilerinde çok çeşitli işler yer alır. Müze; koleksiyonlara yeni eser kazandırma bağlamında bağımsız bir bütçe ile bağış ve hediye araştıran etkin bir politikaya sahiptir. Böylece, Müze'nin koleksiyonları sürekli genişler ve her yeni sergi, son kazanılan yapıtların ne çıkartılması için bir fırsat olur.

The Center Pompidou'nun koleksiyonlarında 20.y.y.'ın 4997 görsel sanatçı, mimar ve tasarımcılarının 54 bin 951 yapıtı yer alır. Hedefi halka ulaşmak olan web sitesindeki *Online Müze Koleksiyonu*, küratörlerin günlük çalışmalarında kullandıkları müze belgeleme veritabanından geliştirilmiştir. Sanatçılar alfabetik düzende sıralanırken, yapıtların slaytlı tanıtımı ve üretildiği yıla ilişkin açıklama yapılır. Sanatçıların yapıtlarının sayısı, milliyeti, doğum ve ölüm tarihleri bilgileri de yer alır.

İzleyicilerle İletişim:

The Center Pompidou'un internet sitesi; Fransızca, İngilizce ve İşpanyol dillerinde yayınlanır. İnternette yer alan etkinlik raporları yalnızca Fransızca olarak yayınlanır. *Newsletter*'da (haber bülteni); sergi, performans ve konferanslar aylık olarak duyurulur. Haber bültenine web sitesi aracılığıyla abone olunabilir.

İletişim birimi; the Center Pompidou'nun kurumsal imajını korumaya yönelik çalışmalar yapar. Müze'nin etkinlik ve programlarına ilişkin faaliyet alanı içindeki düzenleme ve izleme çalışmaları ile Müze'nin görsel kimliğinden sorumludur. *The*

Center Pompidou Geliştirme Derneği ile bağlantılı olarak, izleyici politikasını yürütür ve Müze'nin etkinliklerini sponsor eder. Müze içindeki ticari işlemlerin koordinasyonunu gerçekleştirir.

Eğitim Etkinlikleri:

Müze'nin online sitesinde, Philippe Starck, Matisse, Picasso, Yves Klein, soyut sanatın doğuşu, kavramsal sanat, Arte Povera (yoksul sanat), Futurizm, Rayonizm, Orfizm, Yeni Realizm, pop sanat, sürrealist sanatla ilgili eğitim dosyaları bulunur. Eğitim etkinlikleri aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

- Gezici sergiler için keşif atölyesi, çok 60 kişi için, her eğitimci 15 çocukla ilgilenir, atölye çalışmaları 1,5-2 saat sürer.
- Yetişkinler için atölye,
- Gençlik etkinlikleri,
- Engelliler için etkinlikler.

Araştırma:

Araştırmacı ve kültür sanat alanında çalışanlara hizmet veren *the Center Pompidou Kandinsky Kütüphanesi*; 20 ve 21. y.y. sanat tarihinin en geniş ve en önemli referans kütüphanelerinden biridir. Geniş alana yayılan ve etkin bir politikaya sahip olan Kültürel Gelişme birimince; sinema, canlı performans, konferans ve tartışma etkinlikleri gerçekleştirilir. Kütüphane'nin kataloguna, online olarak internetten ulaşılabilir. Merkezde; görsel sanatlar, tasarım, mimari, deneysel sinema, fotoğraf, video alanlarında 80 bin sergi kataloğu, 6 bin perodik yayın, sanatçı, mimar, tasarımcı, sanatçıların özel fonları, galeri sahipleri, eleştirmenler ve sanat tarihçileri hakkında 20 bin belgesel dosya yer alır. Meslek sahiplerinin, master ve doktora sonrası araştırmacıların kullanımına açıktır. Meslek sahipleri için yıllık abone kartı 30 Euro, öğrenci ve iş sahibi olmayanlar için 15 Euro'dur.

2.4.3. Guggenheim Museum New York, Bilbao, Venice, Berlin, Las Vegas

Müzenin ve Koleksiyonların Tanıtımı: Guggenheim Museum, özel bir koleksiyondan halka açık bir müzeye geçişin en iyi örneklerinden biridir. The Solomon R. Guggenheim Museum New York'un koleksiyonları, dünyanın en önemli avant-garde koleksiyonları arasında sayılır. Koleksiyonlarda, Kandinsky, Klee, Mondrian, Braque, Cezanne, Chagall, Legér, Picasso, Arp, Brancusi,

Giacometti, Miro, Pollock, Beuys, Kounellis, Rauschenberg, Warhol'un yapıtları yer alır. Venedik'teki Peggy Guggenheim Koleksiyonu'nda Dali, Ernst, Magritte, Tanguy, Duchamp, Ray, Schwitters, Chirico, Picabia'nın yapıtları bulunur. Guggenheim Bilbao'nun koleksiyonunda Sol Lewitt, Serra, Boltanski, Gilbert and George, Basquiat, Schnabel, Kiefer gibi sanatçıların yapıtları yer alır.

İzleyicilerle İletişim:

Öğrenciler için okul müfredatlarıyla ilişkili olarak düzenlenen turların takvimi, Guggenheim Museum'un web sitelerinde yer alır. Web sitesindeki *Arts Curriculum Online*, Guggenheim Museum'u ziyaretleri sırasında öğretmenlere koleksiyon ve sergilerden nasıl yararlanacakları konusunda rehberlik eder. Her serginin temasına, ilişkin bilgi sağlayarak, öğrencilerin müze ziyaretiyle ilgili aydınlatılmasını sağlar.

Eğitim Etkinlikleri:

2001 yılında halka açılan Sackler Center Sanat Eğitimi merkezi, 21.y.y.'ın dinamik öğrenim laboratuvarı olarak, görsel ve performans sanatlarında yaratıcı programlar sunar. Yeni teknolojilerin kullanılmasıyla keşif ve deneme, merkezde yer alır, gençlerin, yetişkinlerin ve ailelere yönelik programları zenginleştirir.

8200 m2.'lik alana kurulan bir eğitim merkezi olan Sackler Center, sanat atölyeleri, bilgisayar ve multimedya laboratuvarları, yeni medya tiyatrosu, sergi salonu, konferans salonu ve eğitim odalarından oluşur.

Guggenheim Museum'un web sitesindeki *Arts Curriculum Online*'da, sürekli koleksiyonlardan seçme sergiler ile geçici sergilere yönelik eğitim malzemeleri yer alır. Sözkonusu malzemeler, öğretmenlere, Müze'nin koleksiyonlarının ve yapıtların eğitimsel anlamda nasıl kullanılacağına ilişkin rehberlik eder. Guggenheim Musuem'un eğitim etkinlikleri aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

- Eğitimcilere ve öğrencilere yönelik etkinlikler,
- Rehberli turlar, engelli ziyaretçiler için rehberli turlar,
- Konferanslar,
- Kurslar,
- Ailelere yönelik etkinlikler.

2.5. Yeni Bir Kavram: Müze İletişimi ve Müze İletişim Politikaları

Müze iletişimi alanında uluslararası çalışmalarıyla tanınan Hooper-Greenhill'a göre (1995:6), müze sergilerinin birçoğu kitle iletişim biçimlerinin temel niteliklerini taşır; tek bir ileti kaynağı ve geniş bir alıcı kitlesi vardır. Müze; sergiler, yayınlar ve reklamlar aracılığıyla video vb. aygıtları kullanarak iletişim kurduğunda, bir kitle iletişim aracı olarak nitelendirilebilir. Hooper-Greenhill, müzelerin bir kitle iletişim aracı olduğu fikri üzerinde çalışmaların yapılması gerektiğini savunur.

Müze iletişiminin yeni ve gelişen bir alan olduğunu bildiren Hooper-Greenhill, müze ve galerilerde kullanılacak olan iletişim yöntemleri teorisini ve uygulamalarını hızla geliştirdiklerini belirtir. Bu bağlamda; 21.y.y.'da müze ve sanat galerilerinin yaratıcı rollerinin sunulması için *Heritage: Care-Preservation-Management* (Miras: Bakım-Koruma-Yönetim) programı geliştirilir. Bu program çerçevesinde, *Museums: New Visions/New Approaches* (Müzeler: Yeni Vizyonlar/Yeni Yaklaşımlar) başlığıyla bir dizi kitap yayınlanır. 1995 yılında dizinin ilk kitabı olarak yayınlanan *Museums: New Visions / New Approaches Museum, Media, Message* (Müze, Araç, İleti), müze iletişimi kavramını gündeme getirir.

Hooper-Greenhill (1999:208), yirminci yüzyılın sonunda müze ve galerilerdeki yeni bir yaklaşımla, müze eğitiminde yeni bir yol açıldığını bildirir. Müzelerin iletişim rolü bağlamında, son beş yılda keşif galerileri, etkileşimli sergiler, izleyici kitlesiyle yeni ilişkiler ve yeni izleyiciler üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

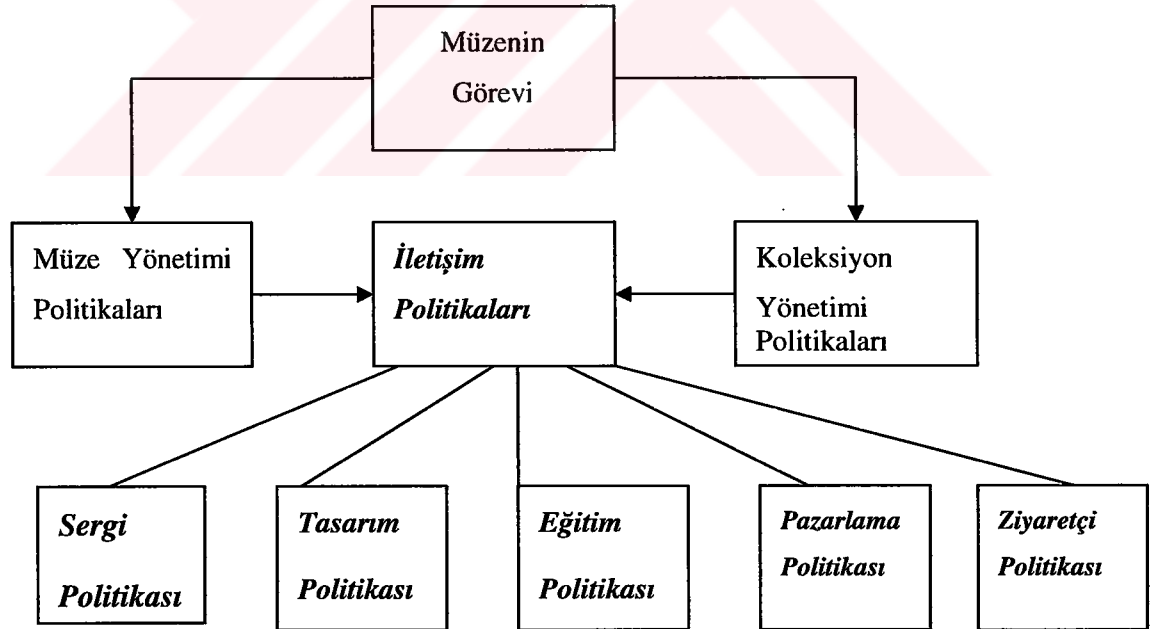
Müzenin eğitim politikası, kurumun içinde bulunduğu durum ve amaçlardan etkilenir. Hooper-Greenhill (1999:209), Güney Afrika Müzeleri Derneği'nin 1989 yılındaki raporuna değinerek, müze eğitim politikasının belirlenmesi sırasında tüm müzeyi kapsayan bir iletişim politikasına gereksinim duyulacağını bildirir. Müze görev bildirimi; iletişim, koleksiyon ve müze yönetimini kapsamak üzere, uygulamadaki tüm alanlara ilişkin politikaları biçimlendirecektir.

Hooper-Greenhill (1994), müze iletişimini şu biçimde tanımlar: İletişim müzenin temel görevlerinden biri olarak, izleyicileri müzeye çekmek (tanıtım ve pazarlama), izleyicilerin gereksinimlerini araştırmak (araştırma ve değerlendirme), entellektüel gereksinimlerini karşılamak (eğitim ve eğlence) amacıyla gerçekleştirilen tüm etkinlikleri kapsar. Eğitim ve eğlence temelli gereksinimler sergi, atölye çalışmaları ve gösteriler yoluyla karşılanır.

Müze ve galeriler izleyicilerin bilgi ve deneyim hazinelerini arttıracak etkinlikler sunarlar, temel amaçları eğitimidir. Müze ve galeriler eğlence / eğlendirme temeli

üzerine kurulmaz. Eğlence açığa vurulmadan, yeni, heyecanlı ve potansiyel olarak değerli birşeyler sunan bir motife sahiptir. En iyi öğrenmenin eğlenceli koşullarda gerçekleştirildiğinin bilinciyle, eğlendirme müzelerde bir eğitim yöntemi olarak kullanılır. Müzeler diğer öğrenim yerlerinden –sınıf, laboratuvar vb.-farklı olarak sınırlayıcı öğelerin bulunmadığı mekanlardır.

İngiltere’de uygulanan bir çalışmada, çocuklar Kraliçe Viktorya döneminden kopyalanan kostümleriyle, müze eğitim görevlisiyle birlikte Stirling’in eski bir kasabasında keşif yapmıştır. Çocukların giydiği kostümler, müze eğitimcisi tarafından Viktorya dönemine ait bir resim sergisinden yola çıkılarak yaratılmıştır. Çocuklar Viktorya döneminin kostümleriyle kalıntıları gezmiş, geçmiş dönemlerde yaşayan insanların yarattığı şeyleri izleyerek tarihi öğrenmiştir. Daha sonra okuma ve tartışmalardan edinilen bilgi, bu somut çerçeveye yerleştirilerek daha anlamlı ve ilginç hale dönüştürülmüştür. Bu yöntem, tarihi kitaplardan öğrenmekten daha eğlencelidir, öğrenilen bilginin kalitesi daha da zenginleşir.

Şekil. 2.1.3.6. Hooper-Greenhill (1999:210), müze eğitim politikası, iletişim politikalarından biridir.

2.5.1. Sergi Politikası

Dean'e göre (1994), müze yönetimi, müzenin toplumsal misyonunu ve işlevlerini belirler. Yapılacak en öncelikli çalışma, düzenli olarak gözden geçirilecek sergi politikasının kaleme alınmasıdır. Bilimsel, sanatsal bir komitenin atanması ve danışmanın belirlenmesi gereklidir. Toplumun gereksinim ve beklentileriyle, müzenin misyonu ve sergi politikalarının örtüşmesinden sonra, sıra önerilen sergi projelerinin gerçekleşmesine gelir. Serginin zamanlaması yapılır.

2.5.1.1. Müze Koleksiyonları ve Sergiler Kanalıyla Öğrenme

Hooper-Greenhill (1999:127), müzelerde öğrenme seçeneklerinin fazla olduğunu belirterek, öğrenme sürecinde koleksiyonların, nesnelerin ve müzenin kendisinin bilgi kaynağı olabileceğini savunur.

Hooper-Greenhill'e göre, bir öyküye sahip olan sanat nesnelerinin ve özellikle resimlerin, amaçlı olarak iletişim ve açıklama işlevleri vardır. Hooper-Greenhill, Delahaye'e (1987) bir gönderme yapar. Nesnelerle çalışmanın en heyecanlı yönlerinden biri, düşüncenin kendisinin gelişmesi olasılığıdır. Gerçek nesnelerle çalışmak; karşılaştırma yapmayı, anımsamayı, ilişki kurmayı, sınıflandırmayı, sorgulamayı, somut gözlemlerden soyut kavramlara geçmeyi, bilinenden bilinmeyene uzanmayı, belirgin gözlemlerden genellemelere ulaşmayı sağlar. Her türlü düşünmenin gerçekleşmesine yol açar. Öğrenme daha az beceri gerektirken, daha eğlenceli ve gerçekten keşfedici hale dönüşür.

Sergilere Eklemlenen Bir Eğitim Etkinliği: Beyoğlu Sergisi Atölye Çalışması:

1870 Beyoğlu 2000 Beyoğlu Müzesi İçin Öneriler sergileri Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi'nde Ekim 2000'de gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda gerçekleştirilen *Beyoğlu Çocuklarından Beyoğlu Resimleri* sergi kataloğunda yer alan bilgiye göre, Beyoğlu çevresinde yaşayan dar gelirli ailelerin okula giden çocuklarına yönelik bir resim atölyesi çalışması düzenlenmiştir. Nalan Örki Zarembe'nin koordinatörlüğünde gerçekleştirilen *Beyoğlu Çocuklarından Beyoğlu Resimleri* atölye çalışmalarında, Sonja Tanrısever, Niyazi Selçuk ve Gazi Selçuk eğitimci olarak çalışmıştır.

2001 Temmuz ayına değin kısa aralıklarla 6 ay süren atölye çalışması, önce her Pazartesi ve Cuma öğle sonları, daha sonra Cuma günleri 14.00-17.00 saatleri

arasında Yapı Kredi Kazım Taşkent Sanat Galerisi'nin fuayesinde ve çatı katındaki geniş alanda gerçekleştirilmiştir. Atölye çalışmalarına yedi devlet okulu ve bir özel okuldan yaşları 7 ile 13 arasında değişen toplam 31 öğrenci katılmıştır. Öğrenciler, Yapı Kredi Kültür Merkezi'ne yaptıkları başvurular ve öğretmenlerin daha önce gerçekleştirdikleri projeler kanalıyla atölye çalışmalarına katılmıştır.

Beyoğlu'nun evleri, sokakları, yaşayanları, azınlıkları, dükkanları, kiliseleri, okulları ve insanların yaşantılarından fotoğraflar biraraya getirilerek fotokopileri çekilmiştir. Öğrenciler ilk derslerde Galeri'nin camlarından caddeyi, geçip giden insanları ve fotoğrafları izlemiştir. Daha sonra öğrencilere Beyoğlu fotoğraflarının fotokopileri dağıtılmış ve Beyoğlu'nu nasıl gördükleri sorulmuştur. Öğrencilerden gördükleri ve hayal ettikleri şeylerin resimlerini yapmaları istenmiştir. Öğrenciler, renkli tozboya kalem ve çevreden buldukları malzemelerle, resim, baskı resim ve kolaj çalışmaları yapmıştır.

Öğrenciler fuayede çalışırken, Galeri'nin dışındaki insanlarla aralarında iletişim kurulmuş ve ilginç görüntüler ortaya çıkmıştır. Beyoğlu'nun sakinleri atölye çalışmalarını Galeri'nin camlarından izlerken, bazı anne-babalar çocuklarının atölye çalışmalarına katılmalarını istemiştir. Dışarıdaki izleyiciler arasında bulunan tinerici çocuklar, zaman zaman Galeri'de öğrencilerle birlikte resim yapmıştır.

Öğrencilerin, yaptıkları çalışmaların ve dışarıdan onlarla iletişim kuran insanların fotoğrafları çekilerek atölye çalışmaları belgelenmiştir.

Resim atölyesinde yapılan işlerden oluşan bir katalog basılmış ve 21 Haziran-7 Temmuz 2001 tarihleri arasında Yapı Kredi Kazım Taşkent Sanat Galerisi'nde bir sergi düzenlenmiştir.

2.5.1.2. Nesne ve Bilgi Arasında Müzenin İletisi ve Sergi

Maroevic'e göre (1995:25-34), müzenin iletisi (mesajı); müzenin kaynaklarında bulunan bilgiyi iletmesiyle, müzeoloji çevresinde yeni bilginin üretimini harekete geçiren bir araçtır. Müzecilik yaşar ve kültürel miras ile izleyici arasındaki sayısız iletişim süreçlerinde daima yeniden keşfedilir.

Müzenin iletisi; bir müze sergisinin özünün somut ve ortaya konulmuş biçimidir. Sergi; mantıksal kurguyla oluşturulan iletilerle, iletişim modeli olarak işleyen bir eylemdir. Serginin karakteri; iletilerin özel yapısını ve formlarını biçimler. Müzenin iletisi, belirli bir olgunun belgeleri olarak seçilen nesneler üzerine temellendirilir.

İletinin ürünü; iletişime katılmak amacıyla sergiyi ziyaret eden bireyler tarafından alınan ve saklanan bilgidir. Belge olarak işlev gören nesneler, malzeme kültürünün envanterine aittir. İletilen bilgi ve bir iletiden alınan bilgi; kültüre ve bilgi dünyasına aittir. Sözkonusu kültür, belgeleme sırasında kayıtlar, kitaplar ve görsel işitsel araçlarla maddileşir.

Bir belgenin yeniden belgelenmek üzere bilgiye dönüşümü, içinde iletişimin yer aldığı sosyal gerçeklik olgusunu yansıtan iletişim modelleri aracılığıyla gerçekleştirilir. Sergilerde kesin ve açık olarak belirtilen müzenin iletisi, her toplum ve çevrede değişkenlik gösterir ve değişik bilgiyle ortaya çıkar. İletinin yalnızca maddesel yanı sabittir, örneğin nesne bir belge olarak işlev görür. İleti; nesneden doğar ve daha geniş anlamda iletişim modelini temsil eden sosyal çevrede oluşturulur. İleti, iletişimin yer aldığı sosyal çevrenin ayırıcı özelliklerini ve çerçeveyi temsil eder. İletişim modeli dar anlamıyla, bir ileti biçimi olarak serginin ta kendisidir.

2.5.1.3. Müzelerde Sergi Yönetimi

Müzelerde sergi yönetimi, müzenin tüm yönetici ve uzmanlarının eşgüdümlü işbirliğini gerektiren disiplinlerarası bir alandır. Müzelerin eğitim ve iletişim uzmanları, ilk aşama olan sergi projelerinin geliştirilmesinden itibaren sergi ekibinin içinde yer alır. Eğitimci ve iletişim uzmanı, sergi yönetiminin tüm sürecinde ve özellikle tasarım aşamasında anahtar bir rol oynar. Sergilerin programlanması ve planlanmasındaki en önemli unsurlar, koordinasyon ve iletişimdir.

Sergi Projelerinin Geliştirilmesi Aşaması

Dean'e göre (1994:14-15), sergi projelerinin geliştirilmesi, fikirlerin gerçekleştirilmesini hedefleyen bir süreçtir. Bu süreçte; zamanın yönetimi, finansal kaynak yönetimi, kalite kontrolü, iletişim, organizasyonun kontrolü, ve görevlerin paylaştırılmasına ilişkin yönetim etkinlikleri çok önemlidir. Sergi projelerinin gerçekleştirilmesi kararı alındıktan sonra, kararların uygulanmasına geçilir. Her projeden hedeflenen sonucun alınabilmesi için, sergilerin planlama ve yönetiminin iyi yapılması gereklidir.

Projeler ister birkaç kişilik bir ekip, isterse iki kişinin işbirliğiyle gerçekleşsin, temel görevler hep aynı kalır. Küratör ya da danışman sergi teması üzerine araştırmalar yapar, bilgi verir, sergilenebilecek koleksiyon nesnelerini seçer. Her projede, sonuç

alınabilmesi için sergilerin iyi planlanması ve yönetilmesi gereklidir. Bütün projelerin planlanması, geliştirilmesi ve sonuçlandırılması için gereken zaman kısıtlıdır.

Sergi ekibindeki kişilerin eğitimsel geçmişe sahip olmaları, planlama ve sunumun başarıyla gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Müze eğitimcisi; tasarıma yönelik eğitimsel gereksinimler konusunda önerilerde bulunur. Müze tur ve programları için bilgi geliştirir, rehberlerin eğitimini gerçekleştirir. Tasarımcı; tema, fikir ve nesnelerin görsel dile dönüştürülmesinden sorumludur. Sergi ekibindeki kişilerden bilgi alır ve halka sunumu için iyi bir plan yapar.

Proje yönetmeni, planlama ve kaynakların koordinasyonu görevini yürütürken, iletişimin sağlıklı işlemlerini destekler, bilgi ve kaynakların elde edilmesini sağlar. Toplantılar düzenler, görev bölüşümü yapar. Proje yönetmeni, zaman içinde doğabilecek güçlüklerin çözümü için profesyonel deneyime sahip olmalıdır.

Karmaşık ve uzmanlık gerektiren etkinlikler için teknik danışmanlara gereksinim vardır. Konservatörlerin koleksiyon yönetimiyle ilgili görüşleri alınır. Pazarlama uzmanları hedef kitle ve serginin niteliğine bağlı olarak görevlendirilir. Sergi planlama ekibi, gereksinimlere yanıt verecek nitelikte olmalıdır.

Sergiler; koleksiyon ve üretim etkinliklerinin yanı sıra, geniş kapsamlı bir yönetim ve idari çabayı gerektirir. Müzenin idari yöneticileri pek çok konuyla uğraşır. Bu konular; etkinlikle ilgili günlük uygulamalar, personel yönetimi, halkla ilişkiler, ekonomik ve eğitimsel sorumluluklardır. İdari görevlerin arasında; planlama ve üretimle doğrudan ilişkili olan konular aşağıda sıralanır:

- Programlama ve sergilerin kontratlarının yapılması
- Hizmetlere ilişkin kontratların yapılması
- Üretim ve kaynak yönetimi
- Belgeleme ve kayıtların tutulması
- Tanıtım ve pazarlama.

Programlama:

Dean'e göre (1994:82-83), sergiler projelerdir. Sergilerin kesin başlangıçları ve bitişleri vardır. Başlangıcın ve bitişin arasında; proje hedefini başarmak için belli sayıda etkinlik yer almalıdır. Hedef; ürün, başka bir deyişle serginin kendisidir. Sergiler mekanı işgal eder, üretim, uygulama ve bakım kaynaklarını gerektirir.

Sergi projeleri; zaman temeli üzerine tanımlanır, bu bağlamda iki tür sergi projesi vardır:

- Geçici sergiler olarak isimlendirilen, süresi sınırlandırılmış sergiler,
- Sürekli koleksiyonlar olarak isimlendirilen, belirlenmiş bir zamanı bulunmayan sergiler.

Tipik olarak; *geçici sergiler* bir yıl ya da daha kısa süreyle gösterime sunulur. Bununla birlikte, geçicilik yoruma bağlıdır ve uzun dönemler anlamına da gelebilir. Genellikle 3 yıldan uzun süreli olanlar, uzun dönemli ya da sürekli koleksiyon olarak düşünülür. Bu kurallar değişkendir ve her kurum kendine özgü tanımlama yapabilir. Yine de, koleksiyon yapıtlarıyla ilişkili olduğundan, tanımlamalar belirgin olmalıdır.

Bazı yapıtlar, sergi mekanında kısa dönemli sergileme için uygundur. En uygun süre, altı aylık bir dönemdir. Müzenin etkinlik listesinde bir serginin özel bir zaman için tahsis edilmesi, programlama olarak isimlendirilir. Sergi anlaşması; bir serginin ödünç alınmasını başka bir kurum ya da müzeyle organize etme işidir.

Sergilerin programlanması işi, müze organizasyonları içinde farklı kişilere verilir. Küçük bir müzedeki tüm programlama ve planlama işleri, bir ya da iki kişinin sorumluluğu altında olabilir. Ana ilke; kaç kişinin tahsis edildiğine bakılmaksızın, koordinasyonun gerçekleştirilmesidir. Koordinasyon ve iletişim en temel unsurlardır. Planlama, yönetim, üretim, serginin bakımı ve korunmasıyla ilgili her personel, projenin ilerlemesinden sorumludur. Her serginin başarısındaki temel unsur; insandır. Varolan personel ve zaman kaynaklarıyla pek çok işin başarılması mümkündür. Sergi programlaması yapılırken gözönünde tutulması gereken çeşitli konular vardır:

- Varolan kadro,
- Varolan zaman,
- Ekonomik kaynaklara ulaşabilme,
- Ön taahhütler,
- Müzenin diğer etkinlikleri ve projeleri,
- Ulusal, dini ve yerel tatiller,
- Özel günler, spor etkinlikleri gibi toplumsal olaylar,
- Sergilerin gereksinimleriyle ilişkili olan galeri mekanlarının ölçüleri.

Sergi programlamasını yapan kişi, yukarıda belirtilen konuların izlenmesini sağlamalıdır. İş izleme belgelerinin geliştirilmesi ve kullanılması yararlıdır. İzleme süreci; serginin geliştirilmesinin kavramsal aşaması sırasında başlamalı ve sergi boyunca merkezde olmalıdır.

Sürekli sergiler için, geliştirme süreci genellikle uzatılır. Önemli sona eriş tarihleri, sergi programlayıcısının izleme belgesinde yer almalıdır. Çünkü bu tarihler, geçici sergilerle ilgili kısa dönemli işlerin başarılması konusunda personelin iş yapabilme yeteneğini etkiler. Sergi fikirlerinin müze misyonuna uygunluğunu inceleme, onaylama ya da reddetme, idari yönetimin sorumlulukları arasındadır.

Onaylanan listedeki her serginin fizibilitesi ve uygulanma durumu, mutlaka kontrol edilmelidir. Gerekli mekan, ekip ve ekonomik kaynaklar tanımlanmalıdır. Gerekli kaynakların varolması durumunda sergi programı yapılır, serginin planlaması ve geliştirilmesine başlanabilir.

2.5.2. Tasarım Politikası

Dean (1994:3), sergi türlerini sıralarken, nesne merkezli sergilerde, koleksiyonların merkezinde nesnenin bulunduğunu bildirir. Eğitimsel bilgi sınırlıdır. Kavram merkezli sergilerde ise, dikkat koleksiyonlardan daha çok ileti ve bilginin iletimi üzerinde yoğunlaşır. Metin, grafik, fotoğraf ve diğer öğretici malzemeler egemen rol oynar.

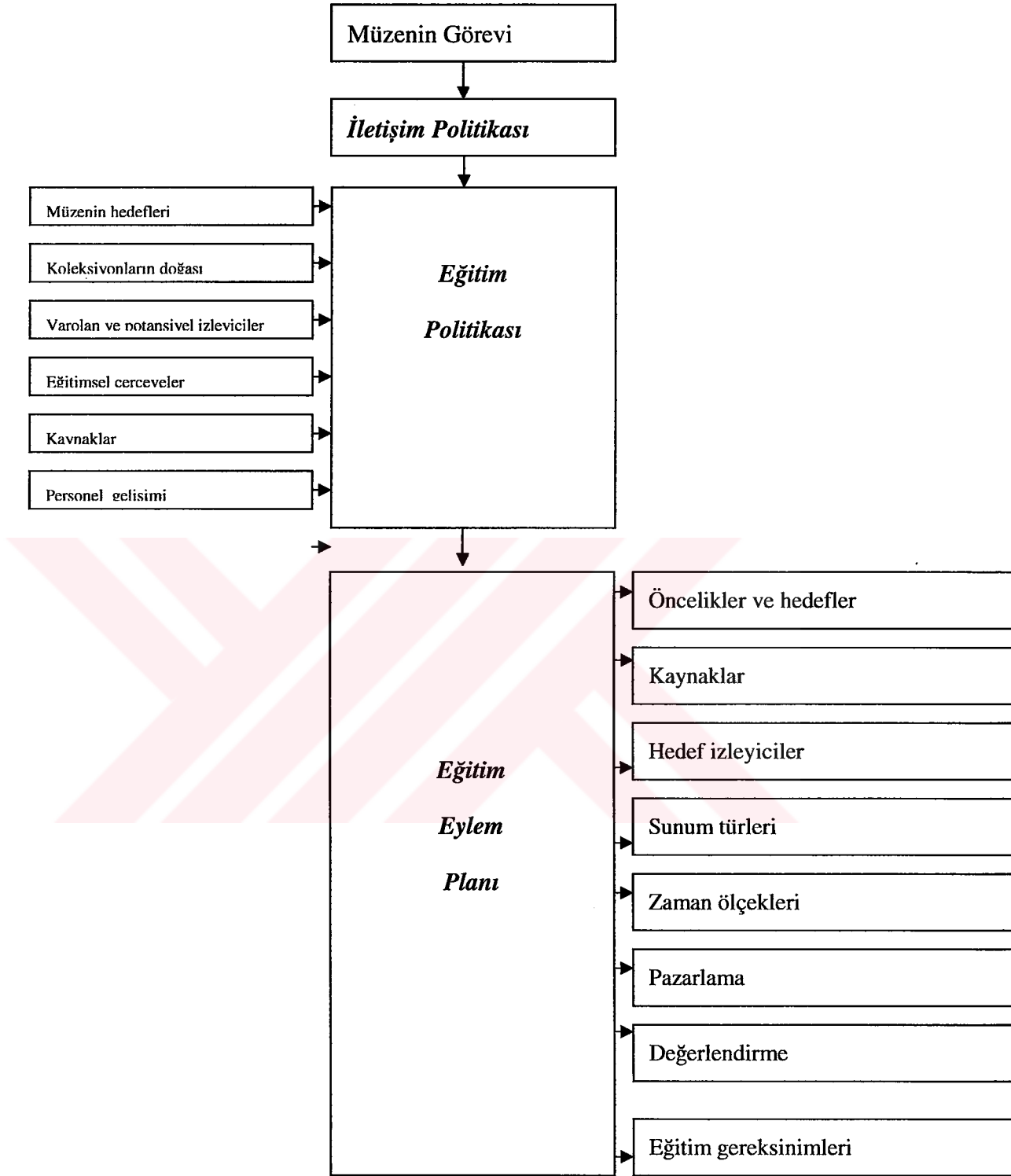
Nesnelerin toplanarak eğitimde kullanılması bağlamında iki sergi türü vardır: tematik sergiler ve eğitimsel sergiler. Tematik sergiler; nesne merkezli sergilere yakındır. Koleksiyonlar, temel bilgilerin verildiği bir tema çevresinde düzenlenir. Eğitimsel sergiler; kavram merkezli sergilere yakındır.

Caulton'a göre (1998), günümüzün müze ziyaretçileri cam vitrinlerde sergilenen nesnelere bakmak yerine, sergilere etkin olarak katılma, resmi olmayan doğal yöntemlerle öğrenme ve eğlenmenin beklentisi içindedir. *Dokunun* (hands-on) sergilerinin tasarımı, yönetimi ve uygulaması, geleneksel *dokunmayın* (hands-off) sergilerinden çok farklıdır. *Dokunun* ya da interaktif müze sergileri, gerçek nesneleri anlayabilmek için birey ve grupları fiziksel keşif yoluyla birlikte çalışmaya yönlendiren belirli eğitimsel hedeflere sahiptir. İyi bir interaktif sergi, çeşitli yaş grubundan farklı yeteneklere sahip ziyaretçiler için çeşitli düzeylerde gerçekleştirilir.

Modern *dokunun* müzelerinin ve bilim merkezlerinin kökeni, 19.y.y.'ın sonunda A.B.D.'de kurulan ilk çocuk müzelerine ve 20.y.y.'ın başında Kuzey Amerika ile Avrupa'daki geleneksel bilim müzelerine dayanır. İyi koşullarda korunmuş 140 bin sanat yapıtının bulunduğu İndiana Çocuk Müzesi yönetimi tarafından, geleneksel müzeyle olan farklar aşağıdaki biçimde vurgulanır:

- Eğitim, her nesneyi, etkinliği ve olayı kapsar. Her sergilemenin arkasında bir amaç, her nesnenin bir öyküsü vardır.
- Dikkati çekmek için, canlı, parlak renkler ve dramatik ışık efektleri kullanılır. Etiketler çağdaş bir dille ve anlaşılır bir biçimde yazılır.
- Sergilenen yapıtlar, çok küçük yaştaki bir çocuğun bile görebileceği biçimde yerleştirilir, malzemeler tanımlanan bir düzen içinde sunulur.
- Sergi ne denli karmaşık ve ayrıntılı olursa olsun, insan dokunuşu en önemli öğrenme yöntemidir.

2.5.3. Eğitim Politikası

Şekil. 2.1.3.7. Hooper-Greenhill (1999:211), müze eğitim politikasına karar verildikten sonra, müze eğitimi eylem planı geliştirilir.

Bir Müze Eğitim Politikasının Yazılması İçin Rehber'de (Derl. Hooper-Greenhill, 1991), müze eğitim politikasının, yönetsel bir araç olduğu bildirilir. Eğitim politikası, müze hizmetlerinin özelliğini belirler. Müzenin sponsorlar, yönetim kurulları, hükümet organları ve yerel otoritelerle olan ilişkilerinde kullandığı bir bildiridir. Eğitim politikası, müze yönetimi ile eğitimden sorumlu personelin tartışmaları sonucunda biçimlenir; bu aşamada araştırma yapmak da gereklidir. Eğitim politikası müze yönetim kurulu tarafından onaylanarak son biçimini alır.

Müze eğitim politikasıyla; müzenin genel politikası yansıtılır. Genel politikayı biçimlendiren ilgi ve öncelikler sergilenir. Varolan çalışmalara yoğunlaşılması ve yönlendirme sağlanır. Eylemlerin çerçevesi çizilir ve verilen hizmetlerin kalitesi artırılır. Yeni ziyaretçilerin müzeye çekilmesinde eğitim politikasıyla başarıya ulaşılır. Öncelikli işlerin saptanmasıyla zaman kazanılır. Eğitim programları üzerinde yoğunlaşarak programlar oluşturulur.

2.5.3.1. Müze Eğitimi Nedir?

AAM'ın (1992) raporunda, müzelerin kamu hizmetindeki eğitim kurumları olarak; keşif, çalışma, gözlem, eleştirel düşünme, tasarlama ve diyalogu kapsayan yeni bir tanımı yapılmıştır. Rapora göre, müzelerin kamusal eğitim sorumluluğunun adalet ve eşitlik olmak üzere iki önemli yönü vardır. Adalet ve eşitlik; müzenin mütevelli heyeti, personel, gönüllüler, sergiler, halk ve okul programları, yayınlar, halkla ilişkiler çalışmaları, araştırmalar, müzenin fiziksel çevresiyle ilgili alınan kararları, koleksiyon toplama ve koruma seçimlerini kapsayan, geniş anlamda kamu hizmeti ve eğitimi temeline dayanır.

AAM Raporu'nda müzeler için eylem planı olarak on temel ilke ve öneri aşağıda sunulur:

- Halka hizmetin merkezinde eğitime yer vermek, hizmet taahhüdünü müzenin misyonunda açıkça belirtmek ve etkinliklerin merkezinde yer almasını sağlamak.
- En geniş izleyici kitlesini oluşturmak ve korumak yoluyla, toplumun farklılığını yansıtmak.
- Müzenin ziyaretçiler için sunduğu öğrenme fırsatlarını kavramak, geliştirmek, genişletmek ve kullanmak.

- Bireylerin bilgi ve anlayışını, koleksiyonların ve kültürel farklılığın temsil ettiği fikirlerin değerlendirilmesini zenginleştirmek.
- Yorumlama sürecinin kültürel ve entellektüel perspektiflerdeki çeşitliliği açıkça sergileyacağından ve müze ziyaretçilerinin farklılığı için bir değerlendirme yansıtacağından emin olmak.
- İzleyici kitlesinin artmasını sağlayacak geniş bir yelpazede birey ve organizasyonlarla etkin işbirliği yapmak.
- Müzede yenilenmiş bir mükemmellik taahhüdü ve geniş izleyici kitlesi yaratabilecek yeni modeller geliştirmek ve karar verme sürecini saptamak.
- Müzede perspektifin genişlemesini sağlamak için mütevelli heyeti, personel ve gönüllüler arasında farklılık yaratmak.
- Müzenin farklı izleyici kitlelerine olan sorumluluğunu yerine getirebilmesi için, mütevelli heyeti, personel ve gönüllüler için mesleki gelişim ve eğitimi sağlamak.
- İzleyici kitlelerinin genişlemesini destekleyecek liderliğe ve ekonomik kaynaklara bağlı olmak”.

Atagök (1982:99), sanat yapıtlarını araştıran, toplayan, koruyan, belgeleyen ve sergileyen sanat müzelerinin, kültürel etkinliklerini bir amaç doğrultusunda düzenlediklerini bildirir. Atagök’e göre, sanat müzelerinin sanatı toplumla özdeşleştirmek amacıyla düzenlediği kültürel ve eğitsel etkinlikler, sergiler çevresinde oluşur. Sanat müzelerinin bir sanat kurumu olduğu öncelikle sergilerle belirlenir. Çağdaş sanat müzesi sanatın anlamını açıklamak ve yaygınlaştırmak için eğitimi bir araç olarak kullanır. Atagök, çağdaş sanat müzelerinin öncelikle sanat, sonra eğitim kurumları olduğunu vurgular.

Atagök’e göre, sanatsal birikimin topluma yansıtılması için düzenlenen sergilerde, kültürel ve sanatsal yorum eğitsel yorumdan önce gelmelidir. Çağdaş sanat müzeleri, sergi çevresinde eklemlenen diğer etkinliklerle eğitim faaliyetlerini sürdürmeyi tercih eder.

2.5.3.2. Türkiye’de Gerçekleştirilen Müzecilik Eğitimi

Y.T.Ü. Sanat ve Tasarım Fakültesi Sanat Anasanat Dalı Müzecilik Yüksek Lisans Programı:

Y.T.Ü. Sanat ve Tasarım Fak. Sanat Anasanat Dalı Müzecilik Programı, halen bu alanda yüksek lisans eğitimi veren tek programdır. 1989 yılında Prof. Tomur Atagök tarafından oluşturulan ve geliştirilen program, toplumda çağdaş müzeciliğin uygulanması ve yaygınlaştırılmasında öncülüğünü sürdürür.

Y.T.Ü. Sanat ve Tasarım Fakültesi’nin web sitesinde yer alan bilgiye göre (2005), programın vizyonu, kültürel değerlerin kamusal alana taşınmasında başat kurum olan müzelere, toplumu temsil edebilme yetisi kazandırmada yeni açılımlarla yön vermektir. Programın misyonu aşağıda belirtilir:

“Müzelerin toplumla iletişim içinde, toplumun kültürel gelişimine katkıda bulunan kurumlar olması yönünde, çağdaş bir müzecilik anlayışının oluşmasına/yerleşmesine katkıda bulunmak,

Türkiye’de müzeciliğin bilimsel bir disiplin olarak kabul edilmesini sağlayarak; farklı disiplinlerden gelen öğrencilere yüksek lisans düzeyinde, müzecilik alanında mesleki nitelikler kazandırmak,

Müzelerde çalışan personelin programa katılımını sağlayarak müzebilimin temel alanlarında gelişimlerine katkıda bulunmak,

Kültür Bakanlığı ve müzelerle işbirliği içinde uygulamalı çalışmalarla müzeciliği desteklemek,

Müzeler ve kültür sektörü için ulusal ve uluslararası alanda mesleki ihtiyaçlara cevap verecek bir eğitim programı sunmak,

Türkiye’de müzecilik alanındaki teknik ve sosyal sorunların tespiti ve çözümü için projeler üretmektir”.

Bir yıllık bilimsel hazırlıkla birlikte iki yıl süren programın sonunda; yüksek lisans tezinin hazırlanması aşamasına geçilir. Programda; koleksiyonlar ve sergileme, koleksiyon geliştirme, müze ve müzecilik, müzelerde eğitim etkinlikleri, müze mevzuatı, kültür kuruluşları işletmeciliği, bakım ve koruma, aydınlatma ve koruma, iletişim, halkla ilişkiler, sanat tarihi, kazı yöntemleri, belgeleme yöntemleri ve seminer dersleri yer alır. Onbeş yıldan buyana eğitim veren programın mezunları, çeşitli müzelerde uzman ve yönetici olarak görev yapar.

Y.T.Ü. Müzecilik Programı tarafından 2004 ve 2005 yıllarında T.C. Kültür Bakanlığı ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri işbirliğiyle, “Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı”projesi çerçevesinde, ilköğretim öğrencilerine, öğretmenlere ve gönüllülere yönelik müze eğitim programları düzenlenmiştir.

Sözkonusu programlar Sanat ve Tasarım Fakültesi'nin web sitesinde (2005), aşağıdaki gibi belirtilir:

“Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi Kasım 2003-Mayıs 2005. Proje; ülkemizde müze-toplum ilişkisinin güçlendirilmesi ve toplumumuzun eğitim ve kültürünün gelişimine katkıda bulunabilmek için, müze eğitim yöntemleri geliştirmeyi, müze ve müzecilik konusunda farkındalık ve bilinç düzeyini arttırmayı amaçlamaktadır.

Gönüllü Müze Eğitimcisi Eğitimi 19 / 20-26-27 Mart 2005 YTÜ Oditoryum Sergi Salonu/İstanbul Arkeoloji Müzeleri. Programın içeriği; müze pedagojisi ve iletişim, dönem ve nesne bilgileri, gezi-sanat-drama atölyeleri ve ilk yardım eğitiminden oluşmaktadır.

Okul-Müze Günleri 3-4-5-6/10-11-12-13 Mayıs 2005 İstanbul Arkeoloji Müzeleri Etkinliğin amacı; ilköğretim 4-5 ve 6-7. sınıf öğrencilerinin, İAM Çağlar Boyu İstanbul Sergi Salonu'ndaki müze nesneleri ve ortamı aracılığıyla İstanbul'un tarihi ile ilgili olguları bilmesine, kültürel önemini kavramasına, tarih bilincinin gelişmesine ve kültür varlıklarını koruma bilincinin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Okul-Müze Günleri Mayıs ayı programında yer alacak okullar Şubat 2005'te belirlenmiştir. (Bu etkinlik kapsamında hazırlanan “Okul-Müze Günleri Öğretmen ve Öğrenci Paketi” Haziran 2005'te basılmıştır).

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Okul-Müze Günleri Sergisi. 18-31 Mayıs 2005 İstanbul Arkeoloji Müzeleri Sergi, Okul-Müze Günleri kapsamında yapılan etkinliklerde, katılımcı ilköğretim öğrencileri tarafından gerçekleştirilen işlerden oluşmaktadır.

Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Semineri / “Okul-Müze Günleri” Tanıtım Uygulama Semineri 20-24 Haziran 2005 T.C. MEB İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü (İMEM)'nin onayıyla gerçekleştirilen program; müzelerin eğitim amaçlı kullanımı, Okul-Müze Günleri'nin tanıtımı, Okul-Müze Günleri Öğretmen ve Öğrenci Paketi'nin kullanılışı ile gezi öncesi ve gezi sonrası etkinliklere ilişkin uygulamalar gibi konuları içermektedir”.

Programda yer alan uygulamalı etkinliklere; Çağdaş Drama Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Marmara Üniversitesi, Turist Rehberleri Birliği ve Eğitim Gönüllüleri Vakfı gibi sivil toplum kuruluşları katkıda bulunmuştur.

A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Yüksek Lisans Programı

A.Ü.'nün web sitesinde yer alan bilgiye göre (2005), 1997 yılında kurulan Müze Eğitimi Anabilim Dalı'nın amacı; müzelerde görev yapacak eğitim uzmanlarını yüksek lisans düzeyinde yetiştirmek, müze eğitimi alanında araştırma ve yayın yapmak, bilimsel etkinlikler düzenlemektir.

Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (ÇOKAUM) web sitesinde, Merkez'in amacının; ulusal ve uluslararası alanda kişi ve kuruluşların çocukla ilgili tüm araştırma bulgularını derlemek, çalışmalar ile yayınları izlemek, işbirliği yapmak olduğu bildirilir.

Oyuncak Müzesi (1990), Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi (1994) ve Müze Eğitimi Anabilim Dalı (1997), Ankara Üniversitesi bünyesinde ortak

alışmalar yapmak üzere kurulur. Oyuncak Müzesi'nin temel amacı; ocuk oyuncaklarını ve oyun araçlarını toplamak, korumak, yeni kuşaklara aktarmak ve tanıtmaktır.

“ÇOKAUM'un temel çalışma alanları; oyun kültürü, ocukluğın tarihi ve sosyolojisi, ocuk gelişimi ve eğitimi, müze eğitimidir. Oyun kültürü alanında geleneksel ve ağdaş oyunları, oyunun çocuğın yaşamındaki yerini ve önemini araştırmak söz konusudur. ocukluğın tarihi ve sosyolojisi alanında ocukluğın dünyadaki ve Türkiye'deki tarihsel gelişimini araştırmak, bugünkü durumunu, gelecekteki yönelimlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Müze eğitimi alanında ocuk-müze ilişkilerini araştırmak ve geliştirmek söz konusudur. ÇOKAUM ocuk kültürü kavramını çocuklar için, çocuklarla birlikte ve çocuklar tarafından yaratılan kültür olarak anlamakta, özellikle sonuncusuna önem vermektedir. Dolayısıyla ocuk gelişimi ve eğitimi de Merkez'in ana uğraş alanlarından biridir”.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Gerçekleştirdiğİ Müzecilik Eğitimi

İstanbul Müzesi Girişimi:

İstanbul Müzesi girişiminin web sitesinde yer alan bilgiye göre (2005), İstanbul Müzesi farklı etnik, dini ve kültürel gruplar arasındaki dayanışmanın önemini, geçmişle gelecek arasında bir köprü kurarak vurgulayan bir kent müzesi ve toplumsal tarih merkezi kurmayı amaçlamaktadır.

Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı tarafından kuruluş çalışmaları sürdürülen İstanbul Müzesi'nde, geçici sergilerin yanısıra, müzik, tiyatro, sinema vb. sanat etkinlikleri ile bilimsel toplantılar düzenlenir. Müze'de yer alan kütüphane ve arşiv ile entellektüel bir çekim merkezi yaratılmak istenir. Müze'nin sivil toplum kuruluşlarının belleğİ olması ve kentin sorunları çevresinde araştırma ve tartışma platformu oluşturmaları hedeflenir. Günlük yaşam tarihçiliğİ alanında uzman bir bilgi-belge merkezi olan Müze, İstanbul'un tanıtımını da yapar.

Tarih Vakfı, İstanbul Müzesi Projesi ve İstanbul zerine yaptığİ çalışmalarla, Dan David dl'nü kazanmıştır.

2.5.4. Pazarlama Politikası

Barutçugil'e göre (2002), kurumların bilgi ekonomisinde başarılı olabilmeleri, üretme, yanıt verme, öngörme, yaratma, öğrenme, dayanma ve ayakta durma yeteneklerine sahip olmasına bağlıdır.

Öğrenen kurum, farklı bilgi, deneyim ve becerilerden güç kazanmak için işbirliğine dayalı ilişkiler oluşturur. Bilgiyi elde etme, bilginin dağılımı ve paylaşımı, bilginin kullanılabilir hale gelmesi, kurumsal bellek oluşturma, organizasyonel öğrenmenin unsurlarıdır. Bilginin yaratılması, elde edilmesi ve kontrolü, aşağıdaki etkinliklerle ilgilidir:

- Devam eden uygulamalarla ilgili sorunları çözme,
- Kurum içindeki bilginin fonksiyon, proje ve programlarla bütünleştirilmesi,
- Gelecek için yeni teknolojilerin geliştirilmesi,
- Dış çevrenin izlenmesi ve organizasyon dışından bilgi akışının sağlanması, kurumla bütünleştirilmesi.
- Yenilikçi yapılar, politikalar, yöntemler, prosedürler ve karar alma mekanizmalarını deneyerek oluşturma.

McLean'e göre (1997), UK Chartered Institute of Marketing pazarlamayı; müşterilerin gereksinimini kar getirecek biçimde tanımlayan, tahmin eden, önceden gören bir yönetim süreci olarak tanımlar.

American Association of Museums'un 1984 raporuna göre, sürekli bir faaliyet olan pazarlama; halkın anlayışının ve takdirinin temelini oluşturur. Halk, müzelerin hangi değerler üzerine kurulduğunu, topladıkları mirası, somutlaştırdığı bilgiyi, verdikleri hizmetleri öğrenir.

Müze ve kültür sanat- kurumlarında bilginin pazarlanmasının yolları; iletişim alanının kapsamına giren ve bir tutundurma faaliyeti olan halkla ilişkiler, promosyon çalışmaları, reklam ve eğitim etkinliklerinin düzenlenmesinden geçer.

Lumley'e göre (1988), iletişim müzenin tüm etkinlik ve deneyimlerini yansıtır. Müzeler, iletişimin enstrümanlarıdır, bir müze sergisi kitle iletişimin bir dalı olabilir. Müzenin bir koleksiyon mekanı olarak kullanılmasının yerini, müzenin bir iletişim aracı olduğu düşüncesi almıştır. İletişim müzenin tüm etkinlik ve deneyimlerine

yansır. Müzenin ana ürünü olan sergileri, bilgi fonksiyonları, altyapısı ve destekleyici hizmetlerinin tümü izleyiciye bir ileti gönderir.

Promosyon, izleyici kitlesinin yaratılması ve korunmasında yaşamsal bir rol oynar. Promosyon ayrıca, piyasalar, çalışanlar, fon sağlayan kuruluşlar ve sponsorlarla ilişki kurmak için kullanılmalıdır. Promosyon etkinlikleri, üç temel başlık altında toplanır: bilgilendirme, ikna etme ve hatırlatma. Hedefler, aşağıda belirtilen noktaları kapsar:

- Müzenin imajını geliştirme ve değerini arttırma,
- Potansiyel izleyici kitlesini müze hakkında bilgilendirme,
- Müzenin değerini fon sağlayanlara hatırlatma,
- Çalışanlar arasında motivasyon yaratma,

Hedeflerin belirlenmesinden sonra, ileti ile ilgili kararların alınması gereklidir. İzleyicileri harekete geçiren en yaygın modellerden biri; *attention* (dikkat), *interest* (ilgi), *desire* (arzu) ve *action* (hareket) olarak tanımlanan *aida* yöntemidir.

Bir Müze Eğitim Politikasının Yazılması İçin Rehber'e göre, Derl., Hooper-Greenhill, (1991), eğitim hizmetlerinin pazarlanması, müzenin genel pazarlama politikasıyla bağlantılı olmalıdır.

2.6. Değerlendirme

İkinci bölümde, iletişim, kültür, sanat ve eğitimin birbiriyle iç içe olan ilişkisi sergilenmek istenmiştir. Türkiye'nin karşıt uçları bünyesinde barındıran kültürel ortamında, bir yanda Almanya'daki *Documenta* ve İtalya'daki *Venedik Bienali* gibi tüm dünyadan sanatçılar, küratörler, sanat eleştirmenleri, koleksiyonerler, sanatseverler ve uluslararası medyayı İstanbul'a çeken 9. Uluslararası İstanbul Bienali düzenlenir. İstanbul'un kültürel ortamı son yıllarda açılan sanat müzeleriyle iyice hareketlenirken, çağdaş sanatın önemli isimlerinden Gilbert and George, Tracey Emin, Barbara Kruger, Julian Schnabel gibi sanatçıların yapıtları Proje4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi'nin koleksiyon sergilerinde yer alır. İstanbul Modern'de Roza Martinez'in küratörlüğünü yaptığı sergiler açılır.

Diğer yanda, en etkili kitle iletişim aracı olan televizyon, kültürel ve sanatsal zenginliği bilinçli olarak yok sayıp, kitlelere popüler kültürü iletir. Bu bölümde, televizyonun kültürlemedeki rolünün ortaya konulması için, ulusal yayın yapan TRT'nin ve özel kanalların Haziran 2005'deki yayın akışları irdelenir.

TRT2, diğer TRT kanalları, CNNTürk, NTV ve Haber Türk televizyonlarının kültürlemeye olumlu katkıda bulunduğu ortaya çıkarken, ATV, Kanal D, Show TV ve Star'ın aralarında bulunduğu diğer kanalların, kitleleri popüler kültür bombardımanına tuttuğu saptanır. Türkiye'yi 1970'li yıllarda kuşatan arabesk kültür, 2000'li yıllarda yerini popüler kültüre bırakır. Cep fotoromanlarının yerini diziler alırken, şarkıcı, futbolcu ve mankenlerin dünyası hemen tüm programlara konu edilir.

Televizyonun birkaç kanal dışında kültürleme işlevini yerine getiremediği ülkemizde, sanat müzelerinin eğitim işlevi önem kazanır.

Bu bağlamda, İngiltere'de müze eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalardan söz etmek gerekir. İngiltere'deki müzelerde ve okullarda her yaştan bireylere ön koşul aranmaksızın yaşam boyu öğrenim (lifelong learning) olanakları sunulur. İngiltere'de 1998 yılından buyana Group for Education in Museums (GEM) konferansları düzenlenir. 2005 yılında gerçekleştirilen konferansta, kültür kurumları olan müze, galeri ve arşivler kanalıyla ileri eğitim konusu tartışılır. Okul müfredatının zenginleştirilmesi için yaratıcı kaynak olarak müze ve arşiv koleksiyonlarının kullanılması, tüm yaşlardaki insanlara esin kaynağı olması için

sanat koleksiyonlarından yararlanılması gibi pekçok konu GEM konferanslarında gündeme gelir.

İkinci bölümde ayrıca, Türkiye’deki müzelerin iletişim ve eğitim politikalarının yazılması, politikaların kavram ve eylem planlarıyla hayata geçirilmesi gerektiği bildirilir.

3. M.S.G.S.Ü. RESİM VE HEYKEL MÜZESİ'NİN KURUMSAL YAPISI

M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi.

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

3.1. Tarihçe

Veliaht Dairesi'nin Tarihçesi:

Özsezgin (1996:13), Sultan Abdülmecid tarafından 1842-1843 yıllarında Dolmabahçe Sarayı'nın inşa emri verildiğini bildirir. 19.y.y.'ın en pahalı saraylarından olan Dolmabahçe Sarayı, beş milyon altın liraya yaptırılır. Saray; Barok, Rokoko ve Ampir üslupları ile Türk mimarisinin özelliklerini taşıyan eklektik bir karakteri yansıtır.

Veliaht Dairesi, Dolmabahçe Sarayı kapsamında mimar Karabet Balyan tarafından yarı kagir olarak inşa edilir. Çatı ve döşemesi ahşap olan binanın iç duvarları tuğla örülerek yapılır. Resim ve Heykel Müzesi'nin web sitesinde yer alan bilgiye göre,

8672 m2.'lik bir alan üzerine kurulan ve Dolmabahçe Sarayı'na bitişik olan binanın girişi ile bahçeleri Saray'dan ayrıdır. Sultan Abdülaziz, Sultan Mehmet Reşad ve Halife Abdülmecit Efendi'nin veliahtlık yılları 83 yıl süresince saray olarak kullanılan bu binada geçer. Saray hanedanının 1924 yılında yurtdışına çıkartılmaları üzerine, bina 1937 yılına değin boş kalır.

Özsezgin (1996:15), Veliaht Dairesi'nin bodrum katında mulaj salonu ve heykel deposu bulunduğunu belirtir. Giriş katında Şeker Ahmet Paşa Salonu, kütüphane, konferans salonu, resim depoları, müdürlük ve kalem makamları, sergi salonları, resim deposu, restorasyon atölyeleri, arşiv, ayniyat, Sabri Berkel Odası yer alır. Birinci katta heykel salonu, bahçeye bakan resim odaları ve salonu, kapalı salon ile denize bakan resim salonları sıralanır.

Resim ve Heykel Müzesi'nin Kuruluşu: Koleksiyonlarının Oluşturulması ve Geliştirilmesi

Özsezgin'e göre (1996:16-18), Resim ve Heykel Müzesi, Atatürk'ün emriyle Dolmabahçe Sarayı bünyesindeki Veliaht Dairesi'nde kurulur. Müze'nin açılışı, 20 Eylül 1937 tarihinde Atatürk'ün hazır bulunduğu bir törenle yapılır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu ilk sanat müzesi; yapı olarak Milli Saraylar Dairesi'ne, yönetim bakımından İ.D.G.S.A.'ya (bugünkü M.S.G.S.Ü.) bağlanır. Galatasaray Lisesi'nde resim öğretmenliği yapan Halil Dikmen, Resim ve Heykel Müzesi'ne ilk müdür olarak atanır.

Akademi'nin Resim bölümü şefliğine atanan Leopold Levy'nin döneminde, bir müze komisyonu kurulur. Dolmabahçe Sarayı'nın koleksiyonları, sözkonusu komisyon tarafından incelenir. Sultan Abdülaziz'in döneminde saray yaverliği yapan Şeker Ahmet Paşa'nın Dolmabahçe Sarayı'nda oluşturduğu koleksiyon, Resim ve Heykel Müzesi'nin koleksiyonuna katılır. Koleksiyonda, 1860'lı yıllarda İstanbul'u ziyaret eden Ayvazovski ve diğer yabancı sanatçılar ile Osmanlı İmparatorluğu'nun asker ve Darüşşafaka'lı ressamalarının yapıtları bulunur.

İskender'e göre (1996:1), 1939 yılından bu yana düzenlenen Devlet Resim ve Heykel Sergileri'nde ödül kazanan bazı yapıtlar, Milli Eğitim Bakanlığı ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi tarafından Resim ve Heykel Müzesi'nin koleksiyonları için alınır.

Atagök (1982:145) Resim ve Heykel Müzesi'nin ilk koleksiyonlarını oluşturan yapıtların, çeşitli yerlerden toplandığını bildirir. Dolmabahçe Sarayı koleksiyonundan 44, İ.D.G.S.A.'dan 134 yapıt olmak üzere, Üniversite Kütüphanesi, Beyazıt İnkılap Müzesi, İstanbul Kız Teknik Enstitüsü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul Belediyesi, Maarif Bakanlığı, Ankara Halkevi, Ankara Ziraat Bankası, Gazi Eğitim Enstitüsü, CHP Genel Merkezi, sanatçı bağışları, Kariye Müzesi, Ankara Belediyesi, Ankara Etnografya Müzesi, İsmet Paşa Kız Enstitüsü, Müzik Öğretmen Okulu, Başbakanlık, Ankara Hava Kurumu Merkezi ve Ankara Kız Lisesi'nden toplam 320 yapıt biraraya getirilir.

İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Resim ve Heykel Müzesi kapatılarak, yapıtlarının bir bölümü Anadolu'ya gönderilir. Müze, binada yaşanan sorunlar nedeniyle 1939-1951 yılları arasında kapalı kalır. 1976'da ikinci kez uzun süreli kapanışı aydınların tepkisine yol açar, Müze'nin başka bir binaya taşınması önerilir. Günümüzde halen aynı binada çalışmalarını sürdüren Resim ve Heykel Müzesi'nin, mekan ve koleksiyonların korunması konularındaki sorunları çözümlenebilmiş değildir.

Resim ve Heykel Müzesi'nin koleksiyonları; resim, heykel, desen ve baskı, yabancı sanatçılara ait yapıtlar ve çağdaş seramik sanatının seçkin örnekleri olmak üzere beş seksiyondan oluşur.

Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre, toplam 7344 yapıtın yer aldığı koleksiyonlar aşağıdaki gibi gruplanır:

Resim: 6672 (Elvan-ı Nakşiye Koleksiyonu dahil)

İkon: 10

Heykel: 475

Hat: 80

Seramik: 107

3.2. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde İlk Sanat Koleksiyonlarının Oluşturulması ve Geliştirilmesi

Edhem'in yazdığı *Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu* isimli kitap; Türk Resim Sanatı'na, Güzel Sanatlar Okulu (bugünkü M.S.G.S.Ü.) ile Resim Heykel Müzesi'nin Elvah-ı Nakşiye koleksiyonlarına ışık tutan bir belgedir. Kitap; 1800'lü yılların sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nda, Birinci Dünya Savaşı ve işgal yıllarında Türk sanatının zorluklara karşı yaşama savaşımını ortaya koyar. Koleksiyonların zorlu tarihsel koşullar içinde nasıl oluşturulduğunu ve geliştirildiğini gözler önüne serer.

Edhem (1970:40), resim sanatına eğilimli olan Sultan Abdülaziz, Türk sanatçıları Avrupa'ya göndererek ve resimlerini satın alarak destekler. Polonyalı ressam Kleboswski sarayda resim yapar. Sultan Abdülaziz; Jerom, Boulanger, Shrapler, Adolp Yvon ve Ayvazovski'nin yapıtlarını Dolmabahçe Sarayı'nda biraraya getirir.

İlk resim sergisi, 1873 yılında Şeker Ahmet Paşa tarafından başka ressamların da katılımıyla açılır. Şeker Ahmet Paşa, Sultan Abdülaziz adına Dolmabahçe Sarayı'nda bir resim koleksiyonu oluşturmak için çalışır.

Ressam ve müzeci Osman Hamdi Bey'in çalışmaları ve devrin hükümetine yaptığı başvuru sonucunda, Güzel Sanatlar Okulu'nun açılması planlanır. Bugünkü Eski Şark Eserleri Müzesi ve Çinili Köşk yakınındaki yapının inşaatı kısa sürede bitirilir ve Güzel Sanatlar Okulu 1883 yılında açılır.

Mebuslar Meclisi 1910 yılında, Eski Eserler Müzesi bütçesine 1000 lira ek ödenek ayrılmasına ve bazı yapıtların kopyalarının yaptırılmasına karar verir. Müze yönetimi, dönemin Maarif Bakanlığı'nın buyruğuyla Paris, Berlin, Münih, Viyana ve Madrid'deki resim müzeleriyle bağlantı kurar. Söz konusu müzelerin denetiminde, aralarında on Türk sanatçısının da bulunduğu yabancı ressamalara kırk iki kopya resim siparişi verilir.

İnas Kız Güzel Sanatlar Okulu 1914 yılında kurulur, Roma ve Paris'te resim öğrenimi gören ve Osman Hamdi Bey'den resim dersleri alan Mihri Hanım, okulun ilk hocası olur.

Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonları'nın geliştirilmesi çabaları devam eder ve İstanbul'da açılan sergilerden Türk sanatçılarının resimleri satın alınır. 1915 yılında Güzel Sanatlar Okulu'nda açılan sergiden bazı resimler, koleksiyona katılır. 1. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine, içinde resim ve heykellerin bulunduğu Union Française

binası, Hukuk Mektebi'ne çevrilir. Edhem, binadaki yapıtların dağılmaması için girişimlerde bulunur. Yapıtlar, 1915 yılında geçici olarak alınır ve sergilenir. Mütarekenin yapılmasıyla birlikte, 1918 yılında Union Français'e geri verilir.

Eski Eserler Müzesi Müdürlüğü'nce koleksiyonların geliştirilmesi amacıyla ülkemizde yazılan ilk tüzük olan "Resim Eserleri Müzesi Tüzüğü", 25 Haziran 1917'de Danıştay'dan geçer ve hükümet tarafından kabul edilir.

Bir grup ressam, Güzel Sanatlar Okulu'nun fiziki koşullarının yetersiz olduğu gerekçesiyle Mülga Maarif Bakanlığı'na başvurur. Eski Eserler Müzesi Müdürlüğü'ne bağlı olan okulun, müdürlükle ilişkisinin kesilmesi ve sanatsal gelişim için yeni bir binanın yapılması istenir. Bodrumda ve bahçedeki sandıklarda yetersiz koşullar altında tutulan Eski Eserleri Müzesi'nin koleksiyonları için de uygun bir yer bulunması gereklidir.

Güzel Sanatlar Okulu resim koleksiyonuyla birlikte, 19 Eylül 1916 günü Çağaloğlu'na taşınır. Halil Edhem'in ve ressamların teklifi üzerine, Okul'un Eski Eserler Müzesi ile ilişkisi kesilir. 1917'de kendine ait bir müdürlük kazanan Güzel Sanatlar Okulu'na ressam Halil Paşa müdür olarak atanır.

Edhem'e göre (1970:43), 1857 yılında doğan Halil Paşa, 1869'da Mühendishane'ye girer. Eğitimi sırasında resim sanatıyla ilgilenmeye başlar. 1873'de Sultan Abdülaziz zamanında Hünkar yaveri olarak mabeyne alınır, Kolağası ve İdadi Okulu'nda resim öğretmenliği yapar. 1874 yılından itibaren İstanbul'da düzenlenen sergilere portre, deniz ve kır manzaralarını betimleyen resimleriyle katılır. 1880 yılında sanatını geliştirmesi için Paris'e gönderilen Halil Paşa, Paris Güzel Sanatlar Okulu'nda ressam Gérôme ve Courtuat'dan ders alır. Paris'te katıldığı sergilerden madalya ve takdimnameler kazanan Halil Paşa, 1886'da İstanbul'a döner.

Savaş ve mütareke yılları, Güzel Sanatlar Okulu ile resim koleksiyonunu olumsuz yönde etkiler, Okul sürekli olarak yer değiştirir. İşgal döneminde Okul'daki eğitim ve öğretim kesintiye uğrar. Edhem, Okul'un ve resim koleksiyonunun, önce Şehzadebaşı'nda okul niteliğinden uzak bir eve taşındığını belirtir. Daha sonra Okul, resim koleksiyonu ile alçı modellerin zarar görmemesi için Divanyolu'nda Sıhhiye Müzesi'nin bulunduğu binaya taşınır. İtalyanların Divanyolu'ndaki binaları işgal etmeleri üzerine, koleksiyon ve Okul'un malzemeleri Haziran 1920'de yeniden Eski Eserler Müzesi'ne depolanır. Okul dört ay sonra Salih Efendi Konağı'na, 1921

yılında ise Cağaloğlu Lisan Okulu binasına taşınır. Resim koleksiyonu için ayrılan ödeneğin tümüyle kesilecek dereceye inmesiyle, bir süre yeni yapıtlar satın alınamaz.

Almanya'daki Münih Şehri Ressamları tarafından, 1918 yılının Mayıs ayında savaş sürerken, Tepebaşı'nda bir sergi düzenlenir. Sergi, Münih'te Glaspalast'ın genel yazmanı von Hammer'in girişimiyle İstanbul'a gönderilir. Bu sergiden, hayvan figürleri yapan Zügel ve portre yapan Firle'nin birer yapıtı hükümet tarafından satın alınarak koleksiyona katılır.

Edhem'e göre (1970:45), savaş sürerken, askeri yönetim tarafından Türk sanatçılarına müttefik devletlerin başkentlerinde sergilenmek üzere resim siparişi verilir. Aralarında sanatçıların özel koleksiyonlarında yer alan resimlerin de bulunduğu 143 yapıt Berlin'de sergilenir. Savaştan sonra yapıtlar Berlin'de kalır. Halil Edhem'in girişimi üzerine, bazı işleri sonuçlandırmak amacıyla bu şehirlere giden Ahmet Hikmet Bey, yapıtların İstanbul'a dönmesini sağlar. Resimlerin taşınması ve sigorta giderleri Eski Eserler Müzesi yönetimi tarafından karşılanır. Ressamların özel koleksiyonlarına ait yapıtları kendilerine geri verilir. Geri kalan 56 resim, Maarif Kurulu'nun 12 Mart 1921 tarihli kararınca, resim koleksiyonuna katılır. İstanbul'daki Fuat Paşa Türbesi'nin yakınındaki sadrazamların konağının süslenmesi amacıyla, hükümet tarafından onüç yağlıboya resim ve bir hat yapıtı satın alınır. Resimler; sultan sarayı niteliğindeki konak işgal edilmeden önce, 13 Ocak 1921'de Eski Eserler Müzesi'ne emanet olarak verilir. Asaf, Cemal, Halil, Şevket, Ahmet Ziya ve Neyir Şerif imzalı resimler, 21 Ocak 1923 tarihinde Maarif Bakanlığı'nın onayıyla Eski Eserler Müzesi'ne taşınarak koleksiyona katılır.

3.3. Resim Heykel Müzesi'nin Günümüzdeki Yönetim Yapısı

Resim ve Heykel Müzesi, M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği uyarınca yönetilir. Yönetmeliğin amacı, Müze'nin yeniden yapılandırılması, yönetilmesi, işletilmesi ve tarihi misyonuna uygun olarak geliştirilmesini sağlamaktır.

Müzenin yeniden yapılandırılması konusu, 17 Şubat 2003 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği'nin Birinci Bölümü'nde, Madde 2'de yer alır.

Sözkonusu yönetmeliğin birinci bölümündeki madde 3'te, yönetmeliğin 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 26. maddesi uyarınca hazırlandığı belirtilir. Yeniden yapılandırılan Müze'nin bu yönetmelikle düzenlenen faaliyet konuları ve alanları, T.C. Kültür Bakanlığı'nca değerlendirilir ve verilecek izin belgesiyle belirlenir.

Ülkemizde müzecilik alanında yapılan çeşitli yasal düzenlemeler, müze organlarının yeniden yapılandırılmasını gerekli kılmaktadır. 27.7.2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan 5226 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu İle Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da yer alan Ek Madde 2'nin (b) bendi, müzelerin organlarını düzenler. Sözkonusu madde, Bakanlıkça belirlenen ulusal nitelikli müzelerde müze başkanı, müze müdürü, işletme müdürü ve müze kurulundan oluşan bir müze yönetiminin kurulmasını gerektirir.

Resim ve Heykel Müzesi'nin günümüzde varolan organları ise; müdür, müdür yardımcıları, danışma kurulu, daimi kurul ile plastik sanatlar restorasyon ve konservasyon biriminden oluşur.

Resim ve Heykel Müzesi'nin yönetmeliğinde, koleksiyonların geliştirilmesi konusu ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Müze eğitimi konusu yönetmeliğin ikinci bölümünde, sorumluluklar başlığı altında, Madde 6'nın (a) bendinde belirtilmiştir. İlgili bendde, Müze koleksiyonlarındaki yapıtlarla ilgili kitap, katalog, CD, belgesel film, her tür sanal yayın, konferans, açıkoturum, kurs ve rehberlik hizmetleriyle yaygın öğretime katkıda bulunulacağı belirtilir.

3.4. Resim ve Heykel Müzeleri Derneği

Resim ve Heykel Müzeleri Derneği; ülkemizdeki resim heykel müzelerinin çağdaş sanat müzesi niteliğine kavuşmaları ve topluma açılımlarının sağlanması amacıyla, Resim Heykel Müzesi Müdürü Prof. Devrim Erbil tarafından 1980 yılında kurulur. Derneğin kuruluş çalışmaları 1979 yılında başlatılır ve aynı yıl yetişkinler ile çocuklara eğitim etkinlikleri düzenlenir. Resim Heykel Müzesi'nin bir organı gibi çalışan Dernek, Müze'nin tüm etkinliklerine katkıda bulunur.

Dernek tarafından düzenlenen yarışmalı ve ödüllü 1. Günümüz Sanatçıları İstanbul Sergisi, Resim Heykel Müzesi'nin bahçesinde 1980 yılında açılır. Sergi hazırlıkları, Müze Müdür Yrd. Prof. Tomur Atagök ve M.S.G.S.Ü.'den pekçok öğretim üyesinin

katılımıyla yürütülür. Serginin açılışında, Geyvan McMillen'in koreografisini yaptığı bir dans gösterisi gerçekleştirilir.

Prof. Devrim Erbil'in müze müdürlüğü döneminde, önemli yapıtların siyah beyaz röprodüksiyonları çerçevelenir ve iki sandık içine konularak çevre okullara gezici sergi olarak gönderilir.

Resim Heykel Müzesi yönetimi ile Resim ve Heykel Müzeleri Derneği tarafından, 1981 yılından itibaren sürekli eğitim etkinlikleri düzenlenir. Dört yıl kesintisiz süren yaz dönemi resim çalışmalarında, 40-45 yetişkin, 25-30 çocuk, 3. ve 4. yılda 15-20 gence eğitim verilir.

Yine 1981 yılında, M.S.G.S.Ü., Resim Heykel Müzesi, Resim ve Heykel Müzeleri Derneği tarafından Lions / Lioness klüplerinin işbirliğiyle rehber yetiştirme eğitim çalışmaları yapılır. Çevre okullarına yönelik olarak yapılan bu çalışma, okulların ilgisinin azalması sonucunda son bulur.

1985 yılı Nisan ayında T.C. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü tarafından 1. Plastik Sanatlar Sempozyumu gerçekleştirilir. .Tomur Atagök'e göre (1985:sempozyum konuşması), sanat müzelerinin dernekleri ve bankalar gibi özel kuruluşların, 1970'lerin sonunda boş zamanlarını değerlendirmek isteyen bilinçli bir çevreye hitap eden eğitim ve sanat programlarını gerçekleştirmeleri olumlu girişimlerdir.

Resim ve Heykel Müzeleri Derneği, bir süre önce çıkartılan Dernekler Yasası nedeniyle Resim Heykel Müzesi'ndeki çalışmalarına devam edememiştir. Derneğin Nişantaşı'ndaki merkezinde yetişkinlere sanat tarihi ve felsefe dersleri verilir. Günümüzde, Dernekler Yasası, Resim ve Heykel Müzesi yönetimi ve Müze'nin Cumartesi ile Pazar günleri kapalı oluşu nedenleriyle, Müze'de çocuklara yönelik eğitim etkinlikleri gerçekleştirilemez.

1995-1996 ve 1997 yıllarında, Resim ve Heykel Müzesi ile Resim ve Heykel Müzeleri Derneği'nin işbirliğiyle gerçekleştirilen Kağıt İşler Sergisi düzenlenmiştir.

Resim ve Heykel Müzeleri Derneği tarafından 1980 yılından günümüze değin kesintisiz olarak düzenlenen Günümüz Sanatçıları İstanbul Sergisi yarışması, son yıllarda Akbank'ın sponsorluğunda yapılır. Yarışma sonucunda ödül kazanan ve sergilenmeye değer bulunan yapıtlar, Beyoğlu'ndaki Aksanat Kültür Merkezi'nde düzenlenen sergiyle sanat dünyasına tanıtılır.

Öğrenciler; İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde desen çalışmaları yaparken,. M.S.G.S.Ü.'nün kendi öğrencilerini Resim Heykel Müzesi'ne yönlendirmemesi dikkat çekicidir. (30 Haziran 2005:Prof. Tomur Atagök'ten alınan sözlü açıklama).

Nuhoğlu (3 Temmuz 2005:sözlü açıklama), R.H.M.D. tarafından gerçekleştirilen yarışmalı ve ödüllü sergi Günümüz Sanatçıları İstanbul Sergisi'nin bu yıl 24. kez düzenlendiğini belirtir. Yarışmaya katılan sanatçıların yapıtları, iki yabancı ve bir Türk küratörün oluşturduğu jüri tarafından değerlendirilir. Para ödülünün verilmediği ve proje harcamalarının katılımcılar tarafından karşılandığı yarışmada; bu yıl 7 sanatçının yapıtı ödüle ve sergilenmeye değer bulunmuştur. Seçilen sanatçı sayısının az oluşuna yönelik tepkileri değerlendiren düzenleme komitesi, yarışmanın gelecekte nasıl olması gerektiği üzerinde çalışır.

Resim ve Heykel Müzeleri Derneği tarafından her yıl 23 Nisan Egemenlik ve Çocuk Bayramı çerçevesinde çeşitli etkinlikler gerçekleştirilir. Okullar ile haftasonlarında sanat köprüsü kurulur. Çocuklara İstanbul'un çeşitli semtlerinde bir gezi düzenlenerek etkinlik yaptırılır.

Belli tarafından (1997:2), Resim ve Heykel Müzeleri tarafından 1997 yılında gerçekleştirilen önemli etkinlikler aşağıda belirtilir.

Şişli Belediyesi'nin işbirliğiyle'Türk Resim Sanatı'nda Şişli Atölyesi ve Viyana Sergisi' adlı bir araştırma sergisi düzenlenmiştir.

Makedonya ile Türkiye arasında son yıllarda gerçekleştirilen etkinlikler çerçevesinde, Türk sanatçıları Makedonya'daki sanat kolonilerine gönderilmiştir.

Onbeş gün süren atölye çalışmaları sonucunda, *Sanatta Buluşma* (İstanbul International Art Workshop) sergisi Deniz Müzesi sergi salonlarında açılmıştır.

Göksu (2005), 1997 yılında Resim ve Heykel Müzeleri Derneği tarafından Müze'de dünya sanat tarihi üzerine dersler düzenlendiğini belirtir. Sedat Göksu, kendisiyle birlikte Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Prof. Tomur Atagök, Veli Sevin ve Uşun Tükel'in de aralarında bulunduğu bir grup uzmanın dersleri yürüttüğünü bildirir.

3.5. Değerlendirme

Atagök (1982:149-159), M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi'nin yönetmeliğinin olmayışı nedeniyle sorumluluklarının belirlenemediğini ve yönetim sorunlarının yaşandığını bildirir. Atagök, Müze'nin yönetim sorunlarını aşağıdaki gibi sınıflandırır:

- Müze binasının yapısal nitelikleri ve konumu,
- Müze binasının bakımı,
- Müze binasının güvenliği
- Müze koleksiyonunun bakımı,
- Müze koleksiyonunun güvenliği

Atagök (1982:159), koleksiyonların sağlığı ve çağdaş müzecilik etkinlikleri bağlamında, Resim ve Heykel Müzesi'ne yeni bir binanın tahsisinin müzenin bazı yönetsel sorunlarını çözeceğini belirtir. Atagök'ün 1980'li yıllarda Resim ve Heykel Müzesi Müdür Yrd. olarak yönetmelik üzerinde yaptığı kapsamlı çalışmalar, daha önceki girişimlerde olduğu gibi sonuçlanamaz. M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzesi Müdürü Prof. Dr. Semra Germaner'in çabaları sonucunda, Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği 17 Şubat 2003 tarihinde 23023 sayıyla Resmi Gazete'de yayınlanır.

Resim ve Heykel Müzesi'nin bina ve koleksiyonlar konusunda yoğunlaşan sorunlarına günümüzde henüz çözüm bulunamamıştır.

Dördüncü Bölüm'de yer alan *Türk Resim Sanatı Üzerine Eğitim Programları Önerisi*'nin uygulanabilmesi için yapılması gerekenler aşağıda belirtilir:

- M.S.G.S.Ü.'nin sanat eğitimi programlarıyla Resim ve Heykel Müzesi arasında bir ilişki kurulmalıdır.
- Resim ve Heykel Müzesi'nde müze eğitim programlarını oluşturmak ve uygulamak amacıyla bir müze eğitimcisi görevlendirilmelidir.
- Müze eğitim programları, çevre okullarla ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği halinde ve bir takvim çerçevesinde düzenlenmelidir.
- *Eğitim Programları Önerisi için seçilen yapıtlar aynı mekanda sergilenmelidir.*

4. M.S.G.S.Ü. RESİM HEYKEL MÜZESİ'NDE TÜRK RESİM SANATI

ÜZERİNE EĞİTİM PROGRAMLARI ÖNERİSİ

Hooper-Greenhill (1999:22), müze ve galeri eğitiminin temel ilkesinin koleksiyonların incelenmesi olduğunu bildirir. Müze eğitimcisinin görevi; koleksiyonları insanlar için ilgi çekici, heyecan verici ve ilginç kılmaktır. Yapıtlar üzerinde çalışma yapılırken, az sayıda uygun nesne seçilmeli ve nesneleri bağlayacak bir konu bulunmalıdır.

“Nesnelerin seçilmesi gereklidir çünkü, çoğu müze, galeri, tarihi ev veya sit çok büyük bir malzeme olgusudur ve sınırlar çizilmezse yararlı bir iş yapılamaz. Nesneleri bir konuyla bağlamak önemlidir çünkü bu, fikir geliştirmek, düşünmeyi ve incelemeyi odaklamak için kullanılabilir. Konuların ve eserlerin seçimi grubun gereksinimine göre, grup liderleriyle işbirliği içinde ve grup liderlerinin müze ziyaretindeki hedefleri uyarınca yapılmalıdır. Bu da, yararlı ve ulaşılabilir malzemelerin seçimi için belirli becerileri ve hem müze koleksiyonları hem de farklı yaş ve yetenek gruplarının öğrenme tarzları ve yeterlilikleri hakkında bilgi gerektirir. Nesnelerin ve konuların seçimi, diyalektik bir süreçtir; ya konular kullanılacak nesneleri belirler, ya nesneler gerçekleştirilecek konuları öne sürer ya da ikisinin birleşimi sözkonusu olur” (Hooper-Greenhill, 1999).

Eğitim programının oluşturulması sırasında, yukarıda belirtildiği gibi önce yapıtlar seçilir. Daha sonra, klasik sınıf ortamının dışına çıkan bir eğitim yaklaşımı izlenir. Yapıtlara dokunmadan inceleme, rol yapma, bir gösteriyi izleme, kolaj, resim, heykel yapımı yoluyla bir atmosfer yaratılır.

4.1. Eğitim Programları Önerisinin İçeriği

Eğitim programları önerisinin sunulacağı hedef kitle: 11-14 yaş grubu öğrenciler, hedef kitle olarak seçilmiştir.

Hedef: Öğrencilerin Türk Resim Sanatı'nı keşfetmelerini sağlamaktır.

Yöntem:

- 1- Müze Gezi Atölyesi: Öğrenciler, müze eğitimcileriyle birlikte sanat yapıtlarını inceler.
- 2- Müze Sanat Atölyesi: Resim Heykel Müzesi'nde öğrencilerin katılacağı resim atölyesi çalışmaları düzenlenir.
- 3- Müze Sanat Atölyesi Sonrası. Atölye çalışmalarının gelişimi ve sonuçları üzerine bir değerlendirmenin yapılması, daha sonra raporunun yazılması.

Eğitim programları önerisi ile ilgili yöntem saptanırken, A.B.D.'deki Whitney Museum of Modern Art ve Hirshhorn Museum and Sculpture Garden'ın eğitim

programları ile Will Hanson'un *Learning Art Criticism Skills to Rich the Museum Experience* makalesinden yararlanılmıştır

<http://www.kcsd.k12.pa.us/~projects/critic/index.html> web sitesinde yayınlanan makale, Haşim Nur Gürel tarafından Türkçe'ye çevrilerek Eczacıbaşı Sanal Müzesi'nin web sitesinde <http://www.sanalmuze.org/arastirarakogrenmek/> yer almıştır.

Programın zamanlamasının yapılmasında; T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul Arkeoloji Müzeleri ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi işbirliğiyle gerçekleştirilen *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Okul-Müze Günleri* etkinliklerinden yararlanılmıştır.

Eğitim Programlarının Süresi ve Mekan: Eğitim programlarının 1 günlük süreyle 13.30-16.00 saatleri arasında Resim Heykel Müzesi'nde gerçekleştirilmesi planlanır.

Yöntemin Uygulanması: Yöntemin uygulanması; aşağıda belirtilen program çerçevesinde gerçekleştirilir. Söz konusu programın zamanlamasının yapılmasında; T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul Arkeoloji Müzeleri ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi işbirliğiyle gerçekleştirilen *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Okul-Müze Günleri* etkinliklerinden yararlanılmıştır.

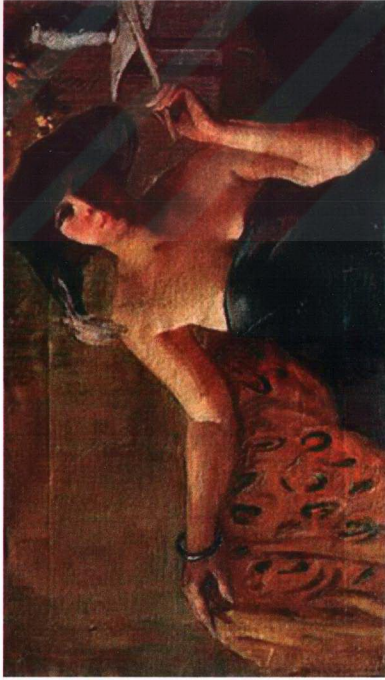
- 13.00-13.50 Gezi Atölyesi (müze eğitimcisi tarafından sergi salonunda çalışma sayfasının kullanılmasıyla öğrencilere bilgi verilir ve sorular yanıtlanır), 50 dk.
- 13.50-14.00 Serbest zaman, 10 dk.
- 14.00-14.50 Sanat atölyesi resim çalışması I, 50 dk.
- 14.50-15.00 Serbest zaman, 10 dk.
- 15.00-15.50 Sanat atölyesi resim çalışması II, 50 dk.
- 15.50-16.00 Sanat atölyesi çalışmasının değerlendirilmesi, 10 dk.
- 16.00-Çıkış

Tema: Resim ve Heykel Müzesi'nin koleksiyonlarında yer alan figür resminin kompozisyon, çizgi, konu ve ışık bağlamında kavranmasıdır.

Eğitim Programları Kapsamında Yer Alan Sanatçıların ve Temanın Saptanması:

Gezi ve sanat atölyelerinde yapılacak çalışmalar için, Resim ve Heykel Müzesi koleksiyonlarında yer alan ve aşağıda kronolojik olarak sıralanan 10 sanatçının 20 figür resmi seçilmiştir.

- İbrahim Çallı (1882-1960)
- Feyhaman Duran (1886-1970)
- Mihri Müşfik (1887-1954)
- Cemal Tollu (1899-1968)
- Zeki Kocamemi (1900-1959)
- Cevat Dereli (1900-1989)
- Fikret Mualla (1903-1967)
- Ali Avni Çelebi (1904-1993)
- Nurullah Berk (1906-1982)
- Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911-1975)

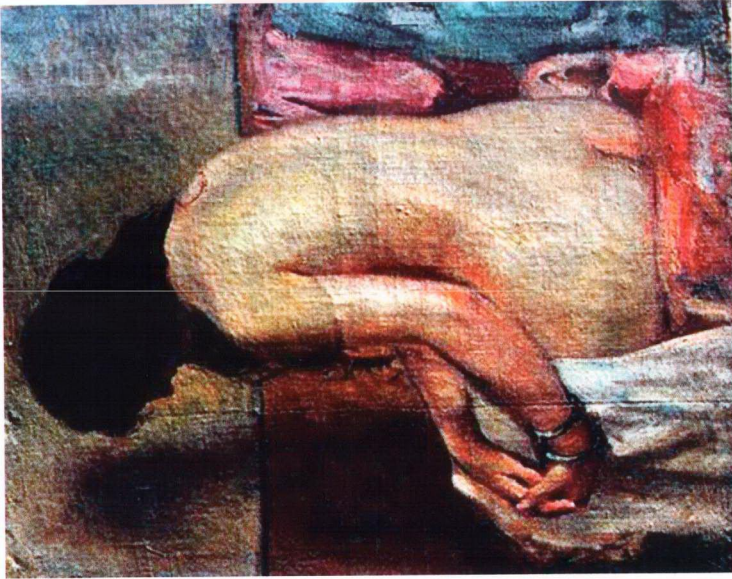

Kadın Portresi, tuval üzerine yağlıboya, 56.5x97 cm.

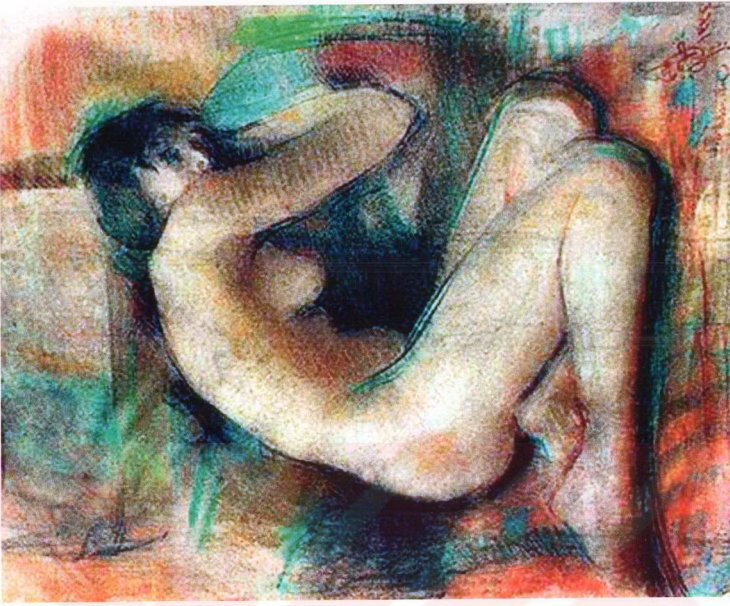
Hangi resimde figür daha merkeze yerleştirilmiştir?
Hangi resim yatay kompozisyon içine yerleştirilmiştir?

İsmet İnönü, 1939, tuval üzerine yağlıboya, 130x97.5 cm.

Çıplak figür (Nü), tuval üzerine yağlıboya, 100.5x80 cm.

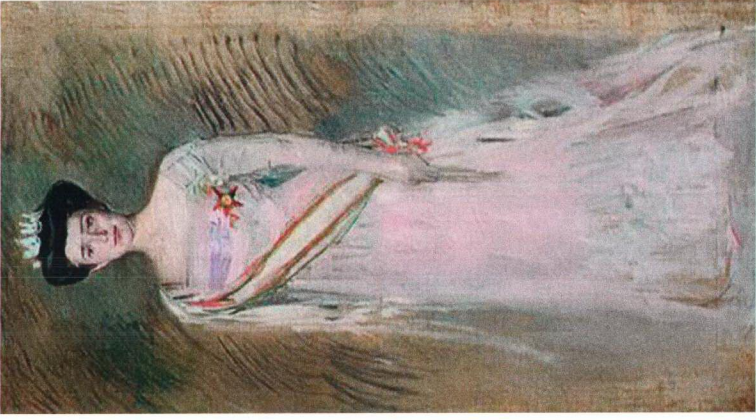

Çıplak figür (Nü), 1916-1917, kağıt üzerine pastel, 77 x 63 cm.
Hangi resimde figürün dış çizgileri daha belirgindir?
Hangi resimde figürün arkasında mekanı anlatan çizgi diyecektir?

Bebek Portresi, kâğıt üzerine pastel, 63 x 49 cm. 1911-1912

Hangi resimde hareket duygusunu uyandıran çizgiler kullanılmıştır?
Hangi resmin arka planında boya kullanılmamıştır?

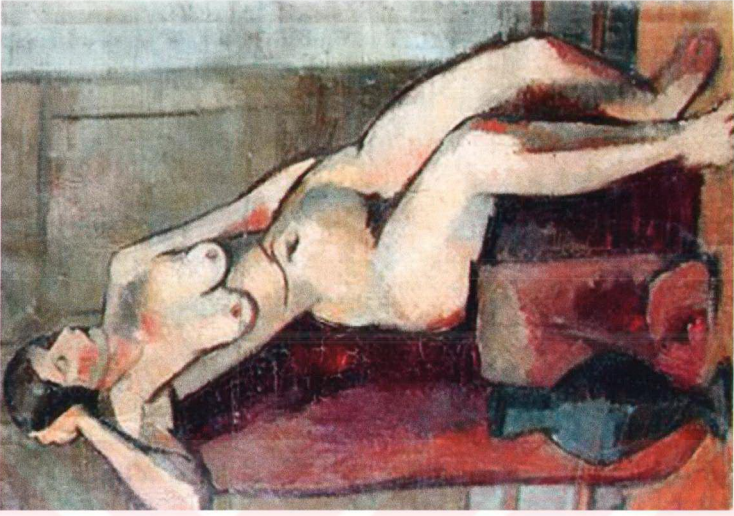
Hacıye Nazırı Asım Bey'in Eşi Letta Asım Baloya Giderken, 1911-1912, tuval üzerine yağlıboya, 1911-1912, tuval üzerine yağlıboya, 178.5x96.5 cm..

Balerin, 1935, tuval üzerine yağlıboya, 65x53 cm.

Hangi resim dikey kompozisyon içine yapılmıştır?

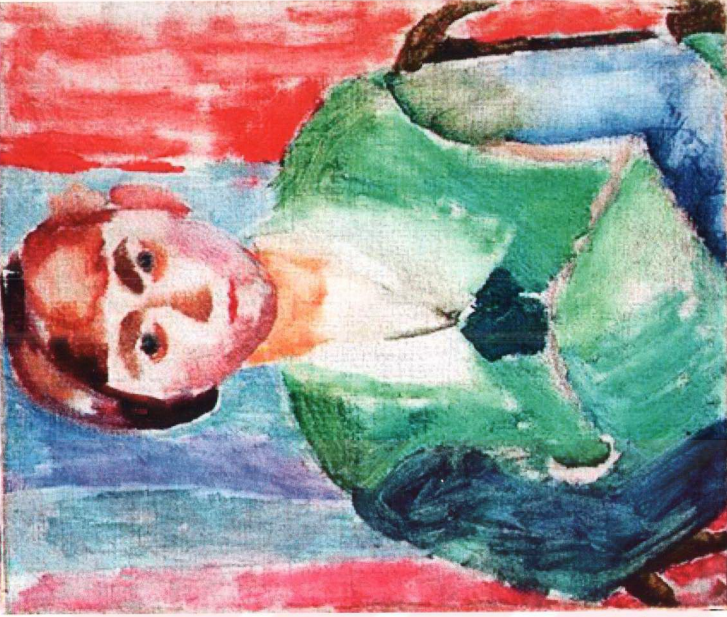
Hangi resimde figürün çevresinde dış çizgi kullanılmıştır?

Ettüd: çıplak, tuval üzerine yağlıboya, 65x46 cm.

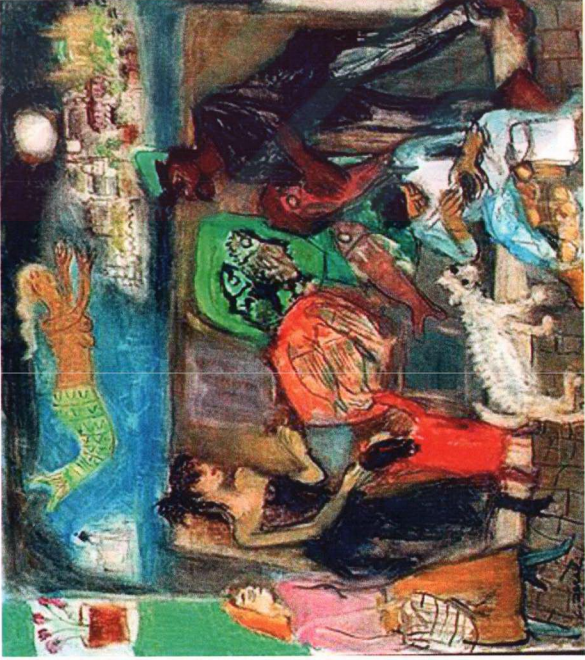
Portre Cevat Dereli, kâğıt üzerine kurşunkalem, 18x15.5 cm.

Portre

Hangi resim açık ve koyu çizgilerden oluşmuştur?

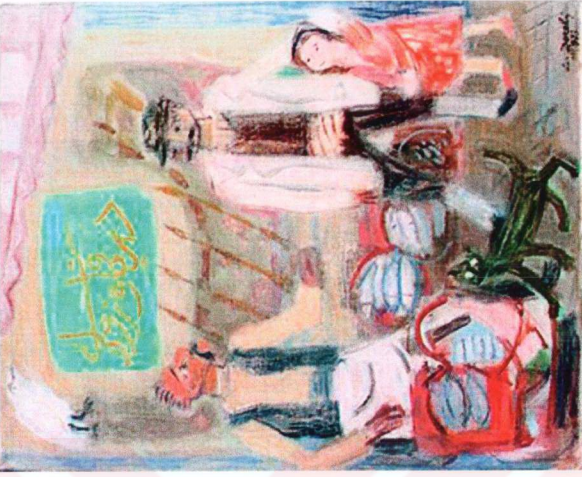
Hangi resim renk lekelerinden yararlanılarak yapılmıştır?

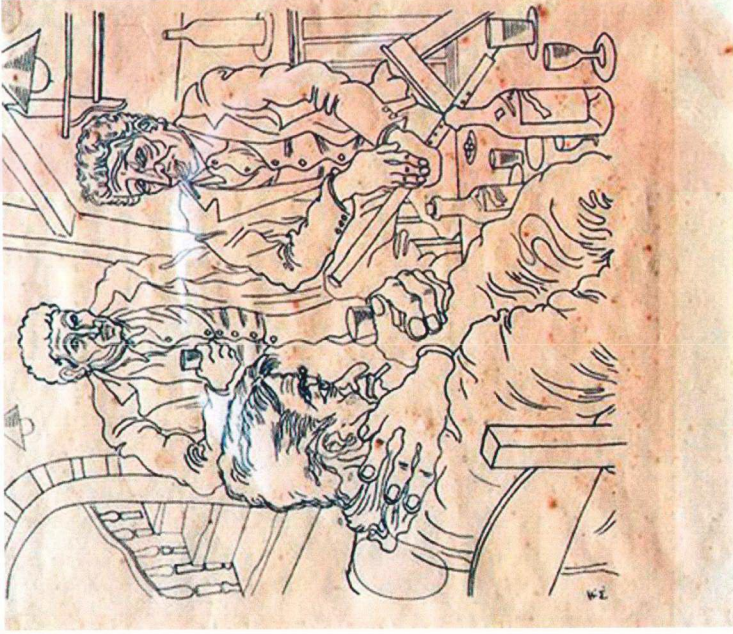
2 Mine Süber ve İstanbul Balıkçıları, 1985, tuval üzerine yağlıboya, 94,5x105 cm.

Hangi resmin içinde iki resim vardır?

Figürlerin hareketlerine bakarak hangi resmin kare kompozisyo içine yerleştirildiğini belirtiniz.

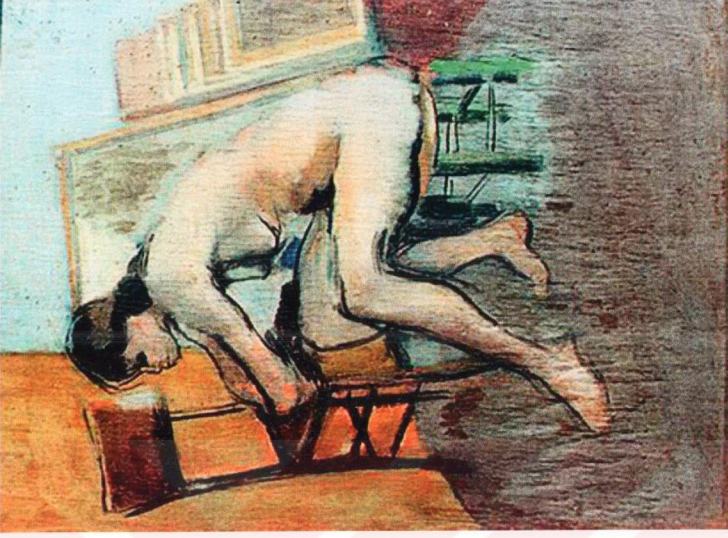

Derya Kuzuları, 1973, tuval üzerine yağlıboya, 62,5x49,5 cm.

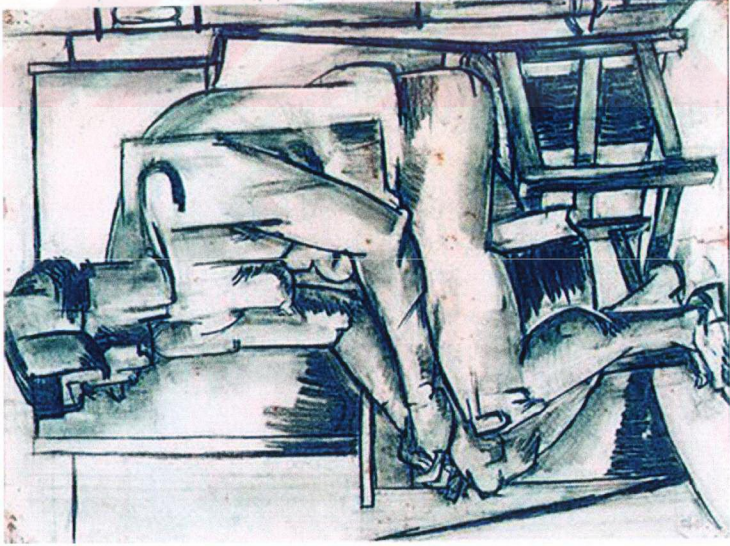

Meyhane, kağıt üzerine çini mürekkebi, 23x20 cm.

Hangi resimde çizgiler yerleştirilirken araştırma amacıyla kullanılmıştır?
Hangi resimde asıl konu hareketli çizgiler kullanılarak gösterilmiştir?

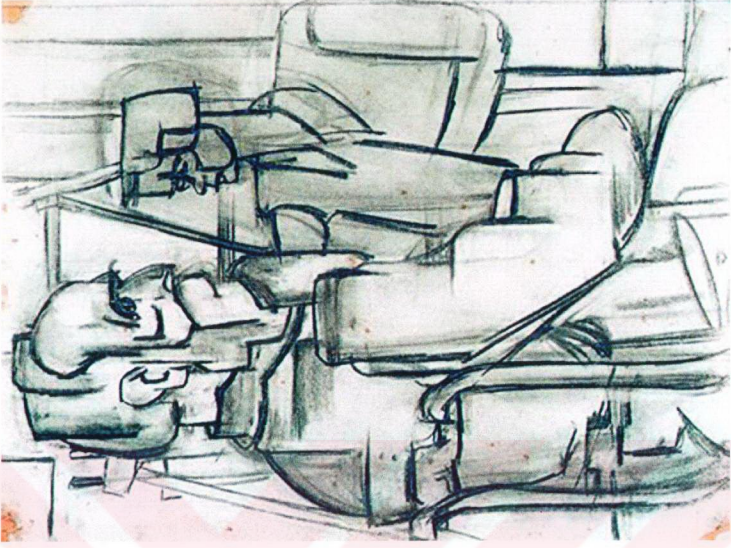
Nü, 1938 kontrplak üzerine yağlıboya, 40.5x31 cm.

Oturan Çıplak Figür (Nü), kağıt üzerine flüzen, 78x58 cm.

Hangi resimde daha çok gri ton kullanılmıştır?

Hangi resimde siyah-beyaz karşıtlığı daha belirgin işlenmiştir?

Ressam ve Model, kağıt üzerine flüzen, 79x59 cm.

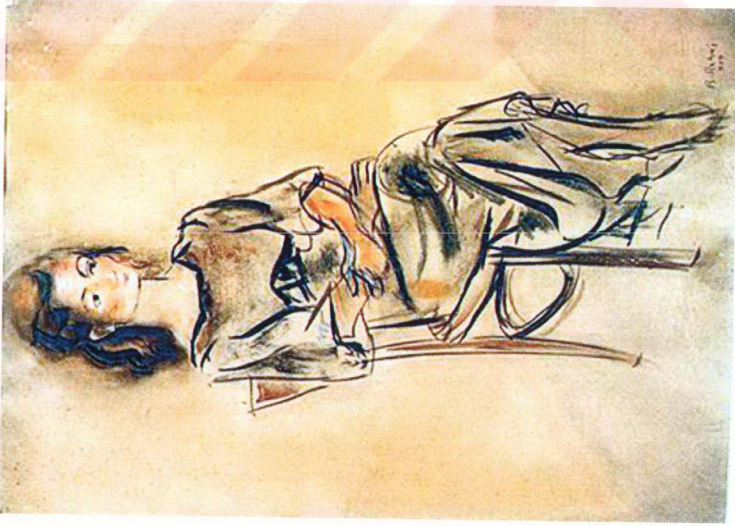

Baloncu, 1964, tuval üzerine yağlıboya, 89x116 cm.

Hangi resimde resmin ana konusu belirgin lekelerle verilmiştir?
Hangi resimde resmin ana anlatımı kalın çizgilerle verilmiştir?

Nargile için Adam, 1958, tuval üzerine yağlıboya, 93.5x60 cm.

Oturun Kadın 1937, kâğıt üzerine suluboya, 61x46 cm.

Hangi resim çizgilerden yararlanılarak yapılmıştır?

Hangi resim üçgen kompozisyon içine yerleştirilmiştir?

4.2. Resim ve Heykel Müzesi'nin Web Sitesinin Eğitim Amaçlı

Düzenlenmesi

Resim ve Heykel Müzesi'nin web sitesinde “Resim ve Heykel Müzesi'nde Öğrenim” başlıklı bir bölüm oluşturulur, bölümlerin içerikleri kısaca açıklanır.

RESİM VE HEYKEL MÜZESİ'NDE ÖĞRENİM	HOŞGELDİNİZ İLETİŞİM SİTE HARİTASI ZİYARETÇİ DEFTERİ ETKİNLİK TAKVİMİ	GALERİLER OKUL PROGRAMLARI OKUL ZİYARETLERİ GENÇLİK PROGRAMLARI ÖĞRETMEN PROGRAMLARI ÖĞRETMEN KAYNAKLARI HALKA AÇIK PROGRAMLAR AİLE PROGRAMLARI GÖNÜLLÜLER, REHBERLER STAJYERLER
---	--	---

HOŞGELDİNİZ: Resim ve Heykel Müzesi'nin öğretmenler ve öğrenciler için online bilgi kaynağına hoşgeldiniz. Müze'nin 19 y.y.'dan günümüze kadar gelen resim koleksiyonları, Türk Resim Sanatı konusunda temel öğretim kaynağıdır. Aynı zamanda, yaratıcı bir sınıf uygulamasının gerçekleştirilmesini sağlar.

ZİYARETÇİ DEFTERİ: Hirshhorn Museum and Sculpture Garden'ın interaktif anketi, Resim ve Heykel Müzesi'ne uyarlanmıştır.

Adınız Soyadınız:

Adresiniz:

Tlf. No:

Cep Tlf. No:

Resim ve Heykel Müzesi'nin web sitesini bugün ziyaret etme nedeniniz nedir?

- ☐ Resim ve Heykel Müzesi'ni ziyaret etmeyi planlıyorum. Bu nedenle, önceden bilgi edinmek istedim.
- ☐ Bir araştırma üzerinde çalışıyorum
- ☐ Öğrenciyim, ev ödevimi yapıyorum.
- ☐ Öğretmenim, işim nedeniyle web sitesini ziyaret ediyorum.
- ☐ İlginç birşeyler arıyorum
- ☐ Fikir edinmek amacıyla ziyaret ediyorum

Hangi konular sizi daha yakından ilgilendiriyor?

- ☐ Yetişkinlere yönelik programlar
- ☐ Türk Resim Sanatı
- ☐ Modern Sanat
- ☐ Çağdaş Sanat
- ☐ Çocuk Programları
- ☐ Sergiler
- ☐ Filmler
- ☐ Uluslararası Sanat Etkinlikleri
- ☐ Sürekli Koleksiyonlar

İstanbul Beşiktaş'da, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne bağlı Resim ve Heykel Müzesi'ni daha önce hiç ziyaret ettiniz mi?

- ☐ Birkaç yıl önce ziyaret ettim
- ☐ Geçen yıl ziyaret ettim
- ☐ Hayır, hiç ziyaret etmedim

Resim ve Heykel Müzesi'ni ziyaret etmenizden nedeni nedir?

- ☐ Ailem / arkadaşlarımla müze ziyaretine geldim
- ☐ Şehir dışından / yurtdışından konukları getirdim
- ☐ Tur / okul grubuyla birlikte geldim

- ☐ Müze'nin ününü duyarak geldim

- ☐ Modern ve çağdaş sanata olan ilgim nedeniyle geldim
- ☐ Merak ve ilgi nedeniyle geldim
- ☐ Zamanımı değerlendirmek amacıyla geldim
- ☐ Diğer

Resim ve Heykel Müzesi'yle ilgili bilgi kaynağınız nedir?

- ☐ Aile / arkadaş tavsiyesi
- ☐ Gazetede yayınlanan haber / yazı
- ☐ İnternet
- ☐ Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
- ☐ Müze'nin afiş / reklamı
- ☐ Metrodaki reklamlar
- ☐ Turistlere yönelik bilgi
- ☐ Müze'den iletilen bilgi
- ☐ Diğer

Nerede yaşıyorsunuz?

- ☐ Türkiye'deki illerin alfabetik sırayla isimleri yer alır.

Resim ve Heykel Müzesi'nin web sitesi ile ilgili görüşünüz nedir?

Resim ve Heykel Müzesi'nin program, etkinlik ve sergileriyle ilgili e-mail bülten almak istiyorum.

- ☐ e-mail adresiniz

SONUÇ:

Resim ve Heykel Müzesi'nin toplam 7344 yapıttan oluşan koleksiyonlarında; resim, heykel, desen, baskı, seramik ve yabancı sanatçıların yapıtları yer alır. Müze; tıpkı Topkapı Sarayı Müzesi, Dolmabahçe Sarayı Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzeleri ve Ayasofya Müzesi gibi ulusal bir kimliğe ve sanatsal zenginliğe sahiptir. Yukarıda anılan ulusal müzeler; Kültür Bakanlığı ve T.B.M.M. Milli Saraylar Daire Başkanlığı'na, Resim Heykel Müzesi ise M.S.G.S.Ü.'ne bağlıdır.

Bir devlet üniversitesi olan M.S.G.S.Ü.'nin bütçesi ve ödenekleri, Resim ve Heykel Müzesi'nin bina ve mekan sorunlarının çözülmesi ve koleksiyonlarının kurtarılması için yeterli değildir. Müzecilik alanındaki en yüksek harcamaların, bina, iç mekan ve koleksiyonların korunması alanlarında yapıldığı bilinen bir gerçektir.

Ülkemizin ilk sanat müzesi olan Resim ve Heykel Müzesi'nin varlığı, yukarıda belirtilen nedenlerle gölgede kalır. Bu durum, Müze'nin çağdaş müzecilik işlevlerini yerine getirememesine ve toplumla olan iletişiminin zayıflamasına yolaçar.

Resim ve Heykel Müzesi'nin, İspanya'daki Museo Nacional del Prado ve İngiltere'deki National Gallery gibi ulusal sanat müzesi olarak hakettiği yere gelebilmesi için, yeni mekan arayışı ile yeniden yapılandırma eşzamanlı olarak gerçekleştirilmelidir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 26. maddesi uyarınca hazırlanan M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği'nin faaliyet konuları ile alanları T.C. Kültür Bakanlığı'na değerlendirilir. 27.7.2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan 5226 sayılı Kanun uyarınca, M.S.G.S.Ü.'ye bağlı Resim ve Heykel Müzesi, ulusal müze olarak ilan edilmelidir.

Sözkonusu yasayla, diğer ulusal müzelere tanınan hak ve olanaklar Resim ve Heykel Müzesi'ne de sağlanmalıdır. Müze'nin mekan sorunu ivedilikle çözümlenmelidir. Yeni yasayla ulusal müzelerde görevlendirilmesi kararlaştırılan bir müze işletme müdürü Resim ve Heykel Müzesi'ne atanmalıdır. Müze eğitimcisi ve müze iletişimi uzmanı istihdam edilmeli, gelecekte eğitim ve iletişim birimlerinin kurulması planlanmalıdır. Müze- toplum iletişiminin sağlanması için, eğitim programları oluşturulmalı ve kesintisiz olarak uygulanmalıdır. Bu bağlamda, Resim ve Heykel Müzesi'nde müze işletmeciliği, koleksiyon politikaları, müze iletişimi ve müze eğitimi konuları bir bütün olarak ele alınmalıdır.

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- Alemdar, K. ve Erdoğan, İ.,** (1998). Başlangıcından Günümüze İletişim Kuram ve Araştırmaları, MY Yayınları, Ankara.
- Ambrose, T. ve Paine, C.,** (1993). Museum Basics, ICOM-Routledge, Londra ve New York.
- Barutçugil, İ.,** (2002). Bilgi Yönetimi. Kariyer Yayınları, İstanbul.
- Belcher, M.,** (1991). Exhibitions in Museums, Smithsonian Institution Press, Washington, D.C.
- Caulton, T.,** (1998). Hands-On Exhibitions Managing Interactive Museums and Sciences Centres, Routledge, Londra.
- Cüceloğlu, D.,** (1991). İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Dean, D.,** (1994). Museum Exhibition Theory and Practice, Routledge, Londra ve New York.
- Edhem, H.,** (1970). Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu, Milliyet Yayınları, (Çev. Gültekin Elibal), İstanbul.
- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K.,** (2002). Öteki Kuram: Kitle İletişimine Yaklaşımların Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi, Erk, Ankara.
- Erdoğan, İ.,** (1997). İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Erden, M., ve Akman, Y.,** (2001). Gelişim ve Öğrenme, Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Fiske, J.,** (1996). İletişim Araştırmalarına Giriş (Çev., S. İrvan), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.
- Güvenç, B.,** (1997). Kültürün ABC'si, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Hooper-Greenhill, E.,** (1999). Müze ve Galeri Eğitimi (Çev., M. Örgü Evren ve E. Gül Kapçı), Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü ve Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara.
- McLean, F.,** (1997). Marketing the Museum, Routledge, London ve New York.
- McQuail, D., Windahl, S.,** (1997). Kitle İletişim Modelleri (Çev., Konca Yumlu), İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Oskay, Ü.,** (2001). İletişimin ABC'si, Der Yayınları, İstanbul.
- Özsegin, K.,** (1996). "Saraydan Müzeye", 13-16, Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Hooper-Greenhill, E.,** 2001. "Cultural Change in Museums: Professional Issues, Taking the Lead", Leicester: University of Leicester Department of Museum Studies.
- Hooper-Greenhill, E.,** 2001. "Museum and Cultural Politics". Leicester: University of Leicester Department of Museum Studies.
- Hooper-Greenhill, E.,** (2000). Museums and the Interpretation of Visual Culture,

Routledge, Londra.

Hooper-Greenhill, E., (1994). 'Museums: ideal learning environments'. **Museums and their Visitors**, Routledge, Londra ve New York.

Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu (1996), (Yay. Haz., Halenur Katiboğlu),Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Usluata, A., (1994). İletişim, İletişim Yayınları, İstanbul.

MAKALELER

Atagök, T., (1999). 'Çağdaş Müzeciliğin Anlamı, Müze ve İlişkileri'. **Yeniden Müzeciliği Düşünmek**. Atagök, Tomur (Derl.), Yıldız Teknik Üniversitesi Basım ve Yayın Merkezi, İstanbul.

Hooper-Greenhill, E., (1995). "Museums and Communication: An Introductory Essay". **Museums, New Visions, New Approaches- Museum, Media, Message**. Edit. Hooper-Greenhill, Eilean. Routledge: Londra ve New York.

Maroevic, I.,(1995). "The Museum Message: between the document and information", 25-34, (Çev. Nalan Öрки Zarembo), **Museums: New Visions, New Approaches Museum, Media, Message**, Edit. E. Hooper-Greenhill, Department of Museum Studies, University of Leicester, Leicester.

Paine, S., (1989). "Museums as Sources in the Education and Training of the Teachers", 28-29. **Initiatives in Museum Education**, Edit. Hooper-Greenhill, Eilean. Leicester: Department of Museum Studies, University of Leicester.

Peterson, I., (1989). "Museum education and liaison with Local Education Authorities", 5-7. **Initiatives in Museum Education**. Edit. Hooper-Greenhill, Eilean. Leicester: Department of Museum Studies, University of Leicester.

Üstünipek, M., (2005). Sanatçı Biyografileri. www.lebriz.com

Üstünipek, Ş., (2005). Sanatçı Biyografileri. www.lebriz.com

TEZLER

Atagök, T., (1985). Çağdaş Müzecilik Kavramı Doğrultusunda Türk Sanat Müzelerinin Kültürel Etkinliklerinin Saptanması. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. M.S.G.S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

GÖRÜŞMELER

Prof. Tomur Atagök ile yapılan sözlü görüşme. (30 Haziran 2005). Resim ve Heykel Müzeleri Derneği konulu sözlü açıklama.

Gönül Nuhoglu ile yapılan sözlü görüşme. (3 Temmuz 2005). Resim ve Heykel Müzeleri Derneği konulu sözlü açıklama.

SERGİ KATALOGLARI

Belli, L., "Sanatta Buluşma1" (Meeting in Art1) 1-10 Eylül 1997, Deniz Müzesi Sergi Salonları, İstanbul.

Beyoğlu Çocuklarından Beyoğlu Resimleri (2001), YKY, İstanbul.

YÖNETMELİKLER

2003, **Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği**, Resmi Gazete. Sayı 25023.

RAPORLAR

AAM, (1992). Excellence and Equity Education and the Public Dimensions of the Museums Report, (Çev. Nalan Örki Zarembe) American Associations of Museums.

2003, Guggenheim Museum Yıllık Rapor.

(1991). Guidelines For Writing A Museum Education Policy, 8-12, Writing A Museum Education Policy, E. Hooper-Greenhill, (Derl.), Department of Museum Studies, University of Leicester, Leicester.

2005, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fak. Sanat Anasanat Dalı Müzecilik Programı Bildiri ve Raporları, İstanbul.

SÜRELİ YAYINLAR

Hızlan, D., (31 Ocak 2005). Başka Osman Hamdi'ler De Var, Hürriyet Gazetesi.

8 Mart 2005. Kaynanalara RTÜK Freni, Radikal Gazetesi.

3 Mart 2005. Komisyonum Olur musun? Radikal Gazetesi.

8 Aralık 2004. İstanbul'un da Modern Sanat Müzesi Var, Radikal Gazetesi.

3 Mart 2005. Resim ve Heykel Müzesi Osman Hamdi Sergisi Açtı, Radikal Gazetesi.

3 Mart 2005. "Sanat İçin Büyük Çekişme", Radikal Gazetesi.

Erciyes, C., 14 Aralık 2004. Hedef, İzleyici, Radikal Gazetesi.

INTERNET KAYNAKLARI

[1] <http://www.ankara.edu.tr/rescenter/child/>

[2] www.artic.edu/aic

[3] www.artmuseums.harvard.edu/home/index.html

[4] <http://www.atv.com.tr/>

[5] www.bbc.org.uk

[6] www.cccb.org/eng/cccb.htm

[7] www.centrepompidou.fr

[8] <http://www.CNNTurk.com/>

[9] www.guggenheim.org

[10] www.guggenheim-bilbao.es

[11] www.hirshhorn.si.edu

[12] http://icom.museum/hist_def_eng.html

[13] icom.museum/2002_contents.html

[14] www.istanbulmodern.org

[15] <http://www.istanbulmuzesi.org/anasayfa/default.asp>

[16] <http://www.kanald.com.tr>

[17] <http://www.kcsd.k12.pa.us/~projects/critic/index.html>

[18] <http://www.kulturturizm.gov.tr>

- [19] www.le.ac.uk/museumstudies
- [20] www.lebriz.com
- [21] www.metmuseum.org
- [22] <http://www.millisaraylar.gov.tr>
- [23] <http://www.millisaraylar.gov.tr/dolmabahce.asp>
- [24] www.mmk-frankfurt.de
- [25] www.moma.org
- [26] http://museoreinasofia.mcu.es/museo/organigrama_ING.php
- [27] <http://muze.sabanciuniv.edu>
- [28] www.resimheykelmuzesi.org
- [29] <http://www.rmkmuseum.org.tr/>
- [30] <http://www.sadberkhanimmuzesi.org.tr>
- [31] www.royalacademy.org.uk
- [32] <http://www.startv.com.tr>
- [33] <http://www.sanalmuze.org>
- [34] <http://www.sts.yildiz.edu.tr>
- [35] <http://www.tarihvakfi.org.tr/darphane/default.asp>
- [36] www.tate.org.uk/modern
- [37] www.tate.org.uk/britain/default.htm
- [38] <http://www.trt.net.tr/wwwtrt/anasayfa.aspx>
- [39] <http://www.whitney.org>

EKLER

Ek A 5226 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Ek B M.S.G.S.. Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği

Ek C Sanatçıların Yapıtları ve Biyografileri

Ek D Eczacıbaşı Sanal Müzesi, Bir Resim Yapıtı Nasıl Okunmalı?

Ek E Whitney Museum of Modern Art, Eğitim Programları

Ek F Guggenheim Museum Yıllık Rapor 2003, Sergiler ve Eğitim Etkinlikleri

EK A1

5226 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Kabul Tarihi ve Sayısı: 14.7.2004 / 5226 Resmi Gazete Tarih ve Sayısı: 27.7.2004 / 25535

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
Yedinci Bölüm - Diğer Hükümler

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

Yedinci Bölüm - Diğer Hükümler

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 76. - 28 /2 /1960 tarih ve 7463 sayılı ‘‘Hususi  ahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihi Abidelerin  stiml ki Hakkında Kanun ’’; 25 /4 /1973 tarihi ve 1710 sayılı ‘‘Eski Eserler Kanunu ’’; 2 /7 /1951 tarih ve 5805 sayılı ‘‘Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Te kilini ve Vazifelerine Dair Kanun’’ ile 18 /6 /1963 tarih ve 1741 sayılı ‘‘Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Te kilini ve Vazifelerine Dair 2 Temmuz 1951 tarihli ve 5805 sayılı Kanunda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun ’’ yürürlükten kaldırılmıştır

EK MADDE 1. - (14.7.2004 tarih ve 5226 sayılı Kanun ile değişik) Bu Kanunda yer alan ‘‘Koruma Kurulu’’ ibareleri ‘‘koruma bölge kurulu’’ olarak deği tirilmi tir.

Alan yönetimi, müze yönetimi ve anıt eser kurulu

EK MADDE 2. - (14.7.2004 tarih ve 5226 sayılı Kanunla eklenmiştir.) Yönetim alanlarında alan yönetimi, ulusal nitelikli müzelerde ise müze yönetimi, anıt eserlerde anıt eser kurulu kurulur.

Yönetim alanları ile bunların bağlantı noktalarının korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kentsel sitlerde birden fazla belediyeyi ilgilendirmesi halinde büyükşehir belediyesi e   d m nde ilgili belediyeler, tek bir belediyenin görevi alanına girmesi halinde ilgili belediye, diğer yerlerde ise Bakanlıkça yönetim plânı taslağı hazırlanır veya hazırlattırılır.

Hazırlanan taslağın karara bağlanması ve uygulanması konusunda önerilerde bulunmak amacıyla, alanda mülkiyet hakkı bulunanlar, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ile üniversitelerin ilgili bölüm temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu kurulur.

E   d m n sağlanması amacıyla, kentsel sitlerde ilgili belediye diğer yerlerde Bakanlıkça bir alan başkanı belirlenir. Bakanlıkça belirlenen alan başkanlığı görevini fiilen yürütenlere, Devlet memurları aylık katsayısının (20000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı a mamak kaydıyla Bakan tarafından belirlenecek miktarda, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye t bi tutulmaksızın çalışmayı takip eden her ay başında Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye   letmesi Merkez Müdürlüğü b t cesinden ödeme yapılır.

EK A2

Yönetim plân taslağı kapsamında hizmetine ihtiyaç duyulan idarelerin birer temsilcisi ve danışma kurulunca seçilecek iki üyenin katılımıyla eşgüdüm ve denetleme kurulu kurulur. Alan başkanı, kurulun da başkanıdır. Kurul, bu taslağı inceleyip mutabakata varmak suretiyle yönetim plânını altı ay içerisinde onaylamaya ve bu plânın uygulanmasını denetlemeye yetkilidir.

Kurulun denetim görevini yerine getirebilmesi amacıyla ilgili kurum uzman personelinin ve denetim elemanlarından oluşan bir denetim birimi kurulabilir. Bu birim, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü kişilerden yönetim plânı ve uygulaması ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir.

Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan yönetim plânına uymak, ilgili idareler, plân kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmak zorundadır.

b) Bakanlıkça belirlenen ulusal nitelikli müzelerde, müze başkanı ve ona bağlı müze müdürü ile işletme müdürü ve müze kurulundan oluşan müze yönetimi kurulur. Müzelerde; kayıt, tescil, envanter, depolama, eserlerin her türlü bakım ve onarımı, sergilenmesi ve korunması, kültürel, eğitim ve bilimsel faaliyetler müze müdürü tarafından; tanıtım, satış üniteleri yönetimi, etkinlik organizasyonu, ziyaretçi yönetimi, çevre düzenlemesi, bakım-onarım, temizlik işleri işletme müdürü tarafından yürütülür.

Müze başkanı, kendisine bağlı müdürlüklerin faaliyetlerinin eşgüdüm ve denetimi ile müzenin ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar nezdinde temsiline yetkilidir.

Müze başkanlığı görevini yürütmek üzere; arkeoloji, sanat tarihi, antropoloji, etnoloji, iktisat, işletme, kamu yönetimi gibi dallarda eğitim görmüş kimseler arasından Bakanlıkça bir müze başkanı atanır.

Tüm müzelerde o müzeye münhasıran ayrıca müze kurulu oluşturulur. Müze kurulu müzenin bulunduğu yerdeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri, meslek odaları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve yerel yönetimlerin temsilcileri ile müzeye bağışta bulunanlardan Bakanlıkça uygun görülen kişilerden oluşur. Müze kurulu, bünyesinden bir başkan seçer.

Müze kurulunun görüşleri doğrultusunda müze için mekansal ve fiziksel gelişim, tematik gelişim ve vizyon, eser, koleksiyon korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlanır. Koruma ve geliştirme projesi kapsamında uygulamaları denetlemek, müzenin tanıtımını yapmak, müzeye bağış toplamak, onursal müze dostu ödülü vermek müze kurulunun yetkisindedir. Müze kurulu müzenin işleyişine dair her yıl düzenli olarak rapor hazırlar. Bakanlık bu raporları değerlendirmeye almak zorundadır.

c) Taşınmaz kültür varlığı niteliğindeki anıt eserler için ise, o esere münhasır anıt eser kurulu oluşturulur. Kurul; eserin bulunduğu yerdeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri, meslek odaları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve yerel yönetimlerin temsilcileri ile eserin korunması ve geliştirilmesi için bağışta bulunanlardan Bakanlıkça uygun görülen kimseler ile bu eserler için tasarruf

EK A3

yetkisine sahip idarenin temsilcisinden oluşur. İlgili idarenin temsilcisi bu kurulun başkanıdır.

Kurul, eser için mekansal ve fiziksel gelişim, tematik gelişim ve vizyon, eserin korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlar. Koruma ve geliştirme projesi kapsamındaki uygulamalar, anıt eserin tanıtımını yapmak, anıt eser için bağış toplamak, onursal ödüller vermek anıt eser kurulunun yetkisindedir. Kurul; eserin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesine ilişkin her yıl düzenli olarak rapor hazırlar. İlgili idareler bu raporları değerlendirmeye almak zorundadır.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

EK MADDE 3. - (14.7.2004 tarih ve 5226 sayılı Kanunla eklenmiştir.) 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu ile belirlenen alanlarda ek-2 maddenin (a) fıkrası hükümleri uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. - Gerçek ve tüzel kişiler, koleksiyoncular, bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, ellerinde bulunan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarını , menşe göstermeksizin, 24 ve 25 inci maddeler göre devlet müzelerine satabilir veya envanter defterlerine kayıt ederek en yakın müzeye onaylattırmaları şartıyla Kanunun 24 üncü maddesi hükmünden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 3. - (14.7.2004 tarih ve 5226 sayılı Kanun ile değişik) Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarına, kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulu büro müdürlükleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurulu müdürlüklerine dönüşür.

Kanunda belirtilen yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır. Bu düzenlemeler yapılmaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. - (17.6.1987 tarih ve 3386 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Yürürlük

MADDE 77. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 78. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mimar Sinan Üniversitesinden :

**Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve
Heykel Müzeleri Yönetmeliği**

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Amaç ve Kapsam, Dayanak

Kuruluş

Madde 1 — Büyük Önder Atatürk'ün emirleri ile 20/9/1937 tarihinde İstanbul Dolmabahçe Sarayı Veliaht Dairesinde Türkiye'nin ilk resim ve heykel müzesi olarak kurulan; kuruluşundan itibaren konuşlandırıldığı tarihi mekanda, önce İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisine, günümüzde de Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak işbu öncü faaliyet ve hizmetlerini sürdüren Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesi:

- a) Resim,
 - b) Heykel,
 - c) Desen ve baskı,
 - d) Yabancı sanatçılara ait eserler,
 - e) Çağdaş Türk seramik sanatının seçkin örnekleri,
- olmak üzere başlıca beş sekiyondan oluşur.

Amaç ve Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesi yönetimi ve gelişimi ile ilgili esasları kapsamaktadır. Bu Yönetmeliğin amacı, Yönetmelik kapsamındaki tarihi sanat kurumunun yeniden yapılandırılması, yönetilmesi, işletilmesi ve tarihi misyonuna uygun olarak geliştirilmesini sağlamak; işbu amaç doğrultusunda faaliyette bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarını, Müzenin faaliyetlerine ilişkin tüm esasları belirlemektir.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 26 ncı maddesi uyarınca hazırlanmış olup; yeniden yapılandırılan Müzenin, işbu Yönetmelikle düzenlenen faaliyet konuları ve alanları, T. C. Kültür Bakanlığınca değerlendirilir ve verilecek izin belgesiyle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Görevler

Madde 4 — XIX. yüzyıl Osmanlı resim ve heykel sanatının baş yapıtlarıyla, Cumhuriyet döneminin başlıca eserlerini toplayan Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesinin görevleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) Müze koleksiyonlarında yer alan eserleri çağdaş müzecilik koşulları altında ve kronolojik bir düzen içinde sergilemek,
- b) Toplumumuzun kültürel ve sanatsal geçmişini, çağdaş kültür ve sanatını yansıtan eserleri koleksiyonlarına katmak,

c) Koleksiyonda bulunan yapıtları bilimsel ölçütler doğrultusunda sağlıklı bir biçimde korumak ve onarmak,

d) Depolarda bulunan yapıtların sağlıklı biçimde korunmalarını sağlamak,

e) Tüm yapıtların yıllık envanter kontrol ve denetimlerini yapmak,

f) Müzenin geleceği ile ilgili planlama, programlama ve projelendirme konularında çalışmalar yapmak,

g) Türk plastik sanatlarını ve sanatçıların sergiler düzenleyerek tanıtım, evrensel düzeyde ve uluslararası kültür anlaşmalarına dayalı olarak bu alanda yapılan atılımları, yenilikleri sürekli ve geçici sergiler düzenleyerek göstermek; ulusal ve uluslararası aynı amaçlı kurumlarla işbirliği yapmak, diğer müzelerden, kurumlardan ve özel koleksiyonlardan eserler alarak sergilemek,

h) Toplumda estetik, kültür ve sanat bilincini yaygınlaştırmak; yeni kuşakların sanat eğilimlerini bilimsel yöntemlerle görsel olarak beslemek ve sanat yeteneklerini teşvik etmek,

i) Plastik sanatlarla ilgili bilimsel ve sanatsal inceleme ve araştırmalar için kitaplık ve atölyeler oluşturarak ortam hazırlamak; birer kültür varlığı olan sanat yapıtlarının bilimsel ve teknik araştırmalarını yapmak ve bunları bir arşivde toplamak; ayrıca, bu eserlerin yaratıcılarına ait belgeleri, hatıra malzemeyi ve küçük ölçekteki kişisel eşyalarını toplamak, sergilemek, arşivlerde korumak ve geleceğe aktarmak,

j) Yapıtların özel koşullarına en uygun ve en gelişmiş tekniklerle korunabilmesi için gerekli önlemleri almak ve uygulamak,

k) Konservasyon konusunda, Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Şefliği'nin gereksinimleri doğrultusunda yurtdışındaki ilgili merkezlerde uzman yetiştirilmesini sağlamak, gerektiğinde yurtdışından uzman çağırarak ve bu konuda gerekli donanımına sahip laboratuvar ve atölyeleri kurmak, mevcutları geliştirmek,

l) Müze ve Müzeye bağlı kurumların koleksiyonlarında bulunan eserlerin Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Şefliği kanalı ile restorasyonunu yapmak, bu amaçla uzman yetiştirmek; diğer koleksiyonlardan gelecek eserlerin de restorasyonlarını yapmak, yurtiçi ve yurtdışındaki diğer restorasyon merkezleriyle ortak çalışmalar yapmak,

m) Plastik sanatlar alanında bilirkişilik, danışmanlık, restorasyon, konservasyon ve ekspertiz görevleri için gerekli atölyeleri ve donanımı sağlamak, bu görevleri yerine getirmek,

n) Özel ve tüzel kişilerin koleksiyonlarında bulunan ve koleksiyon sahipleri tarafından talep edilerek, koleksiyonlarda yer alan plastik sanat eserlerinin sanatçısını, ekolünü ve imzasını tayin için Müzeye başvurulduğu takdirde; işbu başvuruların konularında uzman olan Mimar Sinan Üniversitesi öğretim elemanları arasından bir yıllık görev süresi için seçilecek iki sanat tarihçi, bir müze elemanı, bir restoratör, ilgili alandan iki sanatçı, Üniversite dışından seçilecek konu ile ilgili bir uzmandan oluşan ve Müze Danışma Kurulu tarafından oluşturulacak yedi kişilik bir komisyon kanalı ile değerlendirmek.

o) Yurtdışına çıkartılacak plastik sanat eserlerinden; 2863 sayılı Kanun kapsamına girmeyen eserlerin yurtdışına çıkarılmalarında sakınca olup olmadığına ilişkin belge vermek,

p) (İ), (m), (n) ve (o) bentlerinde belirtilen işlemler ve belge verilmesi istemlerinin; güncel koşullara bağlı olarak, T.C. Kültür Bakanlığı Resim ve Heykel Müzelerinde uygulanan emsal ücret miktarlarını aşmayacak şekilde ücretlerini tespit etmek ve bu ücretleri düzenlenecek bir iç yönerge ile belirlemek.

Yetki

Madde 5 — Yeni eserleri koleksiyona katarak, koleksiyonu geliştirmek; Müze koleksiyonunu geliştirmek ve eksikleri gidermek amacıyla koleksiyona katılacak yapıtların, içerik bütünlüğü açısından eksikleri giderecek nitelikte olmalarına özen göstermek. Satın alma yetkisi kullanılırken:

a) Müze koleksiyonunda yer alması öngörülen yeni sanat eserleri; müzayedelerden, özel ve tüzel kişilerin koleksiyonlarından, sergilerden satın alma yolu ile, özel ve tüzel kişilerin bağışlarından yararlanılarak veya herhangi bir yasal işlem sonucunda Mahkemeler ve Tereke Hakimlikleri, Mali Polis, Gümrük, Hazine ve benzeri resmi merciler tarafından el konulan eserlerden, sanatsal bakımdan koleksiyona dahil ettirilmesi gerekli görülenlerin aktarılması sureti ile Müzeye kazandırılır.

Bu amaçla, Müze Danışma Kurulu tarafından bir yıl için seçilen ve Müze Müdürlüğünün başkanlığında toplanan; Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Bölümlerinden seçilen birer öğretim elemanı, Sanat Tarihi bölümünden bir sanat tarihçisi ve Üniversite dışından bir sanat eleştirmeninden oluşturulan beş kişilik bir komisyonun alacağı karar ile yeni yapıt satın alınır, yapılan bağış kabul edilir ya da resmi kurumlardan aktarılması gerekli görülen eserler koleksiyona dahil ettirilir.

b) Özel ve tüzel kişilerden bağış yoluyla Müzeye gelen eserler düzenlenecek emanet makbuzu ile emanete alınır; komisyon tarafından alınacak karar ve kararı müteakip gerçekleştirilecek kabul işlemleri bir ay içerisinde sonuçlandırılır. Alınması gerekli görülmeyen eserler iade edilir; iade edilen eserleri bir ay içerisinde almayan eser sahipleri, bu eserler üzerindeki tasarruf haklarını Müzeye terk etmiş kabul edilir. Müze tarafından bu hakkın herhangi bir yasal sorumluluk taşınmaksızın kullanılacağına ilişkin yasal açıklama, 5846 sayılı Kanunun öngördüğü ilkelere uygun olarak emanet makbuzunda yer alır; emanet makbuzu, eserler emanete alındığı sırada Müze yetkilisi ve bağışçı tarafından müştereken imzalanır.

c) Müze koleksiyonuna satın alma veya bağışlama yolu ile kazandırılacak eserler; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda tafsil edilen ve Müzeye devri mümkün olan tüm telif haklarının Müzeye devrini içeren bir devir sözleşmesi imzalanarak ve teslim tutanağı düzenlenerek müze kayıtlarına geçirilir.

d) Vefat sonucunda mirasçılardan satın alınacak eserlerde veya terekelerden yapılacak bağışlar nedeniyle düzenlenecek devir sözleşmeleri ve teslim tutanaklarına; 5846 sayılı Kanunda öngörülen koruma süreleri gözönünde bulundurularak, veraset ilamı ve bizzat varislerin müşterek imza ile yapacakları satış veya bağış başvurusu eklenir.

e) Medeni Kanunda ve Türk Miras Hukukunda öngörülen esaslar dairesinde, özel kişiler tarafından düzenlenen vasiyetnameler, vakıf senedleri ve her nevi ölümle bağlı tasarruflar ile Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesi lehine yapılan bağışlama ve her nevi kazandırıcı işlemlerde de; işbu Yönetmeliğin 5/b maddesindeki koşullar titizlikle gözetilerek, eserler Müze koleksiyonuna kazandırılır. Sanatsal açıdan, Müzeye kazandırılması gerekli görülmeyen eserler Müze Danışma Kurulunun alacağı ilke kararları doğrultusunda tasfiye edilir.

f) İşbu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce Müze koleksiyonuna girmiş bulunan eserler ile alakalı olarak; 5846 sayılı Kanunda öngörülen koruma süreleri ve koruma altına alınan telif hakları ile alakalı esaslar göz önünde bulundurularak devir sözleşmeleri düzenlenir; düzenlenecek devir sözleşmeleri, olanaklar dahilinde bizzat eser sahibi sanatçılar veya varisleri ile imzalanır ve Müze kayıtlarına eklenir.

EK B4 M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği

17 Şubat 2003 – Sayı : 25023

RESMÎ GAZETE

Sayfa : 9

Sorumluluklar

Madde 6 — Müze, işbu Yönetmeliğin verdiği görev ve yetkileri kullanırken, aşağıda belirtilen sorumluluklarını yerine getirecek yasal koşulları oluşturur:

a) Yaygın ve örgün öğretime, Müze koleksiyonundaki eserlerin yayınlanması (kitap, katalog, CD, belgesel film ve her nevi sanal yayınlı), konferanslar, açık oturumlar, kurslar ve rehberlik hizmetleriyle katkıda bulunmak,

b) Müze bünyesinde, plastik sanatların tüm kollarını kapsayan inceleme ve araştırmalara yönelik, sanat ve sanat tarihi ağırlıklı yayınları içeren, sanatçılara, araştırmacılara ve konu ile ilgili herkese açık, bilgisayar donanımlı ve internet bağlantılı kütüphaneler kurmak,

c) Özel olarak kendi koleksiyonları üzerine bilimsel araştırmalar yapmak. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, ilgili yasalar ve işbu Yönetmelikte öngörülen koşullara uygun olarak Türk sanatçıları ve sanat akımlarını tanıtan eserler hazırlamak, sergi katalogları yapmak ve bunları yayınlamak; Müze koleksiyonunda yer alan eserleri katalog, broşür, dergi, fotoğraf, kartpostal, film, saydam, CD'lerle çoğaltmak, yayınlamak ve internet kanalı ile sanal ortamda tanıtmak; işbu yayınları 5846 sayılı Kanunun öngördüğü hukuki önlemleri alarak, işbu Yönetmelik ve Müze iç yönergesinde belirlenen koşullarla satışa sunmak,

d) Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesinin, Ulu Önder Atatürk'tün emirleri ile belirlenmiş bulunan öncü görevleri ve bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinde öngörülen amaçları doğrultusunda; yeni müzeler kurulduğu veya kurulmuş bulunan müzeleri kendine bağladığı takdirde, işbu Yönetmelikte yer alan ilkelerin kurulacak ya da bağlanacak müzelerde de aynen geçerli olmasını temin edecek hukuki önlemleri almak,

e) Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesi koleksiyonlarında yer alan Türk sanatı örneklerini yurtiçinde ve yurtdışında tanıtmak üzere, Devlet ya da büyük sanatsal organizasyonlarca planlanan sergilerde geçici olarak sergilenmek üzere; ancak, Müze Daimi Kurulu tarafından alınacak kararın, Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğüne onaylanması ve T. C. Kültür Bakanlığının izni ile yapıt verilir ve aşağıda belirtilen koşullar aranır:

1) Yurtdışında sergilenmek üzere seçilen eserlerin yurtdışına çıkarılması; 2863 sayılı Kanunun 32 nci maddesi ve 16/2/1984 tarihli ve 18314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarının Yurtdışına Çıkarılması ve Yurda Sokulması Hakkındaki Yönetmelik" hükümlerine tabidir.

2) Yurtiçinde büyük sanatsal organizasyonlar tarafından planlanarak, Müzeden talep edilen eserlerin geçici olarak sergilenmesi ve organizasyonları yapacak kurum veya kuruluşların belirlenmesi; Müze Danışma Kurulunun takdir yetkisine tabi olup, kurul tarafından alınacak ilke kararları, ilgili yasalardan kaynaklanan her türlü hukuki koşulları kapsayacak tarzda alınır; Müze Danışma Kurulu tarafından alınan ilke kararları doğrultusunda, Müze Daimi Kurulu tarafından alınacak kararın Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğü tarafından onaylanması ve T. C. Kültür Bakanlığının izni ile eserler teslim edilir.

3) 5846 sayılı Kanunun 14 üncü maddesine istinad eden bir talep söz konusu olduğunda: Müzede eserleri yer alan sanatçılar adına, bizzat sanatçı ya da kurumlar tarafından düzenlenecek kişisel ve retrospektif sergilere, ilgili sanatçının koleksiyonlarda yer alan eserleri gereken hukuki koşullar yerine getirilerek emaneten verilir.

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 9

Bu amaçla, yaşamları süresince bizzat sanatçıların kendileri veya yetkili vekilleri tarafından, sanatçıların ölümlerinden sonra vaset ilamlarında belirlenmiş varisleri tarafından imzalanmış yazılı talep üzerine; Müze Daimi Kurulu sigorta işlemlerine esas bedeli tespit eder, düzenlenecek sigorta poliçesinin Müze Müdürlüğüne ibrazı ve Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğünün onayı ile eserler ilgili sanatçı veya varislerine emaneten teslim edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organlar

MADDE 7 — Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesinin organları:

- a) Müze Müdürü,
- b) Müze Danışma Kurulu,
- c) Müze Daimi Kurulu,
- d) Müze Müdür Yardımcıları,
- e) Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Biriminden oluşur.

Müze Müdürü ve Müdür Yardımcılarının Görev Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 8 — Müze Müdürü ve Müdür Yardımcıları Mimar Sinan Üniversitesi Rektörü tarafından atanır. Görev süreleri üç yıl olup, süresi dolan Müdür ve Müdür Yardımcıları tekrar aynı göreve atanabilir.

Müze Müdürünün Görev Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 9 — a) Çalışma programlarının Müze Danışma Kurulu ve Müze Daimi Kurulunun aldığı kararlar doğrultusunda uygulanmasını sağlamak,

b) Müzeyi işbu Yönetmelikte öngörülen esaslar dairesinde yönetmek ve sair idari konularda birlikte çalışmak üzere, beraber çalışacağı Müdür Yardımcılarını Rektörlüğe önermek,

c) Gerekli gördüğü hallerde, Müze Danışma Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırarak ve doğal başkanı olduğu Müze Daimi Kurulunu işbu Yönetmelikte öngörülen görevler doğrultusunda toplantıya davet etmek; toplantı gündemlerini hazırlamak,

d) Müzenin yangın, sabotaj, hırsızlık, su baskını ve deprem gibi doğal afetlere karşı korunma planlarını Sivil Savunma Uzmanı ve diğer resmi merciler ile koordineli olarak hazırlamak, ilgililere bildirmek ve görevli personelin eğitimini denetlemek,

e) Müze hizmet kadrosunun görev programını yapmak, uzman, görevli memur ve müstahdemleri denetlemek, işbirliği ve disiplini sağlamak,

f) Müze yönetimini ve Müze çalışmalarını ilgili mevzuat (yasalar, tüzükler, yönetmelikler) ve işbu özel yönetmelikte belirtilen amaçlar doğrultusunda yürütmek,

g) Müdür yardımcıları arasındaki iş ve görev bölümünü düzenlemek,

h) Müze koleksiyonlarında yer alan eserlerin korunmasından birinci derecede sorumlu olduğundan gereken her türlü önlemi almak ve denetlemek,

i) 22/1/1984 tarihli ve 18289 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkındaki Yönetmelik" hükümleri gereğince T. C. Kültür Bakanlığı tarafından gerekli görülen incelemeler için gereken tüm önlemleri almak ve T. C. Kültür Bakanlığı ile olan sair resmî ilişkileri yürütmek.

Müdür Yardımcılarının Görev Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 10 — a) Müdüre bütün görevlerinde yardımcı olmak,

b) Müdür tarafından iş ve görev bölümü ile verilen işleri, verilen yetkilere göre yürütmek,

c) Müdürlüğün bulunmadığı zamanlarda mevzuata ve işbu Yönetmeliğe göre Müdürün bütün görev ve yetkilerini kullanmak,

d) Yazışma, evrak kayıt dosyalama ve arşiv işlerinin düzenli yürütülmesini sağlamak,

e) İstatistik bilgilerin doğru tesbitini sağlamak ve kontrol etmek,

f) Harcamaları ve tahakkuk evraklarını, personelin göreve devamlarını ve izinlerin kontrolünü sağlamak,

g) İstatistikler, sicil raporları, çalışma raporları, özlük işleri ve ayniyatın sayımı gibi periyodik faaliyetlere ilişkin evrakların zamanında hazırlanmasını ve ilgili yerlere gönderilmesini sağlamak,

h) Koleksiyonda yeralan eserlerin ve korunma altına alınan sanatçılara ait belge, malzeme ve küçük ölçekteki kişisel eşyaların, ayniyatın, kitap, eşya ve tüketim malzemelerinin zamanında kayıtları, depolanmaları, gereği gibi korunmaları ve kullanılmaları için gerekli tedbirleri almak.

Müze Danışma Kurulu ve Görevleri

MADDE 11 — Bir danışma organı olan Müze Danışma Kurulu:

a) Mimar Sinan Üniversitesi öğretim üyeleri arasından önerilerek Üniversite Senatosu tarafından seçilecek yedi üye,

b) Müzecilik ve plastik sanat eserleri koleksiyonculuğu alanlarında çalışmaları ve hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından Üniversite Senatosu tarafından seçilecek iki üye,

c) Sanat Tarihi ve plastik sanatlar eleştirmenliği alanlarında isim yapmış kişiler arasından Üniversite Senatosu tarafından seçilecek bir üye,

d) Müze koleksiyonunda yapıtları yer alan ve "Duayen Sanatçı" konumunda olan sanatçılar arasından Üniversite Senatosu tarafından seçilecek bir üye,

olmak üzere onbir kişiden oluşur. Müze Danışma Kuruluna Müze Müdürü veya temsil edeceği Müdür Yardımcısı başkanlık eder. Müze Danışma Kurulunun görev süresi üç yıl olup, süresi dolan üyeler yeniden seçilebilirler. Müze Danışma Kurulu, yılda bir kez Eylül ayı içinde Müze Müdürü Başkanlığında toplanır; ayrıca, Müze Müdürünün veya üyelerin yarısından bir fazlasının isteği üzerine olağanüstü olarak da toplanabilir.

Görevleri

MADDE 12 — Müze Danışma Kurulunun görevleri:

a) "Bilirkişilik, Ekspertiz ve Danışmanlık Komisyonu" ve "Satın Alma ve Bağış Kabul Komisyonu" üyelerini seçmek,

b) Müzenin o çalışma yılındaki faaliyetleri ve gelecekteki çalışmaları hakkında projeler önermek, Müze Daimi Kurulu ve komisyonları yönlendirici ilke kararları almak,

c) Müze Daimi Kurulunun ve Komisyonların yıllık çalışma raporlarını inceleyip onaylamak,

d) Mimar Sinan Üniversitesi bünyesinde, Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesine bağlı olarak kurulacak ya da bağlanacak Plastik Sanatlar Müzeleri ve Sanat Galerileri ile alakalı tavsiye kararları almak. Alınacak tavsiye kararlarını, Müze Müdürü tarafından Mimar Sinan Üniversitesi Rektörünün onayına sunmak,

e) Müze Daimi Kuruluna iki üye seçmek.

Müze Daimi Kurulu

MADDE 13 — Müze Daimi Kurulu, bu yönetmeliğin Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesine yüklediği tüm görev, yetki ve sorumlulukları, Müze Müdürü ile birlikte ve müştereken yerine getiren ve işbu Yönetmelikten kaynaklanan sürekli danışma hizmetlerini Müze Danışma Kurulu adına veren bir daimi yürütme organı olup:

a) Müze Danışma Kurulu tarafından kendi üyeleri arasından seçilen iki üye,

b) Üniversite Senatosu tarafından Müze Danışma Kurulu üyeleri arasından seçilen iki üye,

c) Müze Müdürü ve iki Müdür Yardımcısı olmak üzere yedi kişiden oluşur. Müze Daimi Kurulunun görev süresi bir yıl olup, süresi dolan üyeler yeniden seçilebilirler. Müze Daimi Kurulu, Müze Müdürünün daveti ile en az ayda bir kez toplanır.

Görevleri

MADDE 14 — Müze Daimi Kurulunun görevleri:

a) Müze Danışma Kurulu tarafından alınan ilke kararlarını uygulamaya dönüştürmek,

b) "Bilirkişilik, Ekspertiz ve Danışmanlık Komisyonu" ve "Satın Alma ve Bağış Kabul Komisyonları"nı denetlemek; işbu komisyonların çalışmaları hakkında Müze Danışma Kuruluna sunulmak üzere ayrıntılı rapor hazırlamak,

c) Büyük sanatsal organizasyonlar ve kurumlar tarafından planlanan sergilere yapıt verilmesi için Müze Danışma Kurulu tarafından alınan ilke kararları doğrultusunda kararlar almak,

d) Müzenin düzenleyeceği sergilerin ve kültürel etkinliklerin programlarını belirlemek,

e) Aynı amaçla çalışan ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirliğini Müze Müdürü ile müştereken yürütmek,

f) Müzenin mali yıl bütçesini hazırlamak, mali konular ile ilgili görüş bildirmek ve öncelikleri belirleyerek Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğüne sunmak,

g) Müzenin personel ihtiyaçlarını ve bu konudaki ileriye dönük planlamayı yaparak Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğüne sunmak,

h) Yıllık çalışma raporları ve programlarını hazırlayarak Müze Danışma Kurulunun onayına sunmak,

i) İşbu Yönetmeliğin Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Şefliğine yüklediği teknik görevleri yerine getirmek üzere; Şeflik bünyesinde oluşturulan "komisyon"a, yönetmelikte öngörülen kıstaslara uygun üç üye seçmek,

j) Müzenin iç yönergesini hazırlayarak Müze Danışma Kuruluna sunmak.

Hazırlanacak olan iç yönerge, Üniversite Senatosunun onayı ile yürürlüğe girer.

Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Birimi

MADDE 15 — Araştırma, Konservasyon ve "Uygulama-Restorasyon" çalışmaları ile; bütün bu konular ile bağlantılı alanlardaki "Yaygın ve Örgün Eğitim, Öğretim" konularında faaliyetlerde bulunan Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Birimi, Müze Müdürünün önerisi üzerine Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlü tarafından atanan restorasyon ve konservasyon konusunda uzman bir Başkan tarafından yönetilir.

Görevleri

MADDE 16 — Plastik Sanatlar Restorasyon ve Konservasyon Biriminin görevleri:

a) Müze ve bağlı kurumların koleksiyonlarında yer alan eserlerin bakımını sağlamak; restorasyonu gerekli görülenlerin restorasyonunu yaparak, çağdaş müzecilik koşulları altında sergilenmeye hazır hale getirmek,

b) Müze Müdürünün Başkanlığında, Şef, Müze Daimi Kurulunun kendi üyeleri arasından seçeceği iki üye ve Müze kadrosunda görevli restoratörler arasından seçeceği bir restoratörden oluşan beş kişilik bir komisyon oluşturarak; alınacak kararlar doğrultusunda restore edilecek yapıtları belirlemek, bir program dahilinde restorasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve işbu Yönetmeliğin restorasyon, konservasyon konularında Müzeye yüklediği tüm görevleri yerine getirmek,

c) Restorasyon ve Konservasyon konularındaki tüm yenilikleri izlemek ve uygulamak; gerektiğinde, bünyesinde görev yapan elemanların yurtiçinde ve yurtdışındaki aynı amaçlı kurumlara "görgü" ve "ihtisaslarını" geliştirmek üzere gönderilmeleri için Müze Müdürüne öneride bulunmak,

d) Plastik sanatlar restorasyonu alanında bilirkişilik, danışmanlık ve ekspertiz görevleri için gerekli donanım ve eğitimi sağlamak; ilgili konulara göre uzman ekipleri oluşturmak ve bu görevleri yerine getirmek,

e) Genel olarak plastik sanat eserleri restorasyonu ve özel olarak Müze ve Müzeye bağlı kurumların koleksiyonlarının restorasyonu üzerine bilimsel araştırmalar yapmak ve bu araştırmaları Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesi adına yayınlamak,

f) Restorasyon ve Konservasyon konularında bilimsel araştırmalar, çeviriler yaptırmak ve bunları Müze adına yayınlamak,

g) Müze adına yapacağı araştırmalara ve plastik sanatlar restorasyonu alanında bilimsel araştırma yapmak isteyen araştırmacılara kaynak teşkil edecek belge, kitap, katalog, broşür, film, fotoğraf, ses bandı gibi dokümanları toplamak ve bunlardan oluşacak bir kitaplık ve arşiv kurmak,

h) Müze ve bağlı kurumların koleksiyonlarında yer alan eserlerin bakım ve restorasyonlarını yapmak üzere uzman yetiştirmek,

i) Müze Danışma Kurulunun alacağı ilke kararları doğrultusunda ve belirleyeceği raiç bedellere uygun olarak; Müze ve Müzeye bağlı kurumlar dışındaki diğer koleksiyonlardan gelecek eserlerin bakım ve restorasyonlarını yapmak,

j) Yurtiçi ve yurtdışındaki restorasyon-konservasyon merkezleri ile ortak araştırma ve çalışmalar yapmak,

k) Öğretim destek faaliyetlerine tüm olanakları ile katkıda bulunmak; Mimar Sinan Üniversitesi ve benzeri Yüksek Öğretim Kurumlarının, diğer Resim ve Heykel Müzelerinin eğitim ve öğretim plan ve programlarına destek vermek, bu amaçla kurslar açmak.

EK B9 M.S.G.S.Ü. Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği

Sayfa : 14

RESMÎ GAZETE

17 Şubat 2003 – Sayı : 25023

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletme

MADDE 17 — Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesinin işletilmesi ile, personel ve kadro durumları ayrıca düzenlenecek kadro cetvelleri ile belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelir Kaynakları ve Kullanımı

MADDE 18 — Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesinin gelirleri:

- a) Mimar Sinan Üniversitesi bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerden,
- b) Müzeye gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlardan,
- c) Müzenin bilirkişilik, eksperlik ve danışmanlık hizmetleri karşılığı elde ettiği gelirlerden,
- d) Türk Medeni Kanunu ve Miras Hukukunda öngörülen esaslar dairesinde düzenlenecek vasiyetnameler, vakıf senedleri ve her nevi ölümle bağlı tasarruflar ile Mimar Sinan Üniversitesi Resim ve Heykel Müzesi lehine yapılacak kazandırıcı işlemlerden elde edilecek her nevi gelirler,
- e) Müzenin açık mekanlarının ve Müzeye bağlı olarak kurulacak Sanat Galerileri ve sergi salonlarının kiralanmasından elde edilen gelirlerden; gerektiğinde yurtiçinde açılması planlanan sergilere geçici olarak sergilenmek üzere verilen eserler için, Müze Danışma Kurulu tarafından alınan ilke kararları ile belirlenecek ücretlerden,
- f) Müze tarafından satışa sunulan kitap, katalog, broşür, dergi, röprodüksiyon, fotoğraf, kartpostal, poster, film, saydam, CD ve her çeşit hediyelik eşyanın satışından sağlanan gelirlerden,
- g) Yurtdışına çıkartılacak sanat eserlerinin çıkmasında sakınca olup olmadığına ilişkin olarak verilecek belgeler karşılığında; işbu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (o) ve (p) bendlerine göre belirlenerek alınacak ücretlerden,
- h) Müze ve Müzeye bağlı kurumlarda düzenlenecek konferanslardan ve sanatla ilgili olarak açılacak kurslardan alınacak ücretlerden,
- i) Diğer resmi ve özel koleksiyonlardan gelecek eserlerin restorasyonundan alınacak ücretlerden,
- j) Müze girişinden alınan ücretlerden karşılanır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

MADDE 19 — Bu Yönetmelikte açıklık bulunmayan hallerde, ilgili mevzuatta yer alan genel hükümler uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yürürlük

MADDE 20 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

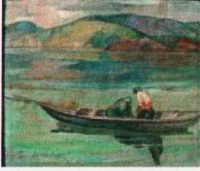
Yürürlük

MADDE 21 — Bu Yönetmelik hükümlerini Mimar Sinan Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 14

EK C SANATÇI YAPITLARI VE BİYOGRAFİLERİ

EK C1 İBRAHİM ÇALLI

Balıkçılar

Çallı'nın Kızı Belma'nın Portresi

Demiryolu ve Köylüler

Dikiş Diken Kadın

Erkek Portresi

Hatay'ın Anavatana
Hasreti

Heykeltıraş İhsan Bey'in Profil
Portresi

Kadın Portresi

Manzara

Natürmort

Natürmort

Natürmort, Manolyalar

Natürmort, Manolyalar

Nü Sandalyede oturan çıplak kadın

Tefli Kadın

Şair Yahya Kemal'in Portresi

Türk Topçuları

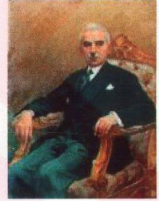
Uzanmış Nü

Uzanmış Nü

Yeşil Elbiseli Kadın, Bayan Vicdan Moralı

İsmet İnönü

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

İBRAHİM ÇALLI (1882-1960)

İbrahim Çallı, 13 Temmuz 1882’de Denizli-Çal’da doğmuştur. Sanayi-i Nefise Mektebi’nde eğitim gören Çallı, Meşrutiyet döneminin genç bir sanatçısı olarak Osmanlı Ressamlar Cemiyeti’nin etkinliklerinde yer almıştır.

1914 yılında Maarif Vekaleti’nin açtığı yarışmaya ‘Çıplak Adam’, ‘Harekat Ordusunun Muhafız Alayı’ndan Maksut Çavuş’ adlı tablolarıyla katılarak birincilik kazanmış ve burslu olarak Fransa’ya gönderilmiştir.

Çallı, Paris’te Fernand Cormon atölyesine devam etmiş, yaklaşan Birinci Dünya Savaşı nedeniyle ülkesine geri dönmek zorunda kalmıştır. Çallı, dönüşünden sonra Şişli’de açılan Harbiye Nezareti atölyesinde pekçok sanatçıyla birlikte çalışmış, resimleri İstanbul’da sergilenmiştir.

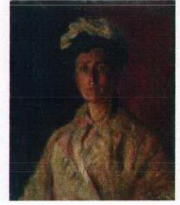
İbrahim Çallı’nın 1917 yılında Galatasaray salonlarında sergilenen savaş resimleri arasında, *Boğalı Kadın*, *Topçu Mevzi Alırken*, *Yaralı*, *Siperde Sabah*, *Çadır Önünde* isimli resimleri ve karakalem desenleri bulunur. İbrahim Çallı’ya Galatasaray Salonları’ndaki bu sergide Sanayi-i Nefise madalyası verilmiştir.

Abbas Halim Paşa

Abbas Halim Paşa Portresi

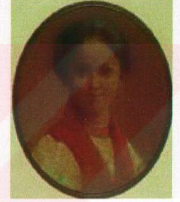
Abbas Halim Paşa'nın Eşi Prenses
Hatice Hanım

Abbas Halim Paşa'nın Kızı Prenses
Kerime Hanım

Çocuk Portresi

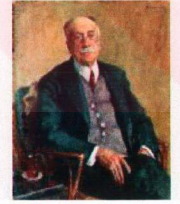
Genç Kız Portresi

Göksu Deresi

Güzin Duran Portresi

Halil Paşa Portresi

Karagöz Oyunu Sembolü

Karanfilli Kadın Portresi

Kotralar

Köpekli Kız

Küçük Kız Portresi

Manzara

Manzara, Boğaziçi'nden

Manzara, İstanbul Limanı

Natürmort, Ayvalar

Natürmort, Çay Takımı ve Meyveler

Nü

Nü

Portre, Sakallı Adam

Ressamlar Grubu

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

FEYHAMAN DURAN (1886-1970)

Resimle yakından ilgilenen Abbas Halim Paşa, Feyhaman Duran'a Paris'teki eğitimi için gereken maddi desteği sağlamıştır. Feyhaman Duran 1911-1913 yılları arasında Paris'te sanat eğitimi almıştır.

Sanatçı, aynı yıllarda Paris'e giden diğer genç Türk ressamlarının devam ettiği Academie Julian'da Jean Paul Laurens atölyesinde çalışmıştır. Birinci yılın sonunda Ecole des Beaux Arts'a giriş sınavlarını kazanarak, Cormon atölyesine devam etmiştir. Feyhaman Duran Paris'te izlenimci resimlere yakınlık duymuştur.

Feyhaman Duran, manzara, natürmort, iç mekan ve portre gibi resmin farklı konuları üzerinde çalışmış ve bir portre ressamı olarak tanınmıştır. Sanatçı, önce İnas Kız Sanayi-i Nefise Mektebi'nde, ardından Güzel Sanatlar Akademisi'nde görev yapmıştır.

Bebek Portresi

Çocuk Portresi

Hariciye Nazın Asım Bey'in Eşi Letta Asım
Baloya Giderken

Kadın Portresi

Kızkardeşi Enise Hanım'ın
Portresi

Leyla Turgut'un Annesinin Portresi

Leyla Turgut'un Annesinin
Portresi

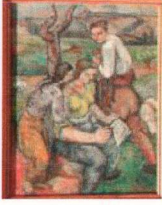
Yaşlı Kadın Portresi

MİHRİ MÜŞFİK (1887-1954)

1886 yılında İstanbul'da doğan Mihri Müşfik, Ressam Hale Asaf'ın teyzesidir. Ressam Fausto Zonaro'dan resim dersleri alan Müşfik, Roma ve Paris'te çeşitli özel sanat okulları ve atölyelerine devam etmiştir.

Osmanlı Maliye Nazırı Cavid Bey'in İstanbul'da kızlar için kurulacak güzel sanatlar okulunda resim öğretmenliği önermesi üzerine İstanbul'a dönmüştür. 1914'te İnas Kız Sanayi-i Nefise Mektebi'nin müdürlüğüne atanan Mihri Müşfik, model, antik heykeller ve doğa üzerine çalışmalar yaptırmış ve çizim üzerinde durmuştur.

Resimlerinde akademik anlayışın etkisiyle figür çalışmaları yapan Mihri Müşfik, okuldaki görevi sürerken sık sık İtalya ve Fransa'ya giderek çalışmalarına devam etmiştir. Vatikan'da Papa'nın portresini yapan Müşfik'in yapıtı, Vatikan Müzesi'ne alınmıştır. Daha sonra yerleştiği ABD'de yaşamını özel dersler vererek sürdüren Müşfik, 1938, 1939 ve 1943 yıllarında düzenlenen Dünya Sergileri'ne katılmıştır.

Alfabe Okuyan Köylüler

Ana Toprak

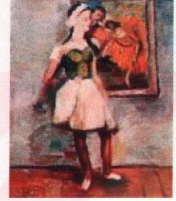
Anadolu Çobanları

Ayakta Çıplak

Ayakta İkili Desen

Balerin

Çoban

Dansöz

Erkek Portresi

Etüd :Çıplak

Hatay'da Portakal

Hatay'da Portakal

İhtiyar Zeytin

Kadın Portresi

Kompozisyon:Pancar Tarlası

Manzara

Manzara

Manzara

Manzara: Ortaköy'den

Manzara:Ankara'dan

Mevleviler

Mevleviler

Oturan Kadın

Oturmus Kadın

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

CEMAL TOLLU (1899-1968)

Cemal Sait Tollu, 1899 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1919 yılında, Sanayi-i Nefise Mektebine giren Tollu, teğmen olarak savaşa katılması nedeniyle 1926 yılında mezun olmuştur.

1928 yılında resim öğrenimini sürdürmek üzere ailesinin olanaklarıyla Paris'e giden Tollu, Andre Lhote atölyesinde desen, Münih'teki Hans Hofmann ve Fernand Leger atölyesinde resim, Louis Marcoussis Atölyesi'nde gravür, Marcel Gromaire'den eleştiri ve düzeltme, Charles Despiau'dan heykel dersleri almıştır.

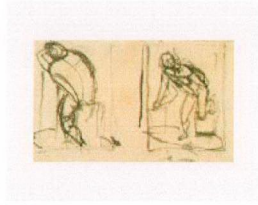
Paris'te eğitimini sürdürdüğü sıralarda, Türk resim tarihinin önemli etkinliklerinden birisi olarak kabul edilen Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'nin dördüncü sergisine bir kadın portresiyle katılmıştır.

Devlet bursuyla aynı şehirde bulunan Zeki Faik İzer ve Nurullah Berk, Cemal Tollu ile aynı atölyede eğitim almıştır. Zeki Faik İzer, Nurullah Berk, Cemal Tollu, burslu olarak heykel eğitimi alan Zühdü Müridoğlu, Elif Naci ve Abidin Dino, İzer'in dairesinde biraraya gelerek bir grup kurmaya karar vermiştir. Sanatçılar, Latin alfabesinin dördüncü harfinden esinlenerek, grubun ismini "d" olarak belirlemiştir. D Grubu, 8 Ekim 1933'te Beyoğlu'ndaki Narmanlı Han'da bulunan Mimoza Şapka Mağazası'nda bir desen sergisi düzenlemiştir. Saptamalara göre, D Grubu, 1933-1947 yılları arasında 14 sergi açmıştır.

Cemal Tollu, 1932-1933 yılları arasında desen ve yağlıboyalarında figürün deformasyonu üzerinde çalışmıştır. 1937 yılında, Güzel Sanatlar Akademisi'ne Leopold Levy'nin asistanı olarak atanan Tollu, manzara çalışmalarında yoğunlaşmıştır. 1939 yılında ilk kez düzenlenen Devlet Resim Heykel Sergileri'ne katılan Tollu, II. Devlet Resim Heykel Sergisi'nde *Kompozisyon* adlı çalışmasıyla ikincilik ödülü almıştır. Tollu, 21. Devlet Resim Heykel Sergisi'nde *Hasat* adlı yapıtıyla birincilik ödülünü kazanmıştır.

Çıplak

İki Figür

İskemlede Kadın

İstirahat (iki resim)

Kadın Portresi

Kompozisyon Nakliye Kolu

Nü

Nü İki Kadın

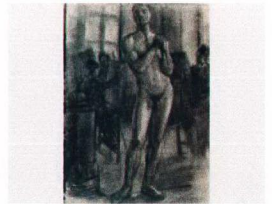
Oturan Erkek

Oturan Erkek

Oturan Kadın

Önden Erkek Vücudu

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

Plaj

Portre

Portre Cevat Dereli

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

ZEKİ KOCAMEMİ (1900-1959)

Ali Avni Çelebi ve Zeki Kocamemi, Cumhuriyet dönemi Türk resminin modernleşme sürecinde öncü rol oynamış sanatçılardır. Yurtdışındaki eğitimlerinden sonra, İstanbul'da katıldıkları Galatasaray sergisinde izlenimci yapıtlarıyla eleştirilere hedef olmuşlardır.

Zeki Kocamemi, 1900 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Önce Hikmet Onat'ın daha sonra da İbrahim Çallı'nın öğrencisi olan Kocamemi, 1922 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi'nden mezun olmuştur. Akademi'deki öğrenciliği sırasında 2. Galatasaray Sergisi'ne katılan Kocamemi, hocalarıyla birlikte eserlerini sergilemiştir.

Zeki Kocamemi, Yeni Resim Cemiyeti'nin kurucuları arasında yer almıştır. Böylece, ileride kurulacak olan Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği'nin ilk temelleri atılmıştır. Cumhuriyet ruhunun heyecanını yansıtan ve sanat ortamına farklı bir soluk kazandırmayı amaçlayan bu girişim, topluluk üyelerinin tümünün burslu olarak yurtdışına gönderilmesiyle yarım kalmıştır.

Zeki Kocamemi burslu öğrenci olarak 1922 yılında Münih'te Heinemann'ın özel atölyesinde resim dersleri almıştır. Bir yıl sonra Münih Güzel Sanatlar Akademisi'nin sınavlarına katılmış, başarısız olunca bu kez Hans Hofmann'ın özel atölyesine devam etmiştir.

Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği'nin kurucuları arasındaki yer alan Zeki Kocamemi, Birliğin 1929 yılında Ankara Etnografya Müzesi'nde açılan ilk sergisine katılmıştır. 1936 yılında resim atölyesi öğretmenliğine atanan Kocamemi, pekçok genç sanatçının yetişmesine katkıda bulunmuştur.

EK C6 CEVAT DERELİ

Balık Tutan Adam

Balıkçı Dükkanı

Balıkçı Dükkanı

Balıkçılar

Balıkçılar

Bursa Kozahan

Bursa'dan, Gündoğdu Köyü

Derya Kuzuları

Folklor (Kompozisyon)

Gölde Av

Harman

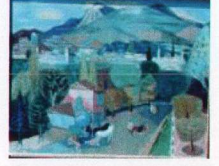
Kılıç Ağları, Anadolu Kavağı

Manzara

Manzara

Manzara, Bursa

Manzara, Saray Bahçesinden

Marmara Adası

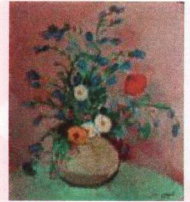
Meyve Toplayanlar

Mine Sübar ve İstanbul Balıkçıları

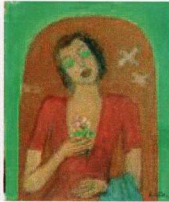
Natürmort

Natürmort, Çiçekler

Ortaköy Camii

Sanatçının Eşi Cahide Hanım'ın
Portresi

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

CEVAT DERELİ (1900-1989)

Cevat Dereli, 1900 yılında Rize’de doğmuştur. Nazmi Ziya Güran’ın yönlendirmesiyle girdiği Sanayi-i Nefise Mektebi’nde Hikmet Onat ve İbrahim Çallı’nın öğrencisi olmuştur. 1924 yılında devlet bursuyla Paris’e giden Dereli, çalışmalarını 1928’e kadar Julian Akademisi’nde Paul Albert Laurens atölyesinde sürdürmüştür.

Cevat Dereli, Türkiye’ye döndükten sonra Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Nazmi Ziya Güran atölyesinde asistan olarak çalışmıştır. Dereli, bir süre Tıp Fakültesi’nde desinatör olarak çalışmış, Léopold Lévy’nin Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü şefliğine atanmasıyla, 1939 yılında Akademi’ye geri dönmüştür. Yurt Gezileri programı çerçevesinde Sinop’ta yaptığı resimlerle İzmit’te düzenlenen Müstakil Ressam ve Heykeltıraşlar Sergisi’ne katılan Dereli, Birincilik Ödülü’nü kazanmıştır.

1977’de Sedat Simavi Görsel Sanatlar Ödülü’nü Zühtü Müridoğlu ile paylaşan Cevat Dereli, 1981’de Kültür Bakanlığı tarafından Atatürk’ün 100. doğum yılı nedeniyle düzenlenen sergide ‘Atatürk Devlet Armağanı’ nı almıştır.

EK C7 FİKRET MUALLA

Ağaçlar

Karyolada Oturan Adam

Meyhane

Nü

Oturan Adam

Pipolu Adam

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

FİKRET MUALLA (1903-1967)

Fikret Mualla 1903 yılında İstanbul'da doğmuştur. Mualla, Galatasaray Lisesi'nde Aslanyan ve Şevket Dağ'dan resim dersleri almıştır. Annesinin ölümü ve babasının ikinci evliliği nedeniyle yaşadığı sorunlardan uzaklaşması amacıyla, İsviçre'ye mühendislik eğitimine gönderilmiştir. Mütareke yıllarına rastlayan bu dönemde Zürih'te parasız kalan Fikret Mualla, dönem konsolosunun desteğiyle sanat eğitimi almak üzere Almanya'ya gitmiştir. Mualla, Münih Güzel Sanatlar Akademisi'nde afiş ve desinatörlük, Berlin Güzel Sanatlar Akademisi'nde Arthur Kampf'tan resim eğitimi almıştır. Sanatçı, Almanya'daki öğrenimi sırasında Mısır Hıdiv'i Abbas Halim Paşa tarafından maddi olarak desteklenmiştir.

İstanbul'a dönen Fikret Mualla edebiyatla yakından ilgilenmiş, 1932'de 'Schiller'in Hayatı ve Eserleri' kitabını yazmıştır. Nazım Hikmet'in 'Benerci Kendini Nasıl Öldürdü?' adlı oyununu ve 'Varan 3' adlı şiir kitaplarını resimleyen Mualla, sanatçı karikatürleri ve İstanbul'un semtlerinin resimlerini yapmıştır. Babasının ölümüyle birlikte büyük bir mirasın sahibi olan Fikret Mualla, tüm mal varlığını satarak Paris'e yerleşmiştir. Paris'e gitmeden önce New York Dünya Sergisi'nde, Türk Pavyonu'nun Türk Kahvesi bölümünün duvarlarına otuz İstanbul resmi yapmıştır.

Fransa'nın İkinci Dünya Savaşı'na girmesi ve Almanya'nın Fransa'yı işgali ile başlayan dönem, Fikret Mualla'nın maddi sıkıntıları yaşamasına yol açmıştır. Resimlerini günlük gereksinimlerini karşılayabilmek için çok düşük fiyatlara satmıştır.

Fikret Mualla'nın kişisel sergisini hazırlayan ve katalogunu basan iki musevi sanat tüccarı, Paris'teki sanat ortamına tanıtılmasında etkili olmuştur. Sanatçı kendi deyimiyle karın tokluğuna bu iki kişi için resim üretmiştir ve sanatını sürdürebilmek adına güç bir dönem yaşamıştır. Sanatçının Paris'teki ilişkilerine efsaneleşmiş bir anı olarak Picasso ile karşılaşmasını, Picasso'nun Fikret Mualla'nın resminden etkilenecek onun bir resmini almasını ve kendisini atölyesine davet ederek ona bir resmini hediye etmesini gösterebiliriz. Giderek Paris sanat ortamında haklı bir ün kazanan Fikret Mualla'ya yaşamının son dönemlerinde maddi ve manevi katkı sağlayan ünlü koleksiyoner Raquel Angles, giderek kötüleşen sağlığını da hesaba katarak sanatçıyı bir bakıcı denetiminde Reilanne çiftliğine götürmüştür. Ölümüne değin kaldığı bu yerde sanatçı koleksiyoneri için çok sayıda eser üretmiştir.

Avcı

Aya İrini Kilisesi

Balıkçı

Balıkçılar

Balıkçılar

Berber

Bursa Muradiye Camii

Deniz Kenarında

Deniz Peyzajı

Erkek Portresi

Hamamda Kese

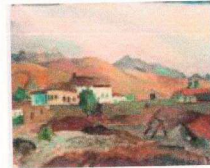
Kediler ve Sincap

Kompozisyon

Manzara, Hezenek Yolu Arapkir

Manzara, Şehir Haricinden

Maskeli Balo

Moda Deniz Hamamı

Natürmort

Natürmort

N 

Oturan N 

Ressam ve Model

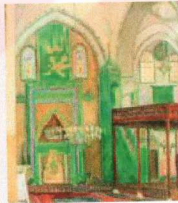
Seyyar Sebzeci

Silah Arkadaşları

Tayyareciler

Ulu Cami Mihrabı

Yol

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

ALİ AVNİ ÇELEBİ (1904-1993)

Ali Avni Çelebi, 1904 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Henüz 14 yaşındayken Sanayi-i Nefise Mektebi'nde Hikmet Onat'ın öğrencisi olmuştur. Daha sonra devam ettiği İbrahim Çallı atölyesi, Ali Çelebi'nin sanatçı kişiliğini biçimlendiren önemli etkenlerdendir.

Sanayi-i Nefise Mektebi'ndeki eğitimini tamamlayan Çelebi, kendi imkanlarıyla Almanya'ya gitmiştir. Henüz 19 yaşındayken Münih Akademisi'nin giriş sınavını kazanan Çelebi, bu okuldaki eğitimine uyum sağlayamamıştır. Kısa bir süre sonra Berlin Akademisi'ne devam etmeye başlayan Çelebi, bu okulun da yetersiz olduğunu hissetmiştir. 1920'lerde Berlin'den ayrılarak yeniden Münih'e dönen Ali Çelebi, dönemin tanınmış ressamlarından Hans Hofmann'ın özel atölyesine girmiştir.

1927 yılında Türkiye'ye dönen Ali Avni Çelebi ve Zeki Kocamemi'nin çalışmaları ve sanat anlayışı, çağdaşlarını derinden etkilemiştir. Onların ardından Paris'teki eğitimlerini tamamlayarak Türkiye'ye dönen Hale Asaf, Muhittin Sebati, Nurullah Berk, Refik Epikman gibi isimlerin etkisiyle Türk resminde yeni bir evre başlamıştır.

Ali Avni Çelebi'nin 1928 tarihli Maskeli Balo adlı resmi, Türk resim sanatının başyapıtları arasında değerlendirilir. Çelebi, genç sanatçıların 1929 yılında kurdukları Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği'nde yer alarak sergilere katılmıştır.

1932 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nin akşam kurslarında öğretmen olarak çalışmaya başlayan Ali Avni Çelebi, resim anlayışı konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle görevinden ayrılmıştır. 1935 yılında, İstanbul Üniversitesi Arkeoloji bölümünde desinatör olarak çalışmaya başlayan Çelebi, Leopold Levy'nin Akademisi'nde göreve başlamasıyla geri dönmüştür. Çelebi emekli olduğu 1968 yılına kadar Akademi'de çalışmıştır.

EK C9 NURULLAH BERK

Ayakta Nü Etüdü

Baloncu

Baloncu

Baş Etüdü

Bulutlar

Çömlek ve Deniz Kabukları

Çömlekçi

Dalgalar

Dalgalar II

Dekoratif Kombinasyon

Deniz

Dikiş Diken Kadın

El ve Kalem

Fırtına

Gergef İşleyen Kadın

Gergef İşleyen Kadın

Kadın Portresi

Kadın Portresi

Kadın Portresi

Köylü Kadın

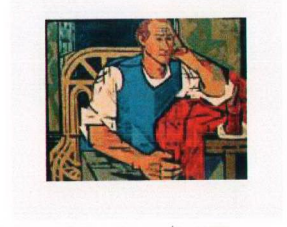
Manzara

Nargile İçen Adam

Natürmort

Oturun Adam (Boyacı İbrahim)

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

NURULLAH BERK (1906-1982)

Nurullah Berk, 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. Berk, Galatasaray Lisesi'nden sonra, Sanayi-i Nefise Mektebi'nde Hikmet Onat ve İbrahim Çallı atölyelerine devam ederek 1924 yılında mezun olmuştur. Paris Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda Ernest Laurant'ndan ders alan Berk, yurda dönüşünde arkadaşları ile birlikte 'Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'ni kurmuştur. 1939 yılında İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi öğretim üyesi olan Berk, 1962 yılında İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğü'ne atanmıştır.

Birçok önemli sergiye katılan ve ödüller alan Berk'in en tanınmış eserleri arasında, İskambil Kağıtlı Natürmort, Ütü Yapan Kadın, Çömlekçi, Odalık, Dikenler gibi yapıtlar bulunur.

17 Numaralı Resim

Ana ve Çocuk

Beyaz Nakış Gemisi

Enteryör, Oda

Kahve

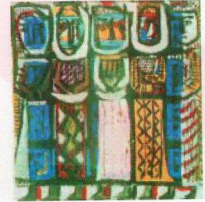
Kilimli

Kompozisyon

Köylü Ailesi

Köylüler, Beş Dizi

Manzara

Manzara

Mavi Mor

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi

Merkep

Mor için yeşil

Oda İçi

Oturun Kadın

Peyzaj

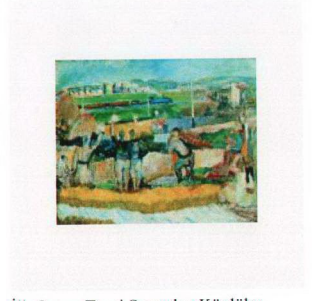
Portre

Sokak

Şarköy

İlk Geçen Treni Seyreden Köylüler

Kaynak: Resim ve Heykel Müzesi Web Sitesi

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU (1911-1975)

Ressam ve şair Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1913 yılında Görele'de doğmuştur. 1927 yılında Trabzon Lisesi'ne resim öğretmenleri olarak atanan Zeki Kocamemi'nin öğrencisi olmuştur. Zeki Kocamemi'nin desteğiyle 1929'da İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne giren Eyüboğlu, Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı'dan ders almıştır. Bedri Rahmi Eyüboğlu 1930'da henüz eğitimini bitirmeden, Paris'te bulunan ağabeyi Sabahattin Eyüboğlu'nun yanına gitmiş ve André Lhote'un atölyesinde resim çalışmıştır.

Eyüboğlu Türkiye'ye döndükten sonra, 1934'te "D" Grubu'nun dördüncü sergisine 30 resmi ile katılmış, aynı yıl Bükreş'te ilk kişisel sergisini açmıştır. Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1936'da Akademi'nin diploma yarışmasında 'Hamam' isimli kompozisyonuyla birinci olmuş, aynı yıl Moskova'da düzenlenen Çağdaş Türk Sanat Sergisi'ne katılmıştır. 1937'de Cemal Tollu'yla birlikte Akademi'nin Resim Bölümü Şefi Léopold Lévy'nin asistanı olan Eyüboğlu, Yurt Gezileri programı çerçevesinde 1938'de Edirne'ye ve 1941'de Çorum'a giderek resim yapmıştır.

1940'lardan sonra duvar resimlerine yönelen Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1950 yılında mozaik çalışmalarına başlamıştır. Eyüboğlu, 1958'de Uluslararası Brüksel Sergisi için yaptığı 272 m²'lik mozaik panoyla altın madalya kazanmıştır. Sanatçı 1959'da Paris'teki NATO binası için, şimdi Brüksel'de bulunan 50 m²'lik bir mozaik pano yapmıştır.

(Sanat Yapıtlarını Okumak)Resimler ve ÖykülerNasıl Algılıyoruz?Kitap ÖnerileriBir SanatSanatçılar

İmgelerin Gizini Çözmek, Algılama ve Değerlendirme Sorunları ve Pratik Bir Yöntem...

BİR RESİM YAPITINI "NASIL" OKUMALI ?

Müze Deneyimlerini Zenginleştirmek için "Sanat Eleştirisi Becerileri"ni Öğrenmek...

AMAÇLAR (OBJECTIVES)

Bu öğrenme sürecinin bir sonucu olarak, bir sanat yapıtının özünü ve anlamını keşfetmek için kritik yapmanın strüktürel yöntemini izlemek olanağı doğacaktır. "Resim yapıtını okuma" nın yapısı dört ayrı aşama içerir:

A- TANIMLAMA (DESCRIPTION)

- * Bu sanat yapıtını yaratan sanatçının ismi nedir ?
- * Bu ne tür bir sanat yapıtıdır ?
- * Sanat yapıtının adı nedir ?
- * Bu yapıt ne zaman yaratılmıştır ?
- * Bu sanat yapıtının yaratıldığı tarihsel dönemde yer alan bazı önemli olayları sıralayınız.
- * Yapıtta nesneleri sıralayınız (ağaçlar, insanlar, hayvanlar, dağlar, nehirler, vb.,)
- * Bu yapıtta varolan anlamlı(significant) sanatsal unsurları inceleyiniz (consider) ve onları tanımlayınız:

ÇİZGİ(LINE) DOKU(TEXTURE)
 BİÇİM(SHAPE) RENK(COLOR)
 HACİM(FORM) VALÖR(VALUE)
 MEKAN(SPACE) MODEL/ÖRNEK(PATTERN)

B- ANALİZ (ANALYSIS)

Bu aşamada sanat yapıtında kullanılan en belirgin sanat ilkelerini ele alınız. Sanatçının resmin unsurlarını organize etmesi onları nasıl kullandığını gösteriniz.

DENGE(BALANCE) KARŞITLIK(CONTRAST) ÖNE ÇIKARMA(EMPHASIS)
 UYUM(HARMONY) ÇEŞİTLİLİK(VARIETY) BİRLİK(UNITY)
 DERECELENDİRME(GRADATION) HAREKET(MOVEMENT) RİTİM(RHYTHM)
 ORAN(PROPORTION) DERİNLİK(DEPTH) KOMPOZİSYON

C- YORUMLAMA (INTERPRETATION)

Sanat yapıtı hakkında şimdiye kadar öğrendiklerinize temellendirerek, sanatçının ne söylemeye çalıştığını düşünüyorsunuz. Sanatçı bu sanat yapıtını neden yaratmıştır ? Ne anlama geldiğini düşünüyorsunuz ? Bu yapıta baktığınızda içinde ne duygular uyandırıyor ? Bu sanat yapıtında başka şeyleri temsil eden şeyler - semboller (symbols) olduğunu düşünüyor musunuz ?

D- YARGI (JUDGEMENT)

Bu sanat yapıtından hoşlanıyor musunuz ? Onun iyi bir sanat yapıtı olduğunu düşünüyor musunuz ? Onun önemli bir olduğunu düşünüyor musunuz ? Bu sanat yapıtını evinize asıp seyretmek ister miydiniz ? Bu sanat yapıtı müzeye konabilir mi ?

Sanat Eleştirisi Heveskarları İçin Öneriler:

Söz konusu yapıta ilişkin kaydettiğiniz bilgilerden yararlanarak dört paragraflık bir eleştiri yazınız.

4. paragrafta . Sanat yapıtına ilişkin bir yargıda bulununuz ve onu sağlam bilgilerle destekleyiniz.

Sanat Eleştirisi öğrencilerinin yazılarını değerlendirmek için eğitimcilerin yararlanabileceği bir format:

DEĞERLENDİRME: Öğrencilerin yazılı kritikler belirlenmiş amaçları ne ölçüde karşıladıklarına göre değerlendirilir. Alttaki onların başarıma ölçülerini belirlemek için kullanılabilir;

ANAHTAR: Mükemmel(4) Çok İyi(3) Yeterli (2) Zayıf (1) Algılamamış (0)

AMAÇLAR NOT

Yapıtta varolan gerçek ve belirgin sanatsal öğeleri anlatan paragraf

Unsurları organize etmek için kullanılan önemli ilkeleri analiz eden paragraf

Sanat yapıtını iletisi ve duygusal içeriği açısından yorumlayan paragraf

Kanıtlarla desteklenmiş, sanat yapıtına ilişkin eleştirel yargıları öneren paragraf

Kelime yapısı ve akıcılık

Yazım

Dil Bilgisi

(Yukarıdaki bölüm Will Hanson'un internet sitesinden yararlanılarak hazırlanmıştır; özgün siteye girmek için tıklayınız.)

Analiz ve Yorumlama aşamalarında daha derinlemesine konuyu irdelemek isteyenler, sanatçının özel yaşamına, mens sanat akımına ilişkin bilgilere, ülkesinin o sanat dalındaki özelliklerine, sanatçının yapıtı gerçekleştirdiği zaman dilimin durumuna, sanat yaşamı boyunca geliştirdiği kendine özgü ikonografi gibi konularda da ek bilgi sahibi olmak zorunda 'nin eğitim programlarında, müze gezileri sırasında orta öğretim seviyesindeki öğrencilerin izledikleri yapıtları çözümleri kullanmaları önerilen dörtlü formülü de anımsayıp üstteki sistematik ile üstüste çakıştırmakta da yarar var:

ÖNCESİ VE SONRASI(CONTEXT) / BİÇİM(FORM-ICONOGRAPHY) / GERÇEKLEŞTİRME(PROCESS) / ATMOSFER(MOOD)

Öncesi ve sonrası (Context) : "Siyak ve sıbak"- Redhouse s. 204. Bir şeyin kendinden öncekine ve sonrakine uygunlu "Siyak : Sözün geliş, " " Siyak-u sıbak (sözdeki) ön ve art tutarlılığı" - TDK Sözlüğü s. 652. "Sıbak : Bir şeyin geçmişi sözlüğü s. 647. İkonografi (Iconography) : Simgelerden oluşan bir dil. Resimlerde düşüncelerin imgelerle temsil edilen sanatçı kendine özgü kişisel bir "imgeler takımı" yaratıp, yapıtlarında belirli düşünceler ve izlenimler için bunları kullanır. Düşüncelerin zaman içerisinde gelişiminin ve anlatımının incelenmesinde önemli bir araçtır. Gerçekleştirme (Process) gerçekleştirme aşamasında kullandığı teknikler, malzemeler ve diğer unsurlarla yapıtının anlatımındaki özellikler... At (Mood) : Sanatçının yukarıda sıralanan tüm araçları kullanarak yapıtında yakaladığı ana duygu veya atmosferin hisse Resmin yapıldığı özel koşulların duyumsanması...

Haşim Nur Gürel

Sanal Müze'deki yapıt çözümleri örnekleri için:

EK E1 WHITNEY MUSEUM OF MODERN ART

EĞİTİM PROGRAMLARI

WHITNEY MUSEUM OF AMERICAN ART

LEARNING @ WHITNEY

GALLERY

LESSONS

RESOURCES

ABOUT THIS SITE

HELP

Lessons

SEARCH GO

Need some ideas for lesson plans? Here are some for you. For example, [picture yourself in a work of art...](#) This section offers a selection of lessons that consist of topics for discussion, art projects, and writing activities that introduce some of the key themes and concepts of the works of art in the [Gallery](#). To find out [more about the lessons...](#)

Grades 3-5

Grades 6-12

If You Were There

[Lesson](#)

[Info For Educators](#)

If You Were There

[Lesson](#)

[Info For Educators](#)

[Examples](#)

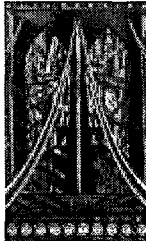

Looking at Works of Art

[Lesson](#)

[Info For Educators](#)

[Examples](#)

Looking at Works of Art

[Lesson](#)

[Info For Educators](#)

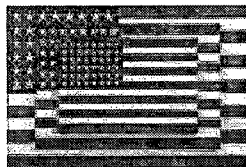
[Examples](#)

Small, Medium, Large

Small, Medium, Large

[Lesson](#) •
[Info For Educators](#) •

• [Lesson](#)
• [Info For Educators](#)

The Struggle for African American Rights

• [Lesson](#)
• [Info For Educators](#)

What is American?

[Lesson](#) •
[Info For Educators](#) •

What is American?

• [Lesson](#)
• [Info For Educators](#)

Lessons

The lessons focus on core curriculum subject areas including art, English language arts, social studies, math, and technology. They also address New York state and national learning standards. Use the lessons online or print them out and distribute them to students in your classroom. Each lesson consists of works of art to view, compare, and discuss, and step-by-step instructions for students to follow and do the lesson. The works of art, selected from the [Gallery](#), relate to the lesson's activities and provide a visual tool for understanding some of the ideas behind artistic thought and practice.

Suggested discussions consist of a series of questions that introduce themes and ideas to explore in preparation for the lesson activity. Where the lesson provides a suggested discussion, we recommend that you lead a discussion to introduce the lesson. You can use parts of the discussion, or modify the questions to address your curriculum.

Information for Educators

Attached to each lesson is a page called Information for Educators. It provides an overview, estimated time needed, New York State learning standards are addressed, suggested assessment criteria, and activities and resources for extending the lesson. Several lessons offer student samples as well.

The goals of these lessons are:

- to help school educators integrate art into their curriculum using modern and contemporary visual art as primary source material,
- to support interdisciplinary and inquiry-based teaching,
- to use art as a tool for visual literacy, and
- to connect art across subject areas and learning standards.

The lessons encourage students to spend time looking carefully at works of art and engage in the processes of inquiry, critical thinking, writing, and art-making.

[PRINT](#)

[BACK TO TOP](#)

Ek E2 GUGGENHEIM MUSEUM NEW YORK, BILBAO, BERLIN, VENEDİK, LAS VEGAS.

A note to teachers about using these curriculum material. We have designed this area of the museum's Web site to provide teachers with curriculum materials to support the use of the Solomon R. Guggenheim Museum's exhibitions and collections both during school visits and in the classroom. This site concentrates on recent exhibitions, but our aim is to develop a comprehensive range of lessons for educators on art and artists in the museum's collection. The lessons are designed to be relevant beyond the life of a particular exhibition. They can be used individually or in combination to develop concepts and themes related to the classroom curriculum, to exhibitions at the museum, or to Modern and contemporary art in general.

The design and content of these materials have a three-fold purpose,

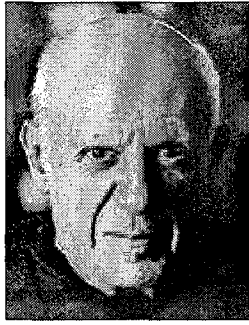
- To help you to prepare students for a museum visit by providing information about the themes and ideas within each exhibition;
- To provide educators with the tools to conduct self-guided museum tours;
- To assist educators in developing classroom lessons focusing on Modern and contemporary art.

Each resource unit includes

- an introductory essay about the exhibition as background information for educators;
- a short biography of the artist;
- information on specific works of art;
- printable color images of these selected works of art;
- **View + Discuss**, suggested discussion questions to facilitate open-ended exploration.
- **Further Explorations**, follow-up activities and ways to extend and correlate learning with core-curriculum subject areas;
- a listing of additional resources including books, video tapes, Web sites, and definitions of words that may be new to students.

If you plan to bring a class to the museum, we encourage you to visit the exhibition, read these resource materials, and decide which aspects are most relevant and meaningful for your students. For more information on booking a Tour and Workshop experience, please call the Education Department at (212) 423-3637.

Selections from the Permanent Collection Pablo Picasso (1881–1973): Woman with Yellow Hair

“ We all know that art is not truth. Art is a lie that makes us realize truth, at least the truth that is given us to understand.” — Pablo Picasso

About the artist

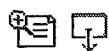
Pablo Picasso is considered the most influential artist of the 20th century, and his lifelong creative invention repeatedly changed the course of visual thinking. He was born in 1881 into a middle-class family in Malaga, Spain. His father was a painter, teacher, and museum curator, and a major influence in Picasso's formative years as an artist. [\[more\]](#)

About this work

Woman with Yellow Hair, 1931

Picasso met Marie-Thérèse Walter, the subject of this portrait, in 1927 when she was 17 years old. They began an intense love affair, but concealed it from the public for many years as she was a teenager and the artist was married. [\[more\]](#)

[View + Discuss](#)

Woman with Yellow Hair, 1931
Oil on canvas, 39 3/8 x 31 7/8 inches
Thannhauser Collection, Gift,

1. How is this portrait a departure from traditional portraits that you have seen?
2. Do you think the artist knew this woman? What do you see in this painting that supports your ideas?
3. What message is Picasso sending about Marie-Thérèse Walter by painting her in this way?
4. Describe the colors in this painting. How might the impact of the painting change if Picasso had used a darker palette for the figure?
5. If you were to paint a portrait of someone very close to you, how would you use colors to express your feelings about this person?
6. Some critics and art historians have suggested that Marie-Thérèse is asleep or dreaming in this portrait. If so, what might this woman be dreaming about? If Marie-Thérèse woke up and

Justin K. Thannhauser,
78.2514.59

spoke directly to you, what might she say?

7. How would you feel about someone painting you while you had your eyes closed? What might Marie- Thérèse have said to Picasso about her portrait? In your opinion, would she have approved of the finished portrait?

[\[back to top\]](#)

Art Explorations

Create a “visual timeline” reflecting Picasso’s life and career and his contributions to the history of art. Working in teams, ask students to research a specific decade from his 80-year career, and find images that reflect achievements in the visual arts, sciences and technology, and also socio-political events. Collage all of the images, interesting quotes, and reproductions of Picasso’s work throughout the decades into a collaborative timeline for the classroom.

Find other images of Picasso’s portraits on the Guggenheim Museum Web site (www.guggenheim.org) or on the Internet and compare the different styles to *Woman with Yellow Hair*. Choose pairs of portraits and ask students to create interior monologues or dialogues between the two subjects. Have them incorporate body language and stage direction into their scripts to fully flesh out the two characters.

Discuss how color affects our perception of Picasso’s portraits—for example, look at *Woman Ironing* (1904) from Picasso’s Blue Period as compared with *Saltimbanques* (1905) from his Rose Period. Ask students to create a self-portrait or to take a digital photograph of themselves and scan or upload it on the computer. Using Photoshop, ask students to change the mood or feeling of their self-portrait by applying filters to the image and changing the color, or experiment with paint or layering colored acetate paper over the self-portrait. Discuss how this changes the mood or feeling of the work of art. Students may want to research other artists, such as Andy Warhol, who have experimented with portraits and color.

Ask one student to volunteer as a model. Have the other students create a quick gesture drawing of the volunteer’s profile. Encourage them not to pick up their pencil as they draw, capturing this profile in one continuous line. From the completed drawing students can then reduce this profile down to one quick line that best represents the student’s features. What is the simplest line you can create to describe the student’s profile that captures his or her essence? What would you focus on or exaggerate in your

own profile?

After exploring Picasso's Cubist paintings and collages, choose one ordinary object, such as a guitar, and draw it from all the angles that you can see (turn the guitar or prop it on a stand). Cut up your drawings and then collage the fragments together making a new composition of forms. Try this same project using a digital camera.

[\[back to top\]](#)

Additional Resources

Ashton, Dore, ed., *Picasso on Art: A Selection of Views*. New York: Da Capo Press, 1972.

Mailer, Norman, *Portrait of Picasso as a Young Man*. New York: Warner Books, 1995.

Nash, Stephen A., ed., *Picasso and the War Years 1937–1945*. New York: Thames and Hudson, 1998.

Richardson, John, *A Life of Picasso: Volume I*. New York: Random House, 1991.

FILM/VIDEO

New Ways of Seeing: Picasso, Braque, and the Cubist Revolution, 1989. New York: The Museum of Modern Art and Public Media Home Vision, 58 minutes, color. Videocassette.

Portrait of an Artist: Picasso, 1985. Chicago: Home Vision, 81 minutes, color. Videocassette.

Surviving Picasso, 1996. Los Angeles: Warner Bros. 126 minutes, color. Videocassette.

WEB SITES

<http://www.tamu.edu/mocl/picasso>
Museo Picasso Virtual

<http://www.npg.si.edu>
National Portrait Gallery

<http://www.mfa.org/exhibitions/picasso/info.htm>
Picasso, the Early Years (Boston Museum of Fine Arts)

<http://www.guggenheim.org>
Guggenheim Museum

[\[back to top\]](#)

Vocabulary

CUBISM A style of painting, developed between 1907 and 1914 as a collaboration between Georges Braque and Pablo Picasso, in which objects are represented as cubes and other geometric shapes.

MUSE Any of the nine sister goddesses in Greek and Roman mythology, presiding over

branches of learning and the arts. A poet's inspiring goddess, a poet's genius.

SURREALISM A 20th-century movement in art and literature that sought to express what is in the subconscious mind by depicting objects and events as seen in dreams.

Selections from the Permanent Collection
Vasily Kandinsky (1866–1944) : Composition 8

“Color is the keyboard, the eyes are the hammers, the soul is the piano with many strings. The artist is the hand that plays, touching one key or another purposely, to cause vibrations in the soul.”

–Vasily Kandinsky, *The Effect of Color*, 1911 [1]

About the artist

Born in Moscow in 1866, Kandinsky spent his early childhood in Odessa. His parents instilled in him an early love of music that would influence his work, down to the names of his paintings: *Improvisations*, *Impressions*, and *Compositions*. [\[more\]](#)

[\[back to top\]](#)

About this work

Composition 8 (1923)

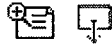
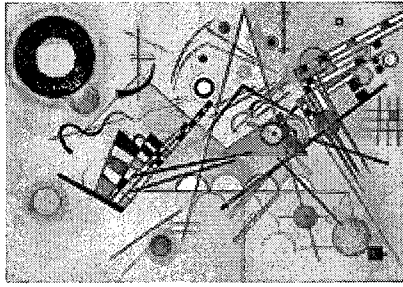
During the spring of 1929, Solomon and Irene Guggenheim accompanied Hilla Rebay, an artist who would later become the first director of the Guggenheim Museum, on a European tour. Introduced to Kandinsky in the artist's studio in Dessau, Germany, Guggenheim purchased *Composition 8*, the first of more than 150 works by the artist to enter the collection. [\[more\]](#)

[\[back to top\]](#)

Footnotes:

1. Vasily Kandinsky. *Concerning the Spiritual in Art*, Munich, 1912. p. 42.

[View + Discuss](#)

Composition 8, 1923
Oil on canvas, 55 1/8 x 79 1/8 inches
Gift, Solomon R. Guggenheim, 37.262

1. The title of this painting, *Composition 8*, suggests an association with music. Imagine that you could hear sounds coming out of this image. What kinds of things might you hear? What type of music does *Composition 8* suggest to you? Describe some of the qualities that this musical work would have. Why?
2. As students view this work, play several selections of different types of pre-recorded music. Ask students to decide which musical work relates most closely to the painting.
3. Are there aspects of this work that seem to refer to things in the observable world? Are there parts that seem to be completely invented by the artist, or does it seem to be a combination of these two realms? Explain your perceptions.
4. Describe the way that Kandinsky has used color in this work. Does it convey a particular mood, feeling, sensation, or sense of place? Do you have any personal associations with this palette (combination of colors)?
5. Kandinsky uses a variety of shapes, lines, and colors to create this painting. List the steps and tools the artist might have used to create this work.
6. Although Kandinsky named this work *Composition 8*, generate a list of alternative titles that would be appropriate for this painting.

[\[back to top\]](#)

Art Explorations

Composition 8 is the first painting by Kandinsky that Solomon R. Guggenheim purchased to begin his new collection of non-objective art. Imagine that you are Mr. Guggenheim visiting Kandinsky's studio in 1929. At the time this approach to painting was considered revolutionary. Act out a dialogue between Solomon Guggenheim and Vasily Kandinsky that might have occurred during this historic meeting.

Many people have a favorite color, but fewer have a favorite palette. Experiment with assembling a palette of five or six colors that you feel work harmoniously together. You can mix these colors from paints or use "color chips" from your local paint store. Do you have any associations with the palette you have chosen? Does it suggest to you a particular environment or emotion? Now try this exercise again choosing a palette of

colors that you dislike. Discuss which palette was easier to formulate and why.

Kandinsky believed that art should express the inner character of things, not their surface appearance. His work seeks to reveal this essence through shape, line, and color. Provide each student with four small sheets of drawing paper and drawing materials that include color (color pencils, Craypas, or crayons are fine). Ask students to create non-objective compositions to express these words through the use of line, shape, and color only.

Anger
Loneliness
Precision
Exhaustion

Display the completed works and discuss. What are the similarities and differences between how different students interpreted the same word? What are they? Are there unique responses as well? As you view the students' work, are there conclusions that can be drawn about how people respond to certain colors, shapes, and lines?

Create a non-objective painting that expresses the essence of a familiar place.

[\[back to top\]](#)

Additional Resources

Barnett, Vivian Endicott. *Kandinsky at the Guggenheim*. New York: Guggenheim Museum, 1983.

Barnett, Vivian Endicott, Christian Derouet, et al. *Kandinsky in Paris: 1934-1944* (exh. cat.). New York: Guggenheim Museum, 1985.

Dabrowski, Magdalena. *Kandinsky Compositions* (exh. cat.). New York: The Museum of Modern Art, 1995.

Lindsay, Kenneth C., and Peter Vergo, eds. *Kandinsky: Complete Writings on Art*. 2 vols. New York: Da Capo Press, 1994.

Long, Rose-Carol Washton. *Kandinsky: The Development of an Abstract Style*. New York: Oxford University Press, 1980.

Labarthé, Andre S., *Portrait of an Artist, Volume 20: Kandinsky*, RM Arts/60 minutes/color/videocassette, 1986.

[\[back to top\]](#)

Vocabulary

BAUHAUS The Bauhaus School of Design was a highly influential state-sponsored school of art, architecture, and design founded in Weimar in 1919. Its aims included raising the quality of everyday life through an aesthetic of modern and universal design.

NON-OBJECTIVE ART Art that uses forms, shapes, and colors that are invented rather than observed

CONSTRUCTIVISM A Russian art movement of the early 20th century based on the use of non-objective, often technological, shapes and new materials. Its name derives from the “construction” of abstract sculptures from industrial materials.

SUPREMATISM A highly geometric style of 20th-century abstract painting developed around 1913 by the Russian artist Kazimir Malevich. Its guiding principle was, “the supremacy of pure sensation in creative art,” best represented by the square which Malevich considered the most essential element.

ÖZGEÇMİŞ

NALAN ÖRKİ ZAREMBA

*Ev adresi: Sabancı Üniversitesi Kampüsü,
A- 13 Blok, 34956, Orhanlı, Tuzla, İstanbul.
Tlf: 0 216 483 97 62 / 0 533 454 79 67
e-posta: nalanorkizaremba@hotmail.com*

İŞ DENEYİMİ

PROJE4L ELGİZ ÇAĞDAŞ SANAT MÜZESİ, İstanbul-21.06.2005-

Pozisyon: Yönetici.

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK A.Ş., İstanbul- 03.06.1997 - 08.01.2003.

Pozisyon: Organizasyon Yönetmeni, Sergi Koordinatörü.

İş Tanımı:Yapı Kredi Bankası'nın şirketi olan Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş.'nin ulusal ve uluslararası kültür ve sanat etkinliklerinin planlanması, düzenlenmesi, yönetimi.

Sergi Koordinatörü olarak çalışılan seçme sergiler, 2001-2003.

Victor Vasarely, Nisan 2001, İstanbul Macaristan Başkonsolosluğu işbirliğiyle,

Andy Warhol, Temmuz-Ağustos 2001, Amerikan Başkonsolosluğu İstanbul, "Public Affairs" bölümü işbirliğiyle.

Bruno Schulz, Mayıs 2002, Polonya Başkonsolosluğu İstanbul işbirliğiyle.

Baselitz, Goethe Institut ve IFA işbirliğiyle.

Fausto Zonaro, 17 Ocak- 20 Mart 2003, İtalyan Kültür Merkezi İstanbul işbirliğiyle.

Konferans- Söyleşi. Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "İnönü Defterleri", "Uzaktan Aşk", "Celiné", "Ahmet Hamdi Tanpınar", "Nibelungen Destanı", "Decouvert: Genel Kültür Dizisi" vb. kitaplar için düzenlenen konferanslar.

Konser: Yapı Kredi Sanat Festivali çerçevesinde uluslararası konserlerin düzenlenmesi, 1997-2001.

ESBANK T.A.Ş., İstanbul-01.02.1995 - 08.10.1996

Pozisyon: Reklam Halkla İlişkiler II. Müdürü

İş Tanımı: Banka'nın ulusal ve uluslararası kültür, sanat ve halkla ilişkiler etkinliklerinin planlanması, düzenlenmesi ve yönetimi. Esbank Resim Yarışması'nın düzenlenmesi, Uluslararası Eskişehir Müzik Festivali'nin yürütme kurulu üyesi olarak Festival etkinliklerinin düzenlenmesi.

İSTANBUL KÜLTÜR ÜRÜNLERİ A.Ş. CEMAL REŞİT REY KONSER SALONU, İstanbul-01.03.1993 - 01.02.1995

Pozisyon: Program Koordinatör Yrd.

İş Tanımı: Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nun ulusal ve uluslararası alanda müzik, bale dans ve diğer gösteri etkinliklerinin planlanması, düzenlenmesi ve yönetimi.

EĞİTİM:

Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fak. Müzecilik Programı, 2001-2005.

İngilizce dil eğitimi, Hammersmith West London College, Londra, İngiltere, 1990-1992, (B) derecesiyle Cambridge sertifikası.

Lisans, Gazi Üniversitesi, İletişim Fak., Radyo-Televizyon Bölümü, Ankara, 1988.

YABANCI DİLLER:

İngilizce: Advanced

İtalyanca: Intermediate, İtalyan Kültür Merkezi İstanbul, Ocak 2003- devam ediyor.

YAYIN: (Ortak Yayın)

Alemdar, K., Topuz, H., Kurtböke, O., Örki, N., (1988). Basında Tekelleşmeler, TÜSES, İstanbul.